lumea

nr. 17 (182) – 20 aprilie 1967

sumar

VIZITA DELEGAȚIEI DE PARTID ȘI GUVERNAMENTALE A REPUBLICII POPULARE BULGARIA ÎN ȚARA NOASTRĂ

2 Filă nouă în cronica prieteniei româno-bulgare. *Ion Cârje*

MERSUL EVENIMENTELOR

4 În spiritul colaborării. — Washingtonul și Vietnamul. — Interoccidentale. — America Latină.

DE LA TRIMIȘII NOȘTRI

6 Sofia — Mărturii sugestive. *Corneliu Vlad*
19 Cracovia — Monumentul de la Oswiecim. *Florica Șelmaru*

DE LA CORESPONDENȚII NOȘTRI

7 Geneva — Perspective noi în cooperarea economică europeană. *Paul Grigorescu*
8 New York — O.N.U. Sesiune extraordinară. *Nicolae Răzvan*
9 Berlin — Al 7-lea Congres al Partidului Socialist Unit din Germania. *Greta Graur*
20 Atena — Guvern fără parlament. *Constantin Alexandroaie*

ARTICOLE

10 S.E.A.T.O. — O nouă reuniune consacrată intensificării agresiunii. *Mircea Ivănescu*
11 400 000 de americani demonstrează împotriva războiului din Vietnam. *John Gritten*
12 Scrisoare din Moscova. — Momente și locuri istorice. *Silviu Podină*
14 Italia. La ordinea zilei : „programarea economică". *Eugen Phoebus*
18 O.S.A. Conferința a trecut, ordinea de zi a rămas. *Eugen Pop*
21 Fenomenul „comic-strips". *Nicolae Minei*

REPORTAJ PE GLOB

16 Congo Brazzaville. *Gheorghe Stoianovici*

■

23—24 Captura cea mare (fragmente din cartea lui Christopher Morris).
25—26 Dallas, noiembrie 1963. Pierre Salinger despre cartea lui William Manchester.

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

27—31 Le Monde, The New York Times, Pravda-Bratislava, Politika-Belgrad, Frankfurter Allgemeine, The Times.

PROFIL

31 Pál Losonczi, președintele Consiliului Prezidențial al R. P. Ungare.
Jenö Fock, președintele Guvernului Revoluționar Muncitoresc-Țărănesc Ungar.

BREVIAR (4) ● **AGENDA INTERNAȚIONALĂ** (5) ● **POȘTA REDACȚIEI** (32)

Mii de bucureșteni au făcut o călduroasă primire înalților oaspeți

FILĂ NOUĂ ÎN CRONICA

Poporul român găzduiește de cîteva zile distinșii soli ai poporului frate bulgar — delegația de partid și guvernamentală a Republicii Populare Bulgaria, condusă de tovarășul Todor Jivkov, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar, președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Bulgaria, care, la invitația Comitetului Central al Partidului Comunist Român și a Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, face o vizită oficială în țara noastră.

În întîlnirile avute cu locuitorii Capitalei patriei noastre, cu muncitorii, inginerii și tehnicienii vechii citadele muncitorești bucureștene — Vulcan, cu oamenii muncii de pe istoricele meleaguri ale Argeșului și Olteniei renăscute sub soarele socialismului, înalții oaspeți bulgari au fost întîmpinați cu manifestații însuflețite de căldură și ospitalitate, bucurie și dragoste frățească. Atmosfera cordială și sărbătorească a acestei vizite constituie o nouă și vie manifestare a tradiționalei prietenii româno-bulgare, a sentimentelor de prietenie și stimă reciprocă, a spiritului internaționalist ce unește popoarele român și bulgar în munca lor pentru edificarea socialismului și apărarea păcii.

Prietenia româno-bulgară s-a făurit de-a lungul istoriei celor două țări. Românii și bulgarii au trăit de secole în relații de bună vecinătate, au luptat de atîtea ori cot la cot pentru apărarea ființei naționale, pentru neatîrnare și progres. Tradițiile de luptă comună pentru independență națională s-au întărit prin tributul de sacrificii adus de popoarele noastre, de ostașii români și patrioții bulgari, în războiul din 1877, încheiat cu victoria asupra asupririi străine.

În condițiile făuririi societății socialiste în cele două țări vecine și prietene, s-au cimentat și se dezvoltă continuu prietenia și colaborarea frățească dintre popoarele, țările și partidele noastre, unite prin țelul comun al construirii socialismului, prin mărețele idei ale internaționalismului proletar. Pentru poporul nostru este un izvor de satisfacție faptul că astăzi prietenia româno-bulgară înflorește tot mai puternic, că se intensifică legăturile politice, economice și în alte domenii de interes comun, în folosul popoarelor român și bulgar, al cauzei socialismului, păcii și progresului.

În vizita delegației de partid și guvernamentale bulgare, partidul, guvernul și poporul român văd o contribuție de seamă la dezvoltarea pe mai departe a relațiilor frățești, a colaborării multilaterale dintre România și Bulgaria, dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Bulgar, o filă nouă adăugată la cronica trainicei prietenii româno-bulgare. Vizita înalților oaspeți bulgari în România oferă prilejul unui larg schimb de păreri asupra relațiilor dintre țările și partidele noastre, asupra problemelor evoluției situației internaționale, ale mișcării comuniste și muncitorești.

„Apreciem cu deosebită satisfacție — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la dejunul oficial — dezvoltarea continuă a relațiilor tovărășești dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Bulgar. Colaborarea strînsă, contactele prietenești, schimburile de experiență dintre partidele noastre, întemeiate pe stimă și respect reciproc, corespund intereselor construcției socialiste din cele două țări, cauzei unității și coeziunii mișcării comuniste și muncitorești internaționale. Avem convingerea, dragi oaspeți, că vizita dumneavoastră în România, întîlnirile cu poporul român, convorbirile pe care le vom avea vor constitui o nouă și importantă contribuție la dezvoltarea colaborării dintre partidele și statele noastre, la întărirea prieteniei româno-bulgare".

Opinia publică din țara noastră a primit cu interes deosebit aprecierea făcută de înalții oaspeți bulgari evoluției relațiilor româno-bulgare, întîlnirii cu poporul român, cu conducerea noastră de partid și de stat. „Vizita noastră este o vizită a prieteniei și tovărășiei — a spus tovarășul Todor Jivkov în cuvîntul rostit la sosire. Putem remarca cu satisfacție că prietenia seculară bulgaro-română a căpătat în condițiile socialismului un conținut nou, că relațiile politice, economice, culturale și colaborarea dintre cele două țări și partide ale noastre se întăresc și se dezvoltă în mod rodnic. Sîntem convinși că actuala noastră întîlnire va contribui ca aceste relații să se lărgească și să se adîncească tot mai mult. Aceasta este normal și legic pentru relațiile dintre partidele și țările noastre, întrucît scopul

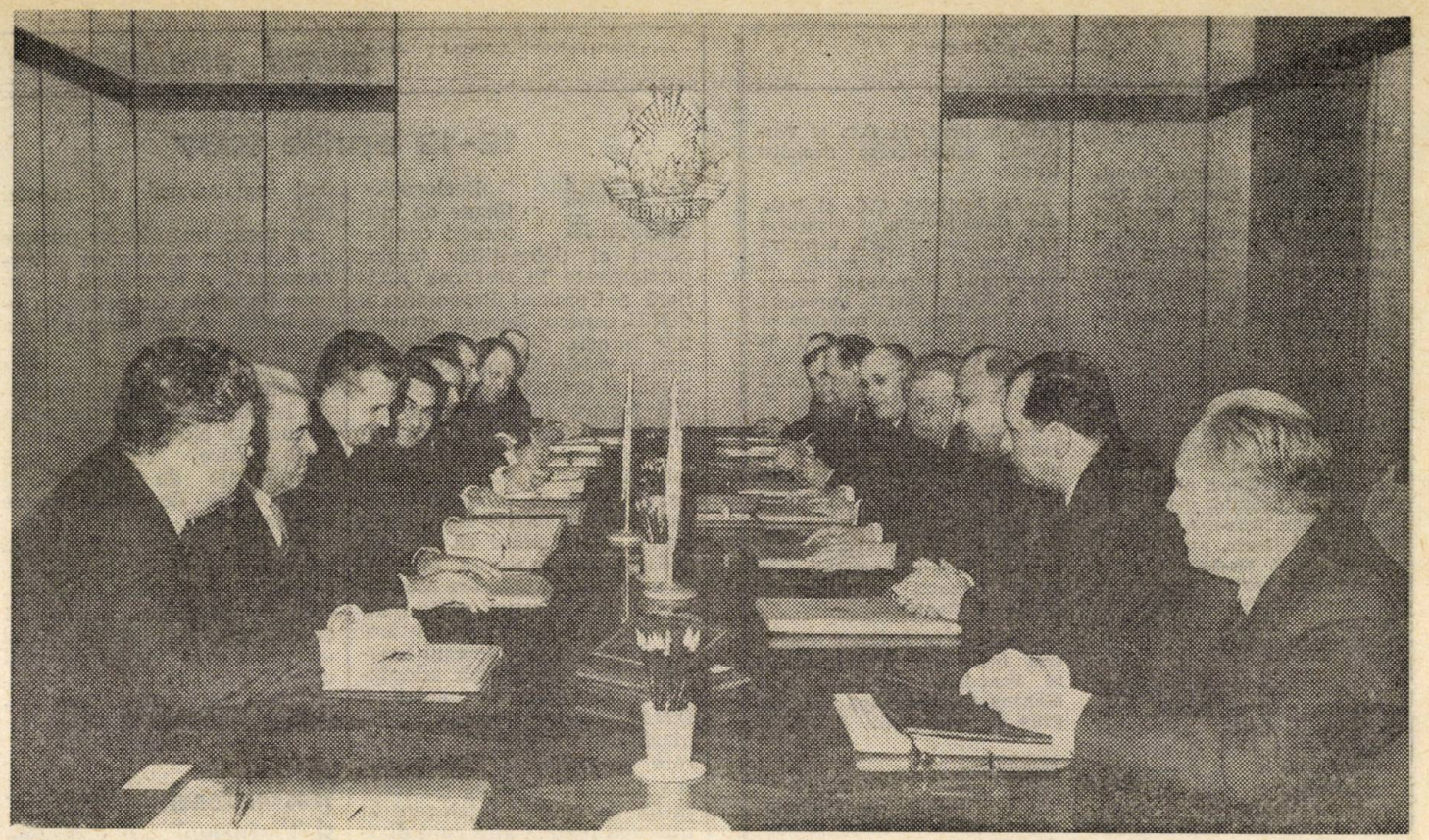

Cele două delegații în timpul convorbirilor oficiale

PRIETENIEI ROMÂNO-BULGARE

și sarcinile noastre sînt aceleași, destinul nostru este comun, comun este și viitorul nostru — comunismul".

În toasturile rostite la recepția oferită de Comitetul Central al Partidului Comunist Român și Consiliul de Miniștri în onoarea delegației de partid și guvernamentale bulgare, conducătorii celor două delegații au subliniat în mod deosebit caracterul rodnic și prietenesc al discuțiilor care au început luni, într-un spirit de sinceritate deplină și respect reciproc și și-au exprimat convingerea că aceste întrevederi vor da un nou impuls întăririi prieteniei și colaborării româno-bulgare.

În cuvîntările rostite la dejunul oficial, s-a relevat că dezvoltarea rapidă și complexă a economiei celor două țări creează noi posibilități pentru adîncirea colaborării româno-bulgare, că există condiții favorabile ca România și Bulgaria să extindă continuu cooperarea în producție, în domeniul tehnico-științific, spre folosul dezvoltării social-economice a ambelor țări. Experiența relațiilor româno-bulgare a arătat că pe măsura înaintării cu succes a celor două țări pe drumul construirii socialismului, pe măsura dezvoltării impetuoase a economiei, științei și culturii române și bulgare, s-au creat posibilități sporite pentru lărgirea și diversificarea schimburilor multilaterale dintre țările noastre.

În primirea caldă și entuziastă cu care înalții oaspeți au fost întîmpinați zilele acestea, oamenii muncii români și-au exprimat sentimentele de prețuire și bucurie pentru munca avîntată a harnicului și talentatului popor bulgar, pentru succesele pe care acesta le dobîndește, sub conducerea partidului său comunist, în toate domeniile vieții sociale, politice și culturale, în creșterea forței economice a patriei, în dezvoltarea industriei, agriculturii și ridicarea nivelului de trai al celor ce muncesc.

În întreprinderile, orașele și regiunile vizitate, oamenii muncii români au prilejul de a înfățișa înalților oaspeți bulgari roadele activității și preocupările lor pentru înflorirea patriei noastre.

Opinia noastră publică consideră că, obținînd noi succese în făurirea edificiului socialist, sub conducerea partidelor lor comuniste, popoarele român și bulgar aduc o contribuție de seamă la întărirea forțelor socialismului, progresului și păcii din întreaga lume.

După cum este cunoscut, România și Bulgaria promovează pe arena internațională o politică de cooperare cu toate popoarele lumii, militează activ împotriva acțiunilor agresive ale imperialismului, pentru instaurarea unui climat internațional de pace și securitate.

Dezvoltarea relațiilor multilaterale cu toate țările socialiste constituie un obiectiv central al întregii politici externe a partidului și guvernului nostru. Totodată, țara noastră dezvoltă relații cu toate statele, indiferent de orînduirea socială și politică, militează pentru lărgirea cooperării internaționale. La baza politicii externe a Republicii Socialiste România stau principiile suveranității și independenței naționale, neamestecului în treburile interne, egalității în drepturi, avantajului reciproc, singura platformă de pe care se pot desfășura relații normale între state, care poate asigura îndepărtarea pericolului unui nou război. Exprimînd o necesitate obiectivă a vieții internaționale contemporane, aceste principii cîștigă tot mai mult teren, sînt îmbrățișate de cercuri tot mai largi ale opiniei publice mondiale. Partidul Comunist Român dezvoltă relații cu toate partidele frățești pe baza principiilor independenței, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, internaționalismului, militează activ pentru întărirea unității mișcării comuniste internaționale, a țărilor socialiste.

Opinia publică din România consideră că întărirea continuă a prieteniei și colaborării multilaterale dintre popoarele român și bulgar, dintre țările și partidele noastre, corespunde intereselor ambelor popoare, slujește la întărirea sistemului mondial socialist, a unității mișcării comuniste și muncitorești internaționale, cauzei păcii și socialismului.

La ora la care aceste rînduri văd lumina tiparului, vizita delegației de partid și guvernamentale bulgare în România continuă.

Ion CÂRJE

breviar

12 aprilie

— Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a avut o întrevedere cu tovarășul Samuil Mikunis, secretar general al C.C. al P.C. din Izrael, care a făcut o vizită de prietenie în țara noastră.

13 aprilie

— Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a primit delegația Partidului Socialist Popular din Norvegia, formată din Knut Löfsnes, președintele partidului, F. Gustavsen, lider al grupului parlamentar al acestui partid, și K.G. Resi, redactor șef al ziarului „Orientering" din Oslo.

— S-a înapoiat în Capitală delegația C.C. al P.C.R. condusă de tovarășul Alexandru Drăghici, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent, secretar al C.C. al P.C.R., care la invitația C.C. al P.C. din Austria a făcut o vizită de prietenie în această țară.

14 aprilie

— La sediul Comitetului Central al P.C.R. au avut loc convorbiri între delegația Partidului Comunist Român și delegația Partidului Comunist Marocan, care face o vizită în Republica Socialistă România.

Din partea Comitetului Central al Partidului Comunist Român au participat tovarășii Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., Mihai Gere, membru supleant al Comitetului Executiv, secretar al C.C. al P.C.R., Mihai Dalea, secretar al C.C. al P.C.R. Ghizela Vass, membru al C.C. al P.C.R., și Constantin Vasiliu, adjunct de șef de secție la C.C. al P.C.R.

Din partea Comitetului Central al Partidului Comunist Marocan au luat parte tovarășii Ali Yata, secretar general al C.C. al P.C. Marocan, și Abdallah Layachi, membru al Biroului Politic, secretar al C.C. al P.C. Marocan.

— Președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, a primit pe dl Paul Gray Hoffman, directorul Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare.

— Președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, a primit pe dl Pinhas Sapir, ministrul finanțelor al Izraelului.

— Între 13 și 14 aprilie, tovarășul Emil Bodnaraș, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R., împreună cu Gheorghe Roșu, membru al C.C. al P.C.R., șef de secție la C.C. al P.C.R., au făcut o vizită de prietenie în R.P. Ungară, la invitația C.C. al Partidului Muncitoresc Socialist Ungar.

— La invitația C.C. al P.C. din Cehoslovacia, tovarășul Paul Niculescu-Mizil, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent, secretar al C.C. al P.C.R., împreună cu Mihai Florescu, membru al C.C. al P.C.R., șef de secție la C.C. al P.C.R., au făcut o vizită în R.S. Cehoslovacă între 13 și 14 aprilie.

— Ministrul afacerilor externe, Corneliu Mănescu, a primit în audiență pe Sir John Chadwick, K.C.M.G., în legătură cu apropiata prezentare a scrisorilor sale de acreditare în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar al Marii Britanii în Republica Socialistă România.

— A sosit în Capitală ministrul industriei și comerțului al Somaliei, Abdullahi Issa Mohamud, împreună cu un grup de specialiști.

15 aprilie

— S-a înapoiat în Capitală, venind de la Geneva, Gheorghe Rădulescu, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, care a condus delegația României la cea de-a XXII-a Sesiune jubiliară a Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa.

— A sosit la București dl Ghulam Faruque, ministrul comerțului din Pakistan.

— A părăsit Capitala, plecînd în Franța, o delegație de medici români condusă de acad. Aurel Moga, ministrul sănătății și prevederilor sociale care, la invitația ministrului pentru problemele sociale al Franței, face o vizită în această țară.

16 aprilie

— A plecat în Republica Democrată Germană delegația Partidului Comunist Român care participă la lucrările celui de-al VII-lea Congres al Partidului Socialist unit din Germania. Delegația este alcătuită din tovarășii Chivu Stoica, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R., președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, conducătorul delegației, Virgil Trofin, secretar al C.C. al P.C.R., Nicolae Vereș, membru al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului regional Mureș-Autonomă Maghiară al P.C.R., și Nicolae Ghenea, ambasadorul Republicii Socialiste România în R.D. Germană.

18 aprilie

— Prim-vicepreședintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ilie Verdeț, a primit pe B. F. Bratcenko, ministrul industriei cărbunelui al U.R.S.S., cu care a avut o convorbire. În aceeași zi, B. F. Bratcenko, împreună cu grupul de specialiști care l-a însoțit, a părăsit Capitala, plecînd spre patrie.

mersul evenimentelor

12–19 aprilie 1967

În spiritul colaborării Declarațiile făcute de numeroși conducători ai delegațiilor țărilor participante la sesiunea jubiliară a Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa, contactele directe dintre aceștia au scos în evidență importanța folosirii și creării a noi posibilități pentru intensificarea cooperării economice și tehnico-științifice, utilitatea dezvoltării schimburilor comerciale între Est și Vest ca și între țările Europei și celelalte regiuni ale lumii. Menționînd că situația actuală din regiunea în care se află statele membre ale Comisiei cere eforturi unite pentru dezvoltarea în continuare a colaborării în interesul tuturor țărilor, declarația adoptată de Comisia Economică a O.N.U. pentru Europa subliniază că o asemenea colaborare va promova transformarea Europei într-un puternic factor de pace și înțelegere în întreaga lume. Calea care duce la realizarea colaborării internaționale și la o adevărată normalizare a ansamblului relațiilor internaționale, inclusiv a relațiilor dintre țările europene, arăta șeful delegației Republicii Socialiste România, Gheorghe Rădulescu, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, trece în mod necesar prin dezvoltarea și consolidarea relațiilor bilaterale cărora li se adaugă în mod normal contactele multilaterale *(citiți la pag. 7 o corespondență pe marginea lucrărilor Comisiei).*

Săptămîna trecută au avut loc o serie de vizite oficiale peste hotare ale unor demnitari români. O delegație condusă de Nicolae Giosan, președintele Consiliului Superior al Agriculturii, a făcut o vizită în Iran la invitația generalului Ismail Riahi, ministrul agriculturii al acestei țări.

În urma tratativelor purtate de delegația economică guvernamentală a Republicii Socialiste România cu delegația economică guvernamentală a Republicii Islamice Mauritania, între guvernele Republicii Socialiste România și Republicii Islamice Mauritania a fost semnat la Nouackchott un acord care reglementează schimburile de mărfuri și modalitățile de plată dintre cele două țări.

Au mai fost încheiate săptămîna trecută — de data aceasta la București — un acord de cooperare economică și tehnico-științifică, precum și un acord comercial și de plăți valabil pînă la sfîrșitul anului 1970 între Republica Socialistă România și Izrael.

Washingtonul și Vietnamul Consolidarea pozițiilor S.U.A. în Asia de sud-est și planurile privind intensificarea războiului agresiv din Vietnam sînt problemele principale care figurează pe ordinea de zi a celor trei conferințe care se desfășoară succesiv săptămîna aceasta la Washington: consiliul ministerial al S.E.A.T.O. (care a fost precedat vineri și sîmbătă de reuniunea consilierilor militari ai țărilor membre ale pactului), sesiunea reprezentanților țărilor participante la războiul din Vietnam și consiliul pactului A.N.Z.U.S. Reunirea concomitentă a celor trei grupări reprezintă o încercare de a acredita părerea că ar exista o unanimitate de poziție în ce privește politica americană în această regiune. Faptele însă nu vin în sprijinul ei. La conferința ministerială a S.E.A.T.O. începută marți, Franța este absentă,

Un aspect de la marea demonstrație care a avut loc la sfîrșitul săptămînii trecute la New York împotriva agresiunii S.U.A. în Vietnam. Printre cei aproximativ 300 000 de participanți s-au numărat și persoane sosite din alte orașe ale S.U.A., precum și reprezentanți ai universităților din întreaga țară. (În pag. 11 un articol consacrat marilor demonstrații antirăzboinice din S.U.A.)

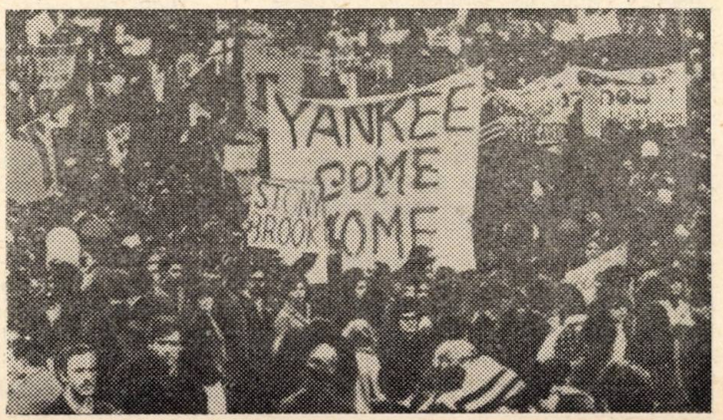

Montevideo. Poliția asaltează cu bombe lacrimogene manifestația studenților care au protestat împotriva conferinței de la Punta del Este

iar Pakistanul este reprezentat de un ambasador cu titlu de observator. „Este un nou act de dezaprobare a politicii americane în Vietnam" subliniază Associated Press.

În același timp, pe plan internațional condamnarea agresiunii americane a devenit zilele acestea tot mai cuprinzătoare. La New York și San Francisco au avut loc demonstrații de protest împotriva războiului dus de S.U.A. în Vietnam, de o amploare fără precedent, la care au participat zeci de mii de cetățeni veniți din toate colțurile Statelor Unite. *(Vezi corespondența de la pag. 11).* „Eu, ca și multe milioane de americani, consider că S.U.A. duc un război murdar împotriva Vietnamului", a declarat în cadrul unui interviu televizat cunoscutul savant american Linus Pauling. Mari manifestații împotriva agresiunii americane în Vietnam, care s-au soldat cu ciocniri între poliție și demonstranți, au mai avut loc la Roma, Amsterdam și Berna.

În Vietnamul de sud „situația continuă să evolueze în defavoarea americanilor" (France Presse). „Degradarea situației politice și militare în provinciile septentrionale, scrie ziarul *Le Monde*, l-a constrîns pe generalul Westmoreland să trimită de urgență noi trupe în această regiune". În ciuda intensificării acțiunilor represive ale intervenționiștilor, forțele patriotice au repurtat zilele acestea succese militare importante în diferite regiuni ale țării. (Presa menționa eșecul celei de-a patra ofensive lansate de Statele Unite în regiunea Tay Ninh lîngă frontiera cu Cambodgia, iar cele patru operațiuni declanșate de americani pentru distrugerea bazelor de rezistență ale forțelor F.N.E. s-au soldat cu pierderi grele pentru agresori).

Interoccidentale Pe planul relațiilor interoccidentale, atenția observatorilor a fost captată în principal de vizita ministrului de externe Willy Brandt la Londra, prima lui călătorie oficială în Anglia de cînd a preluat conducerea diplomației vest-germane. Deși vizita nu a urmărit semnarea vreunor acorduri și, deși la sfîrșitul ei nu s-a publicat un comunicat care să precizeze pozițiile politice în anumite probleme, din declarațiile făcute de miniștrii de externe și din comentariile presei se pot trage o serie de concluzii privind relațiile dintre cele două țări și configurația raporturilor pe scena Europei occidentale. Au fost abordate în cursul întrevederilor problema cheltuielilor de întreținere a forțelor britanice în R.F.G. și eventualitatea candidaturii Angliei la Piața comună. Cu toate că la Bruxelles, la încheierea Consiliului ministerial al C.E.E., Willy Brandt a lansat un apel călduros de a nu se permite ca prăpastia dintre Piața comună și A.E.L.S. să se adîncească, în cursul vizitei sale la Londra el și-a însoțit declarațiile în favoarea aderării Angliei la C.E.E. de o serie de rezerve. Partea vest-germană a lăsat să se înțeleagă că ar dori mai întîi să se termine negocierile rundei Kennedy și chiar ca Anglia să aștepte toamna pentru a depune o adevărată cerere de adeziune. deși în prealabil Wilson ar putea face o „declarație de intenții". După părerea presei occidentale, aceasta nu ar fi decît o tactică. „Britanicii, deși știu că Brandt este un partizan convins al intrării Angliei în Piața comună, scrie ziarul *Le Monde*, nu pot să ignoreze că acest lucru depinde de poziția Parisului mai mult decît de cea a Bonnului, iar la Londra se cunosc limitele în care guvernul federal este în măsură să facă presiuni asupra partenerilor săi europeni în favoarea Angliei".

Sub semnul menținerii și chiar al adîncirii unor divergențe evidente de multă vreme s-au deschis la începutul acestei săptămîni reuniunea Consiliului ministerial al Pieței comune, reuniunea miniștrilor de finanțe din țările membre ale C.E.E. și întîlnirea subgrupurilor de lucru ale N.A.T.O. însărcinate să întreprindă o analiză a schimbărilor intervenite pe plan internațional de la semnarea în 1949, a Tratatului Atlanticului de Nord, în scopul stabilirii viitoarelor sarcini ale alianței. La Bruxelles, miniștrii agriculturii celor șase s-au întreținut luni și marți asupra celor mai bune modalități de a organiza o piață comună agricolă în momentul în care prețurile vor fi unificate, asupra armonizării prețurilor la diferite sortimente de carne și coordonarea pieței comunitare a fructelor și legumelor. La München, miniștrii de finanțe ai țărilor membre ale C.E.E. au examinat problema îmbunătățirii sistemului monetar de credit în cadrul țărilor Pieței comune.

Pe planul politicii interne actualitatea în diferite state a marcat unele evoluții neașteptate. Cea mai spectaculoasă este pierderea controlului laburiștilor în favoarea conservatorilor asupra Consiliului municipal al Londrei — municipalitate cu circa 5 milioane și jumătate de electori înscriși în care laburiștii au deținut o majoritate neîntreruptă de 33 de ani. (Laburiștii au obținut numai 18 mandate, în timp ce în formația precedentă ei dețineau 64 de locuri față de cele 36 ale conservatorilor.) Deplasările de voturi au constituit o caracteristică generală a alegerilor municipale din Anglia, conservatorii obținînd majoritatea în numeroase comitate importante din țară (Lancashire, Leicestershire, Warwickshire, Cheshire și Northumberland). Laburiștii au pierdut chiar și circumscripția Huyton, pe care o reprezintă Harold Wilson în Camera Comunelor, fapt apreciat ca o semnificativă subliniere a dezastrului electoral.

„Este cea mai grea înfrîngere laburistă de după război în alegerile pentru administrația locală", remarcă ziarul *Guardian*. Majoritatea comentatorilor explică această situație prin nemulțumirea provocată în rîndul populației de politica guvernului laburist în special față de „politica de austeritate economică". „Rădăcinile răului se află în politica de blocare a prețurilor și veniturilor ca și în povara fantastică și mereu crescîndă a cheltuielilor militare", a declarat Renée Short, deputată laburistă pentru Wolvershampton. Se apreciază în același timp că înfrîngerea laburistă

din agenda internațională

20–27 aprilie

21 aprilie

— Are loc reuniunea Consiliului Pactului A.N.Z.U.S., la Washington. Bazele acestei alianțe militare din Pacific — care joacă un rol activ în agresiunea americană din Vietnam — au fost puse la 1 septembrie 1951 prin semnarea unui tratat de către Australia, Noua Zeelandă și Statele Unite.

23 aprilie

— În Iugoslavia se desfășoară a doua etapă a alegerilor pentru reînnoirea a jumătate din mandatele deputaților federali, republicani și comunali.

24 aprilie

— La Strasbourg începe sesiunea Adunării Consultative a Consiliului Europei Occidentale.

— Adnan al-Pachachi, ministrul de externe al Republicii Irak, sosește la Budapesta într-o vizită oficială.

25 aprilie

— Se împlinesc 22 de ani de la eliberarea Italiei de sub jugul fascist.

— În capitala Marii Britanii începe sesiunea Consiliului Ministerial al C.E.N.T.O. Din această organizație fac parte Anglia, Iran, Pakistan și Turcia. S.U.A. sînt reprezentate printr-un observator ; la actuala sesiune și-a anunțat participarea secretarul de stat al Statelor Unite, Dean Rusk. În cadrul unor recente întrevederi cu A. A. Khalatbary, secretarul general al organizației, unele țări membre și-au exprimat îndoiala în legătură cu utilitatea acestui pact militar.

26 aprilie

— Regele Norvegiei, Olaf al V-lea, sosește la Roma într-o vizită oficială, ca răspuns la vizita făcută acum doi ani în Norvegia de președintele Italiei, Giuseppe Saragat.

— Împăratul Etiopiei, Haile Selassie, începe o vizită oficială în Canada. Este ultima vizită din suita de contacte oficiale pe care împăratul Etiopiei le-a stabilit în această primăvară într-o serie de capitale : Washington, Khartum, Moscova, Ankara.

nu se datorează vreunor merite conservatoare ci faptului că aceştia din urmă au profitat de punctele vulnerabile ale politicii adversarilor lor, organizînd cu o mare tenacitate campania electorală.

Primul ministru britanic a refuzat pînă în prezent să facă vreun comentariu cu privire la rezultatele scrutinului.

În Grecia, cea de-a doua „bătălie" a maratonului nu va avea loc, organizatorii anualului „maraton al păcii" hotărînd in extremis să amîne această manifestaţie, care trebuia să se desfăşoare duminică, pentru luna iunie. În schimb, a început bătălia alegerilor generale deoarece guvernul Canellopoulos, eşuînd în eforturile sale de a-şi asigura un vot de încredere, a pronunţat vineri dizolvarea parlamentului ţării şi a fixat data alegerilor pentru 28 mai — dată la care se împlineşte şi termenul de 45 de zile stabilit de constituţie pentru consultări în cazul cînd se dizolvă parlamentul. *(Amănunte în corespondenţa din pag. 20.)*

Sîmbătă a avut loc în Japonia prima etapă a alegerilor locale. Partidele de stînga au obţinut un succes important prin alegerea lui Ryokichi Minobe, sprijinit de partidul socialist şi comunist, în postul de guvernator al oraşului Tokio şi prin sporirea apreciabilă a mandatelor de deputaţi în adunările legislative ale prefecturilor. Lupta pentru obţinerea postului de guvernator al capitalei japoneze a fost deosebit de tenace întrucît atît partidele de stînga — de opoziţie — cît şi partidul guvernamental liberal-democrat erau deosebit de interesate să deţină controlul oraşului Tokio în cursul anului 1970, cînd urmează să fie revizuit „Tratatul de securitate americano-japonez", una din problemele cheie ale vieţii politice japoneze. (Partidele de stînga se pronunţă ferm pentru anularea tratatului în timp ce partidul de guvernămînt este în favoarea menţinerii lui.)

America Latină a continuat să se impună săptămîna aceasta în actualitate prin comentariile presei internaţionale privind încheierea conferinţei de la Punta del Este. „Conferinţa de la Punta del Este a luat sfîrşit într-o atmosferă apăsătoare, preşedintele Johnson fiind unul din puţinii participanţi care şi-au manifestat mulţumirea faţă de rezultatele ei", este concluzia pe care o trage ziarul *Le Monde*, analizînd contextul în care s-au despărţit vineri şefii de state din ţările membre ale O.S.A. Pentru a menţine, cel puţin în aparenţă, aşa-numita „solidaritate continentală", Washingtonul a evitat abordarea problemei creării „forţelor permanente interamericane", deşi pretextul l-ar fi putut oferi intensificarea mişcărilor de guerilă dintr-o serie de ţări latino-americane. Majoritatea comentatorilor subliniază că preşedintele Johnson nu a făcut la Punta del Este decît promisiuni cu caracter de „simbol şi declaraţie de intenţii". „Conferinţa de la Punta del Este nu a reuşit să rezolve problemele", sublinia pe bună dreptate ziarul *New York Times*. Deşi documentele finale relevă un acord în problemele de principiu, chiar din declaraţiile unor participanţi reiese că în chestiunile de fond ale colaborării interamericane divergenţele se menţin. *(La aceste aspecte de fond ale reuniunii interamericane se referă articolul din pag. 18.)*

Rodica GEORGESCU

René Maheu, directorul general al U.N.E.S.C.O., înmînează sportivului iugoslav S. Horvat trofeul internaţional al „fair-play"-ului pe 1966. În timpul campionatelor mondiale de lupte de la Toledo, Horvat a intervenit pe lîngă juriu, cerînd să se suspende măsurile luate împotriva unora dintre cei mai puternici adversari ai săi, deşi în acest fel îşi periclita şansele la cucerirea medaliei de aur

De la trimisul nostru la Sofia, Corneliu VLAD

MĂRTURII SUGESTIVE

O călătorie în Bulgaria socialistă îţi prilejuieşte contactul direct cu numeroase mărturii ale relaţiilor prieteneşti româno-bulgare, cu adînci rădăcini în istoria celor două popoare, relaţii ridicate pe o treaptă superioară în anii construcţiei socialiste.

Cu prilejul vizitei delegaţiei de partid şi guvernamentale a R. P. Bulgaria în Republica Socialistă România, principalele cotidiene care apar la Sofia şi numeroase ziare regionale au publicat articole consacrate legăturilor frăţeşti şi cooperării româno-bulgare, realizărilor României contemporane. Aceste articole evocă totodată îndelungata tradiţie a relaţiilor de prietenie între cele două popoare. „Nu o dată, poporele noastre au luptat umăr la umăr împotriva cotropitorilor — scrie într-un editorial «Rabotnicesko Delo». Pentru fiecare bulgar rămîn de neuitat paginile din istoria mişcării noastre de eliberare naţională legate de ţara soră şi vecină care, în anii întunecaţi ai jugului otoman, a acordat ospitalitate şi sprijin fruntaşilor revoluţiei naţionale bulgare, Rakovski, Karavelov, Levski, Botev şi atîtor altor sute de luptători dîrji împotriva tiraniei".

Mărturii sugestive te întîmpină în zona localităţilor Plevna, Griviţa, Pordim. La Plevna, în faţa Mausoleului soldaţilor căzuţi, la Muzeul „Ostaşul român", din satul Pordim, la Mausoleul de la Griviţa, care celebrează izbînda în bătălia de la 30 august 1877, sau în faţa numeroaselor monumente ale eroilor răspîndite în aceste locuri, se perindă mereu vizitatori din diferite regiuni ale Bulgariei. Ei îşi aduc omagiul eroilor români care, în urmă cu 90 de ani, s-au jertfit, împreună cu patrioţii bulgari şi ostaşii ruşi, pentru independenţă. Am vizitat cîteva din aceste monumente, însoţit de poetul şi gazetarul Stoiko Dancev, redactor şef al ziarului „Septembriiska Pobeda" din Plevna ; una din temele favorite ale liricii sale o constituie slăvirea eroilor căzuţi la Griviţa şi Plevna pentru neatîrnarea popoarelor român şi bulgar. La Mausoleul de la Griviţa se execută lucrări de restaurare şi de îmbogăţire a complexului muzeal. Te impresionează şi gestul ghidului bulgar, dornic de a-ţi oferi cît mai multe explicaţii în limba română, care-ţi vorbeşte despre „atacul vînătorilor" sau despre „prima şi a doua redută" în graiul eroilor căzuţi.

Bogatul tezaur istoric comun româno-bulgar este evocat astăzi în contextul larg al legăturilor multilaterale dintre cele două ţări şi popoare. „Anii de după eliberare — subliniază «Rabotnicesko Delo» — reprezintă perioada cea mai importantă, cea mai rodnică pentru dezvoltarea relaţiilor bulgaro-române, cimentate de comunitatea orînduirii statornicite în cele două ţări, de ideologia Partidului Comunist Bulgar şi a Partidului Comunist Român — marxism-leninismul — de măreţele ţeluri comune, de apartenenţa lor la familia ţărilor socialiste". Bulgaria şi România au stabilit o colaborare utilă, îşi acordă sprijin reciproc în rezolvarea problemelor complexe ale construirii noii orînduiri sociale.

Cîteva din formele concrete ale cooperării româno-bulgare au fost abordate de către ministrul adjunct al comerţului exterior, Ivan Golumeev, în cadrul unei convorbiri pe care, împreună cu alţi doi ziarişti români, i-am solicitat-o.

— În ultimii ani, ne-a declarat interlocutorul nostru, volumul schimburilor de mărfuri între ţările noastre a crescut continuu şi substanţial. Între 1960 şi 1967, acest volum aproape s-a triplat. Dorinţa comună ca schimburile comerciale dintre ţările noastre să sporească continuu corespunde actualului stadiu de dezvoltare a relaţiilor multilaterale dintre Bulgaria şi România.

În ţara vecină şi prietenă, atmosfera din aceste zile este în deplină consonanţă cu manifestările prieteniei frăţeşti pe care poporul român o exprimă înalţilor soli ai Bulgariei socialiste.

Sofia, 18 aprilie

PERSPECTIVE NOI ÎN COOPERAREA ECONOMICĂ EUROPEANĂ

Între 11 și 13 aprilie s-au desfășurat la Geneva lucrările sesiunii jubiliare a Comisiei Economice O.N.U pentru Europa (C.E.E./O.N.U.)

Geneva. A 22-a sesiune jubiliară a Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa. În centrul fotografiei : tovarășul Gheorghe Rădulescu, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, conducătorul delegației României

În 1967 se împlinesc 20 de ani de la înființarea Comisiei. Pentru a marca acest eveniment, la sesiunea din 1966 s-a hotărît organizarea unei ședințe festive, la nivel ministerial, la începutul sesiunii a 22-a din acest an, cu care ocazie să se examineze activitatea Comisiei în cei 20 de ani de existență și, totodată, „să se dea un nou impuls dezvoltării cooperării economice între țările membre".

Deschisă de dr. Vladimir Velebit, secretarul executiv al Comisiei, sesiunea jubiliară s-a bucurat de prezența a numeroase personalități, printre care V. A. Kirilin, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., L. Toncic, ministru de externe al Austriei, I. Budinov, ministrul comerțului exterior al Bulgariei, de Winter, ministrul relațiilor comerciale externe al Belgiei, G. Lange, ministrul comerțului exterior al Suediei, J. Biro, ministrul comerțului exterior al Ungariei, E. Rostow, subsecretar de stat al S.U.A. România a fost reprezentată de o delegație condusă de Gheorghe Rădulescu, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri.

În mesajul adresat sesiunii jubiliare a Comisiei, U Thant, secretar general al O.N.U., sublinia existența în Europa a unor condiții propice pentru adoptarea de măsuri vizînd „îmbunătățirea cooperării internaționale", arătînd că, în viitor, Comisia ar trebui să se bazeze pe principiul că „normalizarea și îmbunătățirea relațiilor politice între țările regiunii sînt esențiale nu numai pentru Europa, ci și pentru lumea întreagă".

O atenție deosebită a suscitat cuvîntul de deschidere rostit de dr. V. Velebit, care, după ce a făcut o trecere în revistă a realizărilor obținute de Comisie și de organele sale subsidiare, a sugerat noi domenii în care C.E.E./O.N.U. ar putea să aducă o contribuție sporită în vederea intensificării cooperării economice europene. Printre propunerile care s-au bucurat de un interes major în rîndurile participanților, se remarcă în special cele privind posibilitățile de dezvoltare a cooperării științifice și tehnologice între țările membre, lărgirea schimbului de informații asupra diverselor probleme care se pun în legătură cu industria chimică, intensificarea relațiilor comerciale. Discursurile șefilor delegațiilor participante au relevat dorința unanimă a țărilor membre de a găsi noi forme și metode în vederea dezvoltării cooperării economice internaționale, precum și încrederea în posibilitățile Comisiei de a contribui în mod eficient în această direcție.

Lucrările sesiunii jubiliare au scos în evidență evoluția favorabilă a comerțului intereuropean. În același timp, unele delegații au precizat că mai există încă obstacole în calea dezvoltării comerțului între țări cu sisteme social-politice diferite. Cu acest prilej, s-a precizat că C.E.E./O.N.U. poate constitui un cadru adecvat pentru a facilita un schimb util de vederi în scopul depășirii treptate a situației actuale.

În zilele noastre, cînd știința și tehnologia joacă un rol din ce în ce mai important în procesul dezvoltării economice a statelor, cooperarea internațională în acest domeniu apare ca o necesitate obiectivă, fapt relevat și în cuvîntul a numeroși participanți.

În intervenția sa, Gheorghe Rădulescu, șeful delegației române, arăta că „intensificarea eforturilor statelor membre în vederea promovării cooperării științifice și tehnologice, atît pe cale bilaterală cît și în cadrul activității Comisiei, ca și facilitarea schimburilor de informații și experiență dintre savanții și institutele naționale de cercetări tehnice corespund interesului general european. În acest scop, este necesar să găsim împreună mijloacele destinate stimulării și lărgirii cooperării științifice și tehnologice". În același spirit s-au pronunțat și reprezentanții Franței, S.U.A., Belgiei, Austriei, Angliei, Cehoslovaciei ș.a.

Alte teme abordate de șefii delegațiilor au vizat intensificarea schimbului de cunoștințe tehnice și economice în domenii cum sînt chimia, turismul, poluarea aerului și apei, transporturi, construcții de locuințe.

În încheierea lucrărilor sesiunii jubiliare, a fost adoptată în unanimitate o declarație privitoare la activitatea Comisiei Economice O.N.U. pentru Europa. Declarația menționează că reprezentanții guvernelor participante la lucrările C.E.E./O.N.U., „convinși de activitatea pozitivă a Comisiei, care reprezintă o importantă tribună pentru o largă cooperare între țările regiunii C.E.E. avînd sisteme economice și sociale diferite, sînt ferm hotărîți să folosească în continuare Comisia pentru dezvoltarea și întărirea cooperării, în interesul salvgardării relațiilor pașnice și amicale și al menținerii securității".

În acest scop, declarația arată că țările membre apreciază că situația actuală în regiunea C.E.E./O.N.U. impune „eforturi conjugate pentru promovarea, în cadrul C.E.E., a unei cooperări care să răspundă interesului tuturor națiunilor și să permită transformarea Europei într-un puternic factor de pace și înțelegere în lume". Totodată, ele se angajează să contribuie prin toate mijloacele la întărirea cooperării comerciale, economice și tehnico-științifice. Importantă este menționarea în Declarație a intenției țărilor membre de a-și spori efor-

turile „în favoarea dezvoltării comerțului și, în acest scop, de a căuta să înlăture toate obstacolele economice, administrative și politice care împiedică dezvoltarea schimburilor".

Declarația consideră de dorit studierea de către Comisie a posibilităților de intensificare a cooperării științifice și tehnologice, preconizîndu-se organizarea de schimburi de cunoștințe tehnice reciproc avantajoase.

De asemenea, Declarația arată că statele membre „își exprimă dorința de a participa activ la dezvoltarea turismului".

Finalul Declarației subliniază că țările participante la sesiune „sînt conștiente de interesul pentru întărirea relațiilor economice cu țările din celelalte regiuni, ca și de necesitatea de a încuraja dezvoltarea economică în lumea întreagă".

Adoptarea acestei Declarații a fost apreciată ca un act de natură să contribuie la întărirea cooperării generale europene. Așa cum arăta, cu ocazia unei conferințe de presă, Emanuel Treu, președintele Comisiei, „Declarația nu este un scop în sine, ci începutul unui drum pe calea dezvoltării cooperării europene".

Un viu interes a stîrnit în cercurile din Geneva declarația făcută de către Gheorghe Rădulescu, conducătorul delegației române, după adoptarea de către Comisie a documentului la care ne-am referit. Domnia sa și-a exprimat satisfacția pentru faptul că obiectivul principal al sesiunii a fost atins, și anume facilitarea unui schimb de păreri asupra posibilităților de extindere și adîncire a colaborării generale europene în domeniile economiei, comerțului, științei și tehnicii, turismului etc. După cum aprecia șeful delegației române, declarațiile făcute cu prilejul adoptării documentului, precum și contactele directe dintre miniștrii care au reprezentat țările participante la lucrările Comisiei, dovedesc importanța și utilitatea Sesiunii. El a relevat că imaginea și realitățile lumii contemporane consacră ca necesitate indiscutabilă existența unui circuit viu, continuu de valori materiale și spirituale între toate popoarele, căci fiecare națiune are capacitatea reală de a da și simte necesitatea vitală de a beneficia de roadele colaborării internaționale. În cuvîntarea sa, reprezentantul român menționa că C.E.E./O.N.U. oferă un cadru potrivit, unde ar putea să se conjuge eforturile tuturor țărilor aparținînd regiunii C.E.E. în scopul lărgirii și intensificării colaborării economice, sociale, tehnico-științifice în folosul tuturor țărilor participante. Pentru a se ajunge la realizarea acestui obiectiv este necesar să punem relațiile dintre țările europene, precum și relațiile dintre toate statele, pe baza sănătoasă a principiilor suveranității și independenței naționale, a egalității în drepturi a tuturor popoarelor, a respectării dreptului inalienabil al fiecărei națiuni de a-și hotărî singură soarta, fără amestec din afară.

Lucrările sesiunii jubiliare au luat sfîrșit. În orașul Geneva continuă însă lucrările celei de a 22-a sesiuni a Comisiei, despre care vă vom informa la timpul cuvenit.

Paul GRIGORESCU

Geneva, 18 aprilie

Corespondență specială de la O.N.U.

A 5-a sesiune extraordinară

Nicolae Răzvan

Sala Adunării Generale a Națiunilor Unite de la New York urmează ca în acest an să primească în două rînduri delegațiile celor 122 de țări membre ale O.N.U. ca urmare a hotărîrii adoptate în decembrie trecut de a se convoca o sesiune extraordinară specială în 1967 în afara sesiunii ordinare ce va avea loc în septembrie.

De la crearea O.N.U. și pînă în prezent s-au ținut numai patru sesiuni extraordinare și patru sesiuni extraordinare de urgență.

Actuala sesiune extraordinară se deschide la 21 aprilie, avînd pe ordinea de zi : problema Africii de sud-vest și revederea multilaterală a întregii probleme a operațiunilor de menținere a păcii cu examinarea tuturor aspectelor pe care le prezintă acestea.

În plus se va adăuga punctul înscris de curînd, la cererea Comitetului pentru folosirea pașnică a spațiului cosmic, ca proiectata conferință a Națiunilor Unite pentru exploatarea și folosirea pașnică a spațiului extraterestru să fie amînată pentru anul 1968.

Problema operațiunilor de menținere a păcii va fi dezbătută pe baza raportului Comitetului special pentru operațiunile de menținerea păcii (Comitetul celor 33) din care face parte și țara noastră.

În Comitetul Special, ca și la ultima sesiune a Adunării Generale, s-au confruntat diferite tendințe.

Pe de o parte s-a manifestat tendința unor delegații de a impune Organizației acțiuni contrare Cartei, imixtiuni în treburile interne ale altor state. Această tendință întîmpină însă tot mai puternic rezistența statelor membre ale Organizației care se pronunță pentru asigurarea condițiilor în care O.N.U. să-și îndeplinească obligațiile prevăzute de Cartă de a promova progresul social și a respecta dreptul fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta.

Experiența operațiunilor ilegale din Congo constituie un semnal de atenție pentru membrii Organizației și în special pentru țările care și-au cucerit de curînd independența de stat în ceea ce privește modul cum trebuie formate și folosite forțele armate la dispoziția O.N.U. pentru a preveni îndreptarea lor în scopuri opuse cauzei păcii și libertății popoarelor.

Deși ideea formării de trupe O.N.U. pentru intervenții deliberate a fost reluată în unele proiecte de rezoluții supuse Adunării Generale, majoritatea membrilor organizației a hotărît o abordare mai realistă, deferind problema spre examinarea sesiunii extraordinare. Reprezentantul Canadei a recunoscut la una din ședințele comitetului special care a avut loc la începutul lunii aprilie că „în condițiile actuale apare clar că ideea unor forțe permanente ale Națiunilor Unite este nerealistă".

Tot atît de nerealiste apar și încercările de a modifica Carta sau a impune crearea de forțe ad-hoc, de urgență, prin încălcarea prevederilor actuale ale Cartei, ideea revizuirii legii constituționale a organizației fiind larg combătută. Încercările de folosire a O.N.U. pentru aplicarea planurilor de perpetuare a dominației coloniale, de promovare a unor tendințe agresive sau de amestec în treburile interne ale statelor, au tot mai puțin credit la O.N.U.

La sesiunea extraordinară statele membre ale O.N.U. vor fi de asemenea chemate să se pronunțe cu privire la măsurile ce trebuie întreprinse pentru aducerea la îndeplinire a hotărîrii Adunării Generale cu privire la Africa de sud-vest, ocupată în mod samavolnic de autoritățile rasiste din Africa de sud. Majoritatea covîrșitoare a țărilor membre ale O.N.U. condamnă cu tărie politica de apartheid și anexiune a guvernului R.S.A.

Delegația română, alături de delegațiile altor 113 țări, și-a dat votul la sesiunea a XXI-a a Adunării Generale pentru retragerea mandatului R.S.A. în ceea ce privește administrarea Africii de sud-vest și acordarea independenței acestui teritoriu. Prin rezoluția adoptată a fost creat un comitet de 14 state pentru elaborarea măsurilor concrete în vederea ducerii la îndeplinire a hotărîrii Adunării Generale iar raportul acestuia va constitui baza dezbaterilor la sesiunea extraordinară. Raportul supune sesiunii propunerile făcute în comitet :

— măsurile propuse de patru țări africane : Etiopia, Nigeria, Senegal și R.A.U., la care s-a asociat și Pakistanul, prevăd acordarea independenței pînă cel mai tîrziu în iunie 1968 cu acțiuni coercitive care au ridicat însă obiecțiuni de a nu fi în concordanță cu Carta în ceea ce privește crearea și trimiterea de forțe armate ale O.N.U. ;

— proiectul propus de Canada, Italia și S.U.A. este considerat drept o încercare de amînare sine die a soluționării problemei pe calea studierii ei la nesfîrșit și a așa-numitei „cooperări" cu R.S.A.;

— un alt proiect — care încearcă o „conciliere" între cele două poziții prezentate mai sus — este prezentat de Chile și Mexic.

Sesiunea extraordinară ce urmează să se deschidă în 21 aprilie este așteptată cu încrederea că ea se va pronunța în favoarea principiilor care trebuie să stea la baza relațiilor dintre state : dreptul fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta, respectarea independenței și suveranității statelor, neamestecul în treburile lor interne și cooperarea multilaterală.

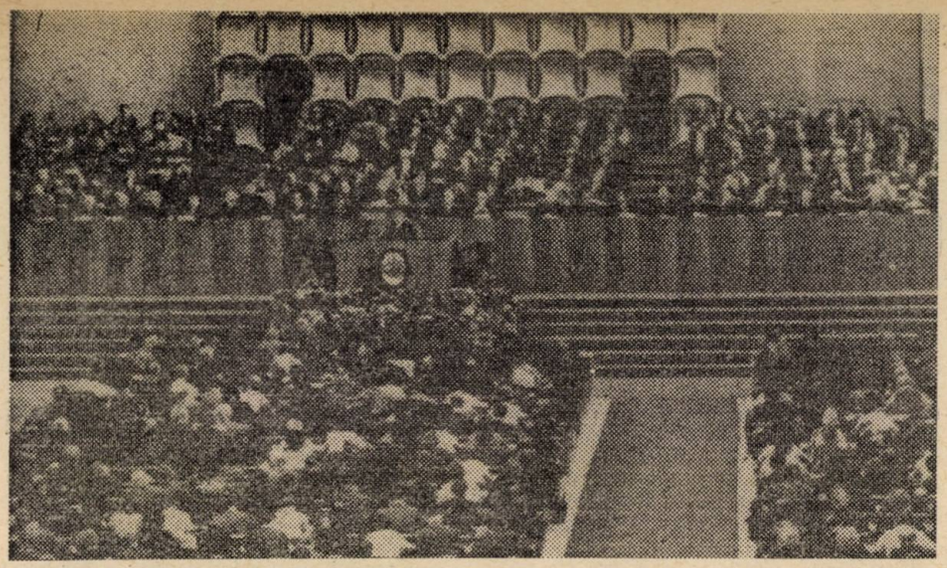

În sala Congresului

Corespondenţă din Berlin

Al VII-lea Congres al Partidului Socialist Unit din Germania

Greta Graur

La 17 aprilie au început la Berlin lucrările celui de-al VII-lea Congres al Partidului Socialist Unit din Germania. Sînt prezenţi la Congres, în marea sală drapată în roşu de la „Werner Seelenbinder Halle", complet renovată în vederea acestui eveniment, peste 2 000 de delegaţi şi invitaţi — muncitori fruntaşi, ţărani cooperatori, ingineri, oameni de ştiinţă, personalităţi din domeniul culturii şi artei.

În întrecerea iniţiată în cinstea Congresului, la care au participat milioane de oameni ai muncii din R.D. Germană, au fost obţinute importante realizări. În primul trimestru al anului 1967, productivitatea muncii în industrie a crescut cu 7 la sută faţă de aceeaşi perioadă a anului precedent. În primele două luni ale anului curent, ritmul creşterii producţiei industriale a fost cu 5,4 la sută mai mare faţă de perioada corespunzătoare a anului precedent.

La al VII-lea Congres al P.S.U.G. participă 67 de delegaţii ale partidelor frăţeşti. Delegaţia Partidului Comunist Român este condusă de tovarăşul Chivu Stoica, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R., preşedintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România.

La începerea lucrărilor Congresului, Walter Ulbricht, prim-secretar al C.C. al P.S.U.G., a adresat un salut muncitorilor, ţăranilor, intelectualilor pentru realizările lor, delegaţilor şi invitaţilor, precum şi delegaţiilor partidelor comuniste şi muncitoreşti.

Congresul a păstrat un moment de reculegere în memoria conducătorilor de partid din R.D.G. şi a fruntaşilor mişcării comuniste şi muncitoreşti internaţionale, printre care şi Gheorghe Gheorghiu-Dej, care au încetat din viaţă în perioada de la Congresul precedent al P.S.U.G.

Delegaţii la Congres au adoptat următoarea ordine de zi :

1) Dezvoltarea socială în Republica Democrată Germană în perioada pînă la desăvîrşirea construirii socialismului — raportor Walter Ulbricht, prim-secretar al C.C. al P.S.U.G.

2) Îndeplinirea sarcinilor economiei naţionale — raportor Willi Stoph, membru al Biroului Politic al C.C. al P.S.U.G., preşedintele Consiliului de Miniştri al R. D. Germane.

3) Rolul partidului în perioada desăvîrşirii construirii socialismului — raportor Erich Honecker, membru al Biroului Politic, secretar al C.C. al P.S.U.G.

4) Adoptarea hotărîrilor Congresului şi alegerea organelor centrale ale partidului.

În raportul prezentat la primul punct de pe ordinea de zi, Walter Ulbricht s-a ocupat de problemele interne ale construcţiei socialismului în R.D. Germană, precum şi de unele probleme de politică externă. Raportorul a arătat că, în aplicarea programului construirii socialismului, au fost obţinute progrese importante. Sporul absolut al venitului naţional în 1966 a fost de 3,5 ori mai mare decît în 1962. După cel de-al VI-lea Congres al partidului au fost efectuate investiţii de peste 67 miliarde mărci, volumul investiţiilor în 1966 fiind cu 31 la sută mai mare decît în 1962.

Referindu-se la problemele politicii externe şi ale relaţiilor internaţionale, primul secretar al C.C. al P.S.U.G. a arătat că tendinţa principală în evoluţia situaţiei internaţionale se caracterizează prin creşterea forţelor păcii, democraţiei, independenţei naţionale şi socialismului. Nu trebuie însă să trecem cu vederea — a subliniat vorbitorul — că, în acelaşi timp, prin adîncirea crizei generale a capitalismului sînt exacerbate toate contradicţiile din sfera de dominaţie a imperialismului. Aceasta duce la o creştere a agresivităţii imperialiştilor, la accentuarea încordării internaţionale şi la sporirea pericolului de război. În acest context, raportul arată : „Războiul criminal al imperialiştilor S.U.A. împotriva viteazului popor vietnamez, care luptă eroic pentru libertatea şi drepturile sale, stîrneşte indignare şi este condamnat de întreaga lume. Noi, Partidul Socialist Unit din Germania, reînnoim şi la acest al VII-lea Congres al nostru protestul vehement împotriva ruşinoasei şi sălbaticei agresiuni a imperialiştilor S.U.A."

Referindu-se la ajutorul acordat de ţările socialiste poporului frate vietnamez, raportorul a subliniat că şi în R. D. Germană s-a dezvoltat o puternică mişcare de solidaritate cu lupta poporului vietnamez.

În legătură cu situaţia din Europa, primul secretar al C.C. al P.S.U.G. a subliniat că dezvoltarea economică şi politică a ţărilor socialiste, precum şi succesele înregistrate de politica de coexistenţă între ţări cu orînduiri sociale diferite, au determinat o stabilizare pe scară largă a situaţiei din Europa. Sub presiunea tuturor forţelor păcii se dezvoltă tendinţe tot mai puternice în direcţia destinderii şi înţelegerii.

Apreciind situaţia din Europa, vorbitorul a constatat că în rîndul popoarelor şi guvernelor statelor europene se manifestă o aspiraţie spre un sistem de securitate europeană. El a condamnat pretenţiile revanşarde şi de a reprezenta în exclusivitate întreaga Germanie care sînt formulate în Republica Federală a Germaniei şi care constituie o piedică în calea securităţii europene.

Referindu-se la sarcinile principale ale politicii externe a Republicii Democrate Germane, Walter Ulbricht a subliniat importanţa colaborării strînse, prieteneşti, cu statele socialiste şi hotărîrea de a dezvolta colaborarea multilaterală cu acestea. Raportorul a exprimat hotărîrea R. D. Germane de a dezvolta relaţiile sale cu Republica Socialistă România.

În Raport se arată în continuare că o altă sarcină principală a politicii externe a R. D. Germane în următorii ani este normalizarea relaţiilor cu toate statele europene. „În faza de pregătire a normalizării depline, relaţiile interstatale, îndeosebi în domeniile comerţului, economiei, ştiinţei, culturii, sportului etc., vor avea un rol crescînd... Sîntem gata, a subliniat Walter Ulbricht, să stabilim relaţii diplomatice normale cu toate statele capitaliste din Europa şi să colaborăm cu ele pe baza avantajului reciproc. Sîntem convinşi că această normalizare treptată a relaţiilor dintre toate statele europene este indispensabilă securităţii în Europa". Raportul a subliniat că recunoaşterea oficială a R. D. Germane de către un număr cît mai mare de state este de o importanţă hotărîtoare pentru securitatea europeană.

Lucrările Congresului continuă.

Berlin, 18 aprilie

reflector

COMPLICAȚII LA RELUAREA PROCESULUI BEN BARKA

La Paris a fost reluat procesul Ben Barka, suspendat în octombrie anul trecut, cînd unul din principalii acuzați, directorul adjunct al siguranței marocane. Ahmed Dlimi, s-a predat voluntar autorităților judiciare franceze, acceptînd să-și ia locul pe banca acuzaților. Primele ședințe de la începutul acestei săptămîni au dezbătut cererea părții civile — familia lui Ben Barka, răpit în 1965 și care nu a mai fost revăzut de atunci — de a se amîna reluarea dezbaterilor pentru ca avocații să poată consulta voluminosul dosar al procesului. Se știe că trei dintre avocații părții civile — reprezentanți de seamă ai baroului parizian — au încetat din viață la începutul acestui an. Cererea părții civile a fost respinsă și — o primă complicație — la reluarea procesului, cei doi avocați care apărau interesele familiei dispărutului și care declaraseră că nu au posibilitatea practică să preia singuri procesul, au refuzat să reintre în sala de ședințe. De asemenea, unul dintre acuzați, Antoine Lopez, fost agent al serviciului francez de contraspionaj, a refuzat să admită avocatului Tixier-Vignancour (fost lider al unei grupări de dreapta din Franța) să-i apere interesele.

În actualul proces sînt inculpați un număr de polițiști marocani și francezi, dintre care unii se află în libertate provizorie, precum și ministrul marocan Mohamed Oufkir, care deține portofoliul afacerilor interne și care a refuzat să se considere implicat în dezbaterile judiciare de la Paris.

UN PRONOSTIC PRIVIND POLITICA „LA EST DE SUEZ"?

Ziarul „Sunday Times" (de orientare conservatoare) a pronosticat o nouă reducere a forțelor militare britanice „la Est de Suez". Corespondentul din Washington al săptămînalului londonez afirmă că ar urma să fie retras un număr însemnat de militari, noua reducere de efective fiind mai mare decît aceea anunțată la începutul anului prin discutata „Carte Albă privind apărarea". La Londra se afirmă că adversarii laburiști ai „prezenței la Est de Suez" au primit în ultima vreme asigurări insistente din partea unor membri ai guvernului, în sensul că „revizuirea angajamentelor militare este un proces continuu". La Washington, unde se spera că George Brown va clarifica intențiile guvernului britanic cu ocazia prezenței sale la reuniunea S.E.A.T.O., se apreciază acum că premierul Wilson a amînat cu o lună orice declarație în legătură cu acest subiect. Tot peste o lună e așteptată și declarația de intenții privind Piața comună — așa încît se presupune că Wilson va prezenta abandonarea parțială a pozițiilor în Asia de sud-est ca o dovadă a concentrării interesului său asupra continentului european. „Sunday Times" adaugă că, într-o perioadă cînd continuă să-și solicite aliații să trimită trupe în Vietnam, președintele Johnson ar privi cu neplăcere o inițiativă britanică de natură să-i sublinieze izolarea. O întîlnire Wilson—Johnson este așteptată la începutul lunii iunie, după vizitarea de către premierul britanic a expoziției de la Montreal.

RĂZBOIUL SUBMARIN AL NUMELOR

La Londra, poziția Franței față de posibilul demers al Angliei pe lîngă C.E.E. este urmărită cu o temere nu întru totul nejustificată. Speculațiile lui Nigel Lawson, redactor-șef al săptămînalului „Spectator", nu sînt, totuși, lipsite de umor. El remarca faptul că primul submarin nuclear francez, recent lansat, a fost botezat „Le Redoutable"; același nume l-a purtat nava franceză de la bordul căreia, la Trafalgar, a fost împușcat amiralul Nelson. Nigel Lawson propunea și o ripostă britanică: primul submarin nuclear britanic ar trebui să se cheme — tot cu o referire la perioada conflictelor între Anglia și Franța lui Napoleon — „Sfînta Elena".

S.E.A.T.O.

O nouă reuniune consacrată intensificării agresiunii

A avut loc la Washington o nouă conferință — cea de-a 26-a — a consilierilor militari ai organizației Tratatul Asiei de sud-est (S.E.A.T.O.). Ca și precedentele reuniuni din ultimii ani, ea a fost consacrată în special războiului din Vietnam și problemelor pe care le ridică intensificarea intervenției, în primul rînd americane, și apoi a altor state membre (Australia și Noua Zeelandă) în Vietnamul de sud.

Deși lucrul acesta a fost pe cît posibil atenuat în terminologia comunicatului — reprodus de Buletinul de știri al Casei Albe — conferința actuală a pactului a confirmat criza prin care trece această organizație militară: consilierii militari s-au întrunit în absența reprezentantului Franței și cu o participare strict nominală, redusă la rolul de observator, din partea Pakistanului.

Criza de care e vorba devenise evidentă încă de acum cîțiva ani, pe măsură ce Franța se desolidariza de politica Statelor Unite în Asia de sud-est și criticile aduse în ședințele conferințelor din 1963 sau 1964 de reprezentanții francezi la adresa acestei politici au constituit, cum scriau ziarele americane, adevărate „acte de dezaprobare ale poziției americane în Vietnam". Franța nu făcuse decît să observe — cum subliniau de altfel și alte ziare, în cazul de față cotidianul englez *Times*, că pactul Asiei de sud-est este „suspectat în Asia deoarece dintre cei opt membri numai trei sînt cu adevărat țări ale Asiei de sud-est" (este vorba de Pakistan, Tailanda și Filipine). Suspiciunile au fost de la început întemeiate, deoarece alianța S.E.A.T.O. s-a manifestat deschis, de la înființarea sa în 1955, ca un instrument al favorizării și intensificării penetrației americane în sud-estul asiatic, în dauna intereselor principalilor parteneri vest-europeni — Marea Britanie și Franța — și desigur ale țărilor din regiunea respectivă. Desprinderea Pakistanului, reafirmată la actuala sesiune, se datorește tocmai recunoașterii acestui caracter exclusivist al organismului S.E.A.T.O. și un ziar pakistanez — *Pakistan Times* — sublinia recent că actuala conferință de la Washington urmărește să obțină pentru Statele Unite asentimentul și sprijinul unor țări asiatice și că aceste încercări „sînt contrare intereselor Pakistanului".

Comunicatul transmis după întîlnirea de la Washington exprimă intențiile Statelor Unite de a continua acțiunile agresive împotriva Vietnamului. Se subliniază că forțele militare americane din Vietnamul de sud trec acum de cifra de 430 000 de oameni și se menționează planuri de sporire a efectivelor, pînă nu de mult considerate doar simbolice, neozeelandeze și australiene din această țară. În plus, se reconfirmă rolul Tailandei ca bază pentru zborurile de bombardament ale avioanelor militare americane împotriva R. D. Vietnam. (În acest sens se confirmă faptul că bombardiere de tip B-52 folosesc, cu asentimentul guvernului tailandez, baza de la Utapao în raidurile spre Vietnam.)

Consilierii militari, se spune în comunicat, au reexaminat în general situația alianței în Asia de sud-est și au subliniat necesitatea „unor proceduri pentru o mai frecventă apreciere a situației". Nu s-a stabilit cum vor avea loc asemenea consultări — în afară de fixarea viitoarei reuniuni, la Bangkok, în septembrie — în schimb însă s-au accentuat din nou programele unor acțiuni militare și de ordinul planificării militare în viitor.

Din punctul de vedere al rezultatelor concrete, reuniunea consilierilor militari ai pactului nu a adus așadar nimic nou, confirmînd doar caracterul agresiv al acestei organizații și încercările de a fi folosită ca instrument al prezenței militare a Statelor Unite în Asia. De altfel, săptămîna aceasta au loc în continuare în capitala Statelor Unite alte reuniuni la un nivel mai înalt — cea a Consiliului ministerial al S.E.A.T.O., cea a reprezentanților țărilor participante la războiul din Vietnam și cea a Consiliului pactului A.N.Z.U.S. Toate abordează de fapt aceeași ordine de zi și urmăresc, după cum se recunoaște în presă sau în declarațiile oficiale, aceleași scopuri: intensificarea operațiilor militare din Vietnam și în general reactivarea sistemului de alianțe militare creat pe continentul asiatic în deceniul trecut, din inițiativa și în interesul expansiunii militare a Statelor Unite. „Între toate alianțele acestea contradictorii și confuze — scria recent în legătură cu aceste conferințe de la Washington un ziar vest-german, *Frankfurter Allgemeine* — singura realitate o constituie flota a 7-a americană din Pacific și cele cîteva sute de mii de militari americani în Vietnamul de sud".

A fost de la început evident faptul că adevăratele interese ale țărilor asiatice nu puteau fi favorizate de organisme de tipul pactului Asiei de sud-est sau A.N.Z.U.S. Asemenea alianțe, condamnate unanim de opinia publică din țările interesate și de cercurile largi ale opiniei publice din numeroase țări ale lumii sînt viu criticate și în Statele Unite. Conferințele de săptămîna aceasta de la Washington încep într-o atmosferă sensibilizată în întreaga țară de marile manifestații de la New York, San Francisco, împotriva intervenției militare în Vietnam. Criza prin care trec deci aceste alianțe, cu diferite denumiri dar cu aceleași înfățișări, este simptomatică. Suspiciunea și dezaprobarea manifestate față de reuniunile de acest fel și dificultățile crescînde pe care le întîmpină aplicarea politicii discutate în conferințele respective, constituie aspecte ale crizei profunde a politicii Statelor Unite pe continentul asiatic. Desolidarizarea unora dintre aliați și condamnarea energică din partea opiniei publice internaționale și din propria lor țară ar trebui să fie elocvente pentru organizatorii pactelor militare a căror reactivare se încearcă prin conferințe de acest fel. La început privit doar cu suspiciune și apoi cu o ostilitate justificată, pactul S.E.A.T.O. este astăzi condamnat neechivoc, în întreaga lume, și în primul rînd în regiunea pe care încearcă să o domine.

Mircea IVANESCU

reflector

BRAZILIA : „RECONCILIERE NAȚIONALĂ" ?

Dacă sosirea în capitala braziliană a fostului președinte Juscelino Kubitschek s-ar fi petrecut cu o lună mai devreme, ea ar fi produs o mare surprindere în rîndurile opiniei publice braziliene. În dimineața zilei de 9 aprilie însă, după ce președintele Costa e Silva și-a manifestat intenția de a favoriza „reconcilierea națională", întoarcerea lui Kubitschek n-a mai mirat pe nimeni, iar zvonul răspîndit zilele acestea de către unele cercuri politice braziliene cu privire la întoarcerea fostului președinte, Joao Goulart, a devenit verosimil.

Goulart, care se află în exil în Uruguay, a avut o întrevedere cu liderul „Mișcării democratice braziliene", senatorul Oscar Passos, membru al delegației braziliene care a participat la conferința șefilor de state ai țărilor membre ale O.S.A. de la Punta del Este. Într-o declarație făcută ziarului „Extra", Goulart a calificat întrevederea cu senatorul brazilian ca „foarte cordială" și ca putînd să pregătească condițiile pentru revenirea sa în Brazilia.

Oricum, un precedent există : Juscelino Kubitschek se află astăzi la Rio.

INDISCREȚII COMANDATE

Șase polițiști, răspîndiți în cartierul Golders Green din nordul Londrei, au „operat" luna trecută, timp de o săptămînă, într-un gen cu totul neobișnuit, care a intrigat populația respectivă, ajungîndu-se chiar și la unele reclamații telefonice adresate comisariatelor de poliție. Ce era scandalos și neobișnuit în activitatea acestor polițiști ? Ei staționau în locurile cele mai frecventate de trecători și supravegheau atent... picioarele femeilor, iar în unele cazuri urmăreau îndeaproape cîte o femeie, pînă cînd aceasta se urca în autobuz și i se puteau examina mai bine... ciorapii. La terminarea operației — soldată de altfel cu un eșec total — s-a aflat că era vorba de o indiscreție ordonată bravilor păzitori ai ordinii publice. De la o fabrică din cartier se furaseră cîteva mii de perechi de ciorapi pentru femei — un sortiment nou, nelansat încă pe piață, confecționați cu fire lucitoare — și autoritățile speraseră că în felul acesta vor putea prinde vreo hoață sau vreo cumpărătoare de ocazie de la hoți.

CONGRESE... SUBPĂMÎNTENE

Polonia este singura țară din lume care dispune de o sală de conferințe subterană. Este vorba de „marele salon" aflat în vechea mină de sare Wieliczka, de lîngă Cracovia. Sala are o lungime de 160 de metri, 40 de metri lățime și o înălțime de 96 de metri. Vasta grotă a fost amenajată cu toate instalațiile și cu tot mobilierul necesar organizării de conferințe și congrese științifice și tehnice. Față de succesul pe care-l înregistrează — sala este permanent solicitată — federația poloneză de tenis a preluat o altă grotă din aceeași mină, amenajînd un teren pe care se dispută numeroase meciuri de tenis. Într-o a treia grotă, lungă de 55 de metri și lată de 10 metri, s-a organizat o expoziție permanentă de sculpturi făcute numai în sare.

CHILE JOACĂ ROLUL PLANETEI MARTE ?

Doi astronomi americani au ales ca laborator marțian o regiune terestră — un deșert din nordul statului Chile. Aici, în unele zone nu a plouat de mai mult de 40 de ani. Umiditatea este aproape inexistentă ; solul este format din nisip și praf de argilă, acoperit cu o ușoară crustă de sare, ceea ce pare asemănător cu solul planetei Marte. Vînturile sînt foarte rare. Cei doi astronomi își propun să studieze în ce măsură organismele terestre pot să supraviețuiască în asemenea mediu și să încerce aparatele care trebuie să deceleze prezența microorganismelor pe alte planete și să trimită apoi mesajele lor prin radio.

Corespondență de la John Gritten

400 000 americani demonstrează împotriva războiului din Vietnam

La sfîrșitul săptămînii trecute, la New York și San Francisco au avut loc cele mai mari demonstrații antirăzboinice din istoria S.U.A. — au participat 400 000 de persoane.

Sîmbătă seara, mai multe posturi de radio americane au transmis că numai la demonstrația din New York au participat 300 000 de persoane. Acest număr a depășit cu mult speranțele organizatorilor demonstrației, grupați sub numele „Mobilizarea de primăvară pentru încetarea războiului din Vietnam", care urmăreau ca în fiecare oraș să participe 50 000 de persoane.

La demonstrația din New York au participat persoane din Chicago, Cleveland, Detroit și din universități din întreaga țară, venite special cu avionul, cu automobilul, cu autocarul sau cu trenul. Demonstrația a reprezentat o foarte largă coaliție de forțe. Au participat toate organizațiile și grupările în favoarea păcii, precum și mii de persoane fără o poziție specială, ci dornice doar să se opună agresiunii americane din Vietnam. Profesori universitari au demonstrat alături de mame care împingeau cărucioare, de șoferi de taxiuri, clerici, membri de sindicate și studenți. Ei au străbătut cinci kilometri, din Central Park pînă în fața sediului O.N.U.

În rînduri puteau fi văzuți oameni dintre cei mai diferiți. S-ar fi zis că întreaga Americă demonstra împotriva unui război rușinos. Negrii din Harlem purtau pancarte pe care se putea citi : „Nici un vietnamez nu mi-a spus vreodată «negru murdar»" și „Negrii trebuie să lupte împotriva rasiștilor albi". Conducătorul lor era militantul negru Stokely Carmichael. Portoricanii din cartierul „El Barrio" din New York purtau pancarte cu lozinca : „Nici un portorican în Vietnam". Un grup de 36 de indieni Sioux din Dakota de sud, reprezentînd Federația Indienilor Americani, purtau costumele lor tribale. Întrucît puțini indieni americani reușesc să urmeze cursurile învățămîntului superior, ei nu primesc amînări pentru serviciul militar și o mare parte dintre ei, ca și din rîndul negrilor, cad pe cîmpul de luptă.

În Central Park, mai mult de 100 de bărbați și-au ars ordinele de recrutare, în semn de dezaprobare față de războiul din Vietnam. Unul dintre ei purta uniforma de rezervist în unitățile de șoc ale armatei S.U.A., așa-numitele „berete verzi".

Pe platforme mobile grupuri de artiști, între care cîntărețul popular Pete Seeger și actorul de cinematograf și cîntărețul Harry Belafonte, dădeau reprezentații pentru miile de persoane strînse pe trotuare să privească demonstrațiile.

Dr. Martin Luther King a prezentat dr-ului Ralph Bunche, subsecretar al O.N.U. pentru probleme politice speciale, o petiție arătînd că participanții demonstrează pentru principiile întruchipate în Carta O.N.U., principii „aclamate de omenire, dar violate de S.U.A.". Dr. King a declarat că demonstrația constituie doar începutul unei „manifestări masive de îngrijorare în legătură cu acest război nejustificat".

În piața O.N.U. au luat cuvîntul de asemenea Stokely Carmichael, Floyd McKissick, un episcop romano-catolic din Pittsburgh, conducătorul sindical din New York, Charles Rice, conducătorul sindical Cleveland Robinson, Nick Egleson, președintele organizației „Studenții pentru o societate democratică", și Pedro Juan Rua, luptător pentru independența statului Porto Rico. S-a citit și mesajul unui număr de 75 deputați laburiști britanici adresat dr-ului Martin Luther King, elogiind eforturile pentru încetarea războiului din Vietnam.

Pe coasta de vest a S.U.A., la manifestația din San Francisco au participat 100 000 de persoane. Mitingul a avut loc pe stadionul „Kezar", cu o capacitate de numai 65 000 de locuri. De aceea mulți demonstranți nu au reușit să pătrundă înăuntru.

Manifestația din San Francisco a fost pregătită în ciuda unei campanii ostile fără precedent a ziarelor și televiziunii și organizatorii demonstrației și-au exprimat uimirea față de sumele cheltuite în acest scop. Demonstranții au venit din statele Washington, Oregon, Nevada, Colorado, New Mexico și Arizona. La marșul din San Francisco au participat de asemenea reprezentanți ai tuturor organizațiilor și grupurilor opuse războiului, de la adepții „impozitului unic" pînă la grupurile pentru pace care se împotrivesc recrutării tinerilor pentru Vietnam.

Un mare număr de participanți proveneau din mișcarea muncitorească. Reprezentantul din California de nord al A.F.L.-C.I.O., Paul Schrade, a luat cuvîntul la miting și a cerut retragerea trupelor americane din Vietnam. Chelly Duarte, reprezentant al Sindicatului internațional al docherilor, a declarat că războiul din Vietnam este „barbar, ilegal și provoacă tot mai multe pierderi", și a afirmat că americanii nu au ce căuta în această țară.

Față de amploarea fără precedent a demonstrațiilor, secretarul de stat Dean Rusk a reacționat violent, afirmînd că politica S.U.A. cu privire la Vietnam nu va fi dictată prin „demonstrații organizate de comunismul internațional". El a primit un răspuns imediat din partea dr-ului Martin Luther King, laureat al premiului Nobel și fruntaș al luptei pentru drepturile civile din S.U.A., care a arătat că cel puțin 15 milioane de americani se opun hotărît războiului, și i-a cerut lui Dean Rusk să declare dacă crede că toți aceștia sau majoritatea lor sînt comuniști.

În aceeași zi, la Londra și la Paris, la Amsterdam, Torino, Viena și Berna, la Tokio, la Sydney și în multe alte orașe din întreaga lume, au avut loc demonstrații de protest împotriva agresiunii americane din Vietnam. Manifestanții au ales aceeași zi de duminică pentru a arăta că se solidarizează cu sutele de mii de americani, care își exprimau protestul pe străzile din New York și din San Francisco.

Scrisoare din Moscova

Momente și locuri istorice

Silviu Podină

La 22 aprilie se împlinesc 97 de ani de la nașterea lui Vladimir Ilici Lenin, întemeietorul Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, inspiratorul, strategul și conducătorul Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. Ca în fiecare an, în aceste zile primăvăratice din preajma aniversării, locurile legate de viața și activitatea revoluționară a lui Vladimir Ilici sînt vizitate de sute de mii de oameni sovietici, memoria lui este evocată în sălile muzeelor, pe ecranele cinematografelor, pe scenele teatrelor, în paginile cărților, în amintirile vechilor bolșevici.

PE AICI A PĂȘIT LENIN

Ulianovsk, Simbirskul de odinioară. O casă de lemn cu un etaj pe strada Streletkaia, astăzi Ulianov. Aici s-a născut la 22 aprilie 1870, în familia lui Ilia Ulianov, inspector al școlilor primare, un fiu care a primit numele de Vladimir. Aici și-a petrecut Volodia primii ani ai copilăriei. În camera de oaspeți se află o măsuță și cîteva scaune, un pian în jurul căruia se aduna uneori familia Ulianovilor să asculte muzică de Beethoven sau de Ceaikovski interpretată de mama lui Ilici. În biroul tatălui, vizitatorii pot vedea o mulțime de cărți: Marx, Cernișevski, Herțen, Belinski, Tolstoi, Pușkin, Turgheniev.

La gimnaziul unde a învățat Volodia Ulianov, într-una din clase, a fost fixată o placă pe care scrie: „Vladimir Ilici Ulianov (Lenin) a urmat aici clasa a patra în 1882—1883". Muzeul Lenin din Ulianovsk se află pe strada cu același nume, tot într-o casă de lemn. Aici au locuit Ulianovii între anii 1878—1887. În cea mai mică încăpere a casei, cu o singură fereastră ce dădea spre curte, a citit Lenin pentru prima oară „Capitalul" lui Marx. Aici pot fi văzute diplomele și cărțile primite drept premii de strălucitul elev Volodia Ulianov.

Simbirskul copilăriei și tinereții lui Lenin era un orășel patriarhal cu o populație de 30 000 de locuitori. În 1924, după moartea lui Lenin, la dorința locuitorilor săi, orașul a primit numele de Ulianovsk. Astăzi, Ulianovskul este unul din importantele centre industriale de pe Volga, avînd o populație de 270 000 de locuitori. Aci funcționează 60 de întreprinderi industriale producătoare de automobile, mașini-unelte, aparate electrice, piese de schimb pentru mașini agricole, materiale de construcție, articole de larg consum etc. La Ulianovsk își desfășoară activitatea trei institute de învățămînt superior, unsprezece școli de specialitate și zeci de școli medii de cultură generală. Orașul se dezvoltă rapid. Au apărut noi cartiere de locuințe, a fost dată în exploatare o frumoasă gară fluvială, s-a înălțat un palat al culturii pentru muncitorii uzinei de automobile, s-au construit cinematografe, magazine și un întreg orășel universitar.

Să poposim acum în orașul lui Lenin de pe Neva. Amintirea conducătorului Revoluției din Octombrie e prezentă aici aproape la fiecare pas. Să ne oprim o clipă în piața din fața „gării finlandeze", lîngă automobilul blindat pe care s-a urcat Ilici în seara zilei de 3 aprilie 1917 pentru a saluta mulțimea adunată în piață și pentru a o chema la luptă. Piața era înțesată atunci de muncitori și soldați veniți să-și întîmpine conducătorul întors în patrie după 9 ani de emigrație.

A doua zi, Lenin a prezentat în fața membrilor Comitetului Central al partidului, ai Comitetului de partid din Petrograd și a delegaților bolșevici la consfătuirea pe întreaga Rusie a Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților, celebrele „Teze din aprilie", care stabileau orientarea partidului spre transformarea revoluției burghezo-democratice în revoluție socialistă.

...Smolnîi, statul major al revoluției. La 24 octombrie 1917 a sosit aici V. I. Lenin pentru a conduce direct desfășurarea insurecției armate. Să urcăm un rînd de trepte, să străbatem un coridor lung pentru a ajunge la sala cu coloane albe, intrată pentru totdeauna în istoria Uniunii Sovietice. Fundalul scenei este dominat de un mare portret al lui Vladimir Ilici. În această sală, în seara zilei de 25 octombrie 1917, la cel de-al doilea Congres al Sovietelor, Lenin a prezentat două rapoarte pe baza cărora au fost adoptate cele două bine cunoscute documente: Decretul păcii și Decretul cu privire la pămînt. Aici a fost format, a doua zi, primul guvern al Puterii sovietice, în frunte cu Lenin.

25 mai 1919. V. I. Lenin la o paradă militară

Un ultim popas, la Kremlin, în cabinetul de lucru al lui V. I. Lenin. În centrul camerei, un birou pe care se află două telefoane, ustensile de scris, un coupe-papier, o foarfecă, un bloc-notes cu însemnări, o lampă de birou și sfeșnice cu lumînări pentru cazul cînd se întrerupea curentul electric. Lîngă birou, un scaun simplu de lemn. Parcă acum s-ar fi ridicat de pe el Ilici pentru a-și pofti vizitatorii să ia loc în fotoliile de piele așezate de o parte și de alta a unei mese lungi.

ÎN AMINTIREA CONTEMPORANILOR

Am avut prilejul să stau de vorbă cu cîțiva vechi bolșevici care l-au cunoscut personal pe Lenin, s-au aflat în preajma lui, s-au întîlnit cu el. Ascultîndu-i, simți parcă suflul fierbinte al tumultoaselor evenimente petrecute în urmă cu 50 de ani.

— În vara lui '917, povestește Margarita Vasilevna Fofanova, Comitetul revoluționar al cartierului Viborg mi-a propus să-mi trimit copiii la țară, la rude, să procur cîte o a doua cheie de la toate camerele locuinței și să încredințez aceste chei secretarului comitetului, întrucît era posibil ca locuința mea să fie folosită drept locuință ilegală pentru Vladimir Ilici. Am procedat întocmai. Într-o seară, era vineri, cineva a intrat în apartament. Nu putea fi altcineva decît el. Eram în sufragerie și, deodată, m-am pomenit față în față cu el. Era grimat, dar

l-am recunoscut imediat. Mi-a spus să țin bine minte : el nu este Lenin, ci Konstantin Petrovici Ivanov, muncitor la arsenalul din Sestroveț ; apoi m-a rugat să-i spăl peruca. Venind pe drum, i-o suflase vîntul, împreună cu pălăria, într-o băltoacă. A doua zi dimineața aveam sarcina să-i aduc toate ziarele ce se puteau cumpăra în Petrograd. Mi-a atras atenția să nu le cumpăr pe toate deodată, pentru a nu da de bănuit. Scrisorile lui le predam numai secretarului Comitetului revoluționar al cartierului și Nadejdei Konstantinovna Krupskaia. Întrebîndu-l ce să-i gătesc, ce mîncăruri îi plac, mi-a răspuns că o să mănînce cu plăcere orice o să pregătesc. A examinat apoi apartamentul și a constatat o deficiență din punct de vedere conspirativ : nu exista o a doua ieșire. Mi-a spus apoi să nu închid niciodată fereastra de lîngă burlanul de scurgere a apei, iar din gardul vecinului să desprind din cuie două scînduri.

— De ce ? l-am întrebat nedumerită.

— A doua ieșire, mi-a răspuns el zîmbind.

— O să coborîți pe burlan ?

— Dacă n-o să am încotro, o să cobor și pe burlan.

La 23 octombrie am observat că era tare nervos. La prînz n-a vrut să mănînce nimic. În dimineața zilei de 24 octombrie nu i-am putut aduce ziarul „Rabocii Puti" pentru că nu apăruse. Pe loc a scris un bilet. Am plecat să-l duc la adresa știută, dar podul Nikolaevsk era ridicat. Malurile Nevei erau ticsite de armată. Am plecat pe jos pînă la podul următor, ocupat de Garda Roșie. Am ajuns înapoi acasă, cu răspunsul, tîrziu, pe la șase. Lenin n-a fost mulțumit de conținutul biletului, a scris imediat o nouă scrisoare și m-a rugat s-o duc neîntîrziat Nadejdei Konstantinovna. Cînd i-am înmînat-o, Nadejda Konstantinovna mi-a șoptit : „E nemulțumit pentru că nu i se permite încă să se ducă la Smolnîi". Am ajuns acasă seara tîrziu. Pe Lenin nu l-am mai găsit. Lăsase un bilețel : „Am plecat acolo unde nu voiați să mă lăsați să plec". Așa cum promisese, mîncase înainte de a pleca. Din faptul că pe masă era un tacîm în plus, am înțeles că luase masa împreună cu un însoțitor. A doua zi, așa cum este bine cunoscut, a început insurecția. Locuința mea a fost ultima lui locuință conspirativă. De la mine Ilici s-a mutat la Smolnîi..."

O dramatică pagină a istoriei Revoluției din Octombrie mi-a evocat-o Nikolai Feodorovici Izmailov, membru de partid din anul 1917, fost președinte al Țentrobalt-ului și primul comisar principal al flotei din Baltica :

— A doua zi după victoria insurecției armate din Octombrie, am vorbit prin fir direct cu V. I. Lenin, care a dat dispoziție să fie trimise de la Kronstadt la Petrograd nave de război, armament și detașamente de matrozi pentru zdrobirea trupelor lui Kerenski și Krasnov, care înaintau asupra capitalei. Flota Baltică număra atunci 80 000 de marinari și 600 de nave, constituind o forță importantă în sprijinul revoluției. La 19 septembrie, noi, marinarii din Baltica, luaserăm hotărîrea de a nu mai recunoaște Guvernul provizoriu și de a trece de partea bolșevicilor. La întrebarea precisă a lui Lenin cîte nave poate trimite imediat Țentrobalt-ul, am răspuns după o clipă de gîndire : 40. Vor avea și alimente ? Peste cîte ore vor sosi ? Ce rezerve de muniții vor avea ? Cum funcționează stațiile lor de radio ? Am răspuns la toate aceste întrebări. Apoi, după ce convorbirea s-a încheiat, am alergat să duc la îndeplinire promisiunea făcută lui Vladimir Ilici. În aceeași noapte au plecat să apere Petrogradul amenințat 40 de nave de război, echipate cu cele necesare.

CHIPUL VEȘNIC VIU

Chipul lui Lenin a fost și rămîne o măreață temă de inspirație pentru artiștii sovietici. Cele mai noi realizări ale cinematografiei sovietice pe această temă sînt „Lenin în Polonia" și „Inimă de mamă". Primul a fost realizat de cunoscutul regizor Serghei Iutkevici, pe baza unui scenariu scris împreună cu Evghenii Gabrilovici. Rolul lui Lenin este interpretat de Maxim Strauh. Într-o convorbire cu Iutkevici, acesta mi-a spus că a intenționat să prezinte în noua sa creație procesul gîndirii leniniste, lumea interioară a genialului conducător. Intenția regizorului a fost realizată. Filmul s-a bucurat de un deosebit succes nu numai în Uniunea Sovietică ci și peste hotare. Autorii scenariului s-au oprit la unul din cele mai „necinematografice" momente din viața lui Lenin, și anume perioada din preajma primului război mondial cînd, aflîndu-se la Cracovia, a fost arestat și închis. Cadrul exterior al filmului este închisoarea. Dar gîndirea leninistă nu poate fi zăvorîtă după gratii. Filmul demonstrează acest lucru cu o deosebită putere de convingere.

„Inimă de mamă" evocă pe ecran copilăria și tinerețea lui Vladimir Ilici, atmosfera din familia Ulianovilor, pe fondul realităților Rusiei veacului trecut. Regia aparține lui Mark Donskoi.

În vitrinele librăriilor au apărut sau vor apărea în curînd noi lucrări închinate lui Lenin. Menționez, printre altele, „Lenin la Geneva" de A. S. Kudreavțev, „V. I. Lenin" — cronică biografică (octombrie 1917—iulie 1918), pregătită de Institutul de marxism-leninism, culegerea de amintiri „V. I. Lenin în anul 1917", lucrarea „Lenin. Pagini din autobiografie" de B. Iakovlev.

În aceste zile, sălile Muzeului Lenin din Moscova sînt pline de lume. Pionieri, ca și oameni cu tîmplele ninse, tineri sau oameni în puterea vîrstei vin să petreacă aici un ceas în tovărășia lui Ilici, să vadă documente, tablouri și sculpturi, să asculte relatările lucrătorilor muzeului. Cîți vizitatori calcă pragul acestui muzeu din inima capitalei sovietice ? În 1965 au fost un milion șase sute de mii, anul trecut — un milion opt sute de mii, iar anul acesta — după toate așteptările — vor fi circa două milioane. Printre cele mai recente exponate se numără o măsuță la care a lucrat Lenin în timp ce se afla la Copenhaga în anul 1919. Măsuța a fost dăruită muzeului de familia Petersen, în casa căreia a locuit Ilici.

Într-una din sălile muzeului sînt expuse ediții ale operelor lui Lenin apărute în Uniunea Sovietică și în lumea întreagă. Am notat aceste date semnificative : din 1917 și pînă în prezent, în U.R.S.S. au fost tipărite 329,2 milioane exemplare din operele lui Lenin în 64 de limbi ale popoarelor sovietice și în 31 de limbi străine. După datele U.N.E.S.C.O., pe lista lucrărilor cel mai mult traduse în alte limbi, primul loc îl ocupă operele lui V. I. Lenin.

Genialul învățător al oamenilor muncii de pretutindeni este și rămîne veșnic viu printre noi.

Moscova, 19 aprilie

reflector

TÎRGUL INTERNAȚIONAL DE LA ZAGREB

Ediția de primăvară a Tîrgului internațional de la Zagreb, inaugurată la 15 aprilie, este considerată cea mai mare expoziție de produse tehnice, organizată pînă acum în R. S. F. Iugoslavia. Aproape 1 200 de firme și întreprinderi din 25 de țări prezintă mii de produse — de la automobile, televizoare și aparate de radio cu tranzistori, pînă la cele mai noi realizări în domeniul medicinei și tehnicii medicale.

Luînd cuvîntul la deschiderea Tîrgului, Anton Bole, președintele Camerei economice federale, a arătat că acesta este menit să contribuie la dezvoltarea schimbului de mărfuri și la mai buna cunoaștere între state.

În cadrul diverselor expoziții pe care le cuprinde Tîrgul, figurează numeroase produse ale întreprinderilor iugoslave. O expoziție comună au organizat trei mari unități ale industriei electrotehnice : „Rudi Ciaiaveț" din Bania Luka, „ISKRA" din Krani și „RIZ" din Zagreb. Noile tipuri de televizoare cu tranzistori, la care reglarea se face automat, au atras atenția zecilor de mii de vizitatori. La expoziția mașinilor din domeniul transporturilor și telecomunicațiilor, întreprinderea constructoare de mașini din Niș prezintă ultimul tip de locomotivă Diesel-electrică, de 1 500 cai putere, care și-a încheiat recent cursa de probă. Cu acest tip de locomotivă urmează să fie dotată o bună parte a căilor ferate iugoslave.

În cadrul expoziției „Medicină și tehnică", țara noastră participă cu un stand de medicamente (antibiotice, tuberculostatice, vitamine, Gerovital etc., produse de fabricile „Fiola", „Galenica" și „Tableta" din București, Fabrica de antibiotice Iași, „Terapia" din Cluj, „Sinteza" din Oradea) și cu un birou comercial.

În această primăvară, în Iugoslavia vor mai avea loc alte două manifestări cu caracter internațional. La 22 aprilie se va deschide la Belgrad Tîrgul internațional al automobilelor, iar la 13 mai, la Novisad, se va inaugura Tîrgul internațional agricol.

Nicolae PLOPEANU

Belgrad, 19 aprilie

ORAȘUL TELEFERICELOR

Singurul oraș din lume care folosește drept mijloace de transport local numai teleferice este Ceatura, din Republica Socialistă Sovietică Gruzină. Acest oraș dispune de 58 de linii aeriene pe care circulă cabinele telefericelor, legînd centrul de locuințele muncitorilor și de minele din împrejurimi. Volumul de transport al întregii rețele este de circa 1 500 000 de pasageri pe an. Una din linii, care leagă orașul de centrul minier Zădargani, deține și recordul mondial de viteză în acest sector — peste 30 de km pe oră. Gările teleferice ale orașului deservesc cîte trei și patru linii, care au orar ca la calea ferată, cu plecări și sosiri precise. În orele de vîrf ale traficului, „decolările" se succed la intervale de 60 de secunde.

3 000 DE CONGRESE INTERNAȚIONALE

Anul trecut au fost organizate în toată lumea 3 036 de congrese internaționale. Cele mai multe din ele au dezbătut probleme științifice, apoi profesionale, de comerț și industrie, tehnice, de educație și de sport. Pe regiuni geografice aceste congrese au avut loc astfel : 114 în Africa (în 30 de state, dintre care în Uganda 21) ; 158 în Asia (în 25 de state, India fiind în frunte cu 38 de congrese) ; 497 în America, din care 266 în S.U.A., 27 în Canada, 27 în Argentina și 25 în Brazilia ; 2 267 în Europa, unde Franța deține locul întîi cu 584 de congrese, urmată de Belgia cu 374 și de Anglia cu 367. Elveția, care în ultimii zece ani ocupase permanent locul întîi, a trecut acum pe locul patru, cu 288 de congrese, ținute aproape toate la Geneva, care poartă în continuare titlul necontestat de oraș al congreselor.

ITALIA

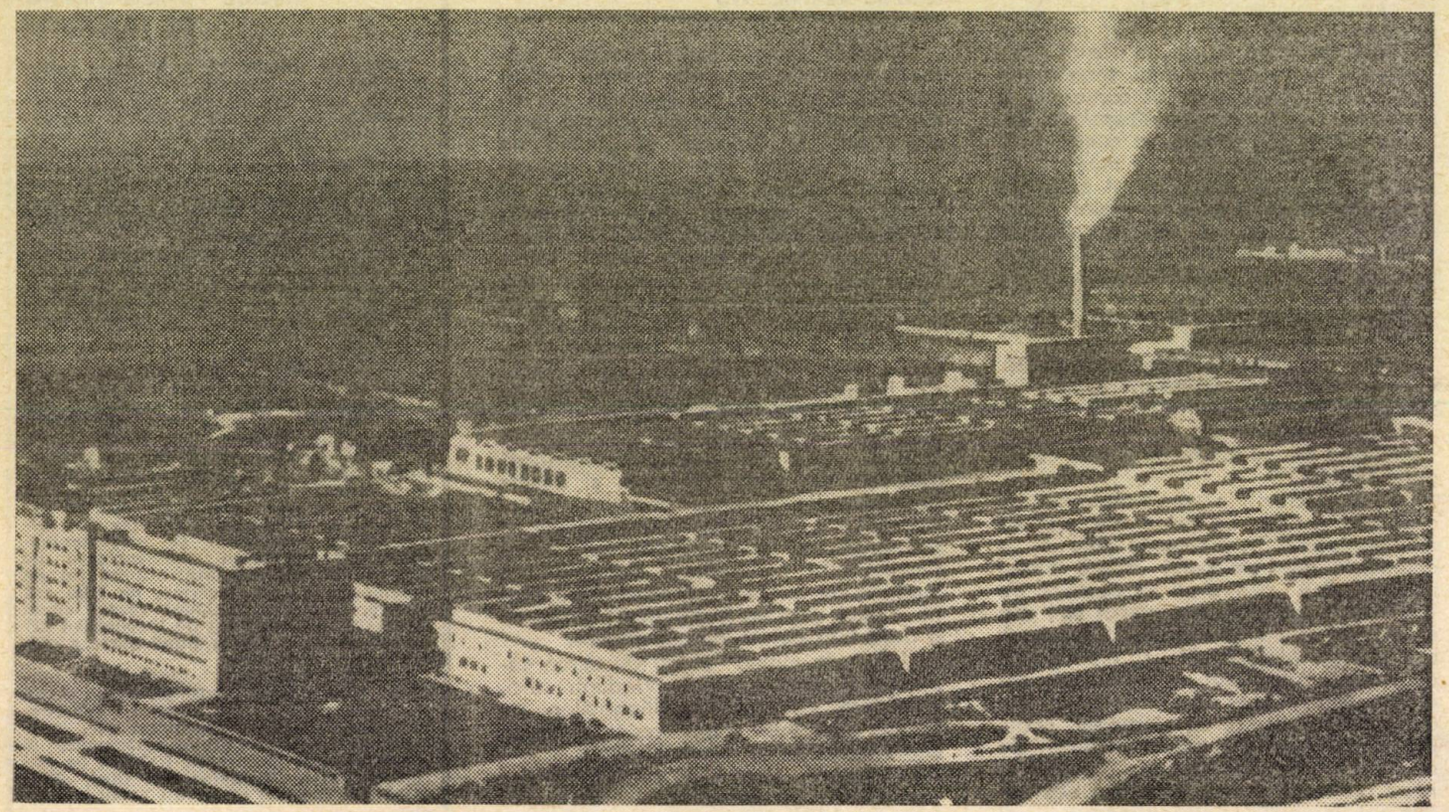

Uzinele FIAT din Torino

la ordinea zilei: „programarea economică"

După ultima întîlnire la „nivel înalt" a șefilor de partide care formează majoritatea, după luni de zile în care s-a vorbit cu insistență despre o nouă criză de guvern, după noua clarificare a punctelor de vedere, pentru verificarea modului în care se va traduce în viață programul coaliției de centru-stînga în perioada care a mai rămas pînă la alegeri, s-a ajuns, după cum se pare, la o armonizare a planurilor de acțiune pînă la începerea campaniei electorale. S-a încheiat o înțelegere cu privire la legislația referitoare la alegerile în organele de administrare a regiunilor ; mai înainte de terminarea actualei legislaturi va fi aprobată legea electorală care va fixa data alegerilor regionale pentru toamna anului 1969. In ceea ce privește reforma instituției „Federconsorzi" (care se ocupă cu comercializarea unor produse agrare), tratativele au bătut pasul pe loc, întrucît punctele de vedere ale socialiștilor și democrat-creștinilor sînt încă depărtate. Partidele de guvernămînt au hotărît să aducă în fața parlamentului, pentru a fi puse la vot, o serie de legi privind, printre altele, planul de programare economică pe cinci ani, reforma spitalelor, normele urbanistice, construcțiile școlare, reforma universitară, legea electorală pentru regiuni.

După cum apreciază *La Stampa*, înțelegerea intervenită semnifică, cel puțin pe plan politic, dorința de rezolvare a unor puncte înscrise în programul de guvernare. Chiar dacă nu au fost eliminate toate motivele de fricțiune, „rezultă — cum aprecia menționatul cotidian — că se confirmă perspectiva unei stabilități de guvernare pînă la alegerile politice din 1968". Doi factori principali au concurat, potrivit observatorilor politici, la atenuarea provizorie a contradicțiilor dintre partidele de guvernămînt și la încheierea mai rapidă a unui acord : teama tuturor formațiunilor politice din coaliție de a provoca o criză de guvern și a determina astfel alegeri anticipate, cu consecințe imprevizibile pentru ele în momentul de față, și ieșirea economiei din dificultățile prin care a trecut în ultimii doi ani. Atît socialiștii cît și democrat-creștinii speră că situația lor electorală se va ameliora pînă la viitoarele alegeri în cazul în care se vor adeveri pronosticurile privitoare la continuarea avîntului economic.

Ce arată „radiografierea" cifrelor

Relatarea generală asupra situației economice a Italiei în 1966, dată publicității la sfîrșitul lunii martie, confirmă aprecierile anterioare legate de evoluția inegală și în salturi a economiei acestei țări. După recesiunea din ultimii doi-trei ani, urmînd unei perioade ascendente care a determinat mulți economiști apuseni să vorbească despre „miracolul italian", economia țării a început să dea din nou semne de creștere. In cursul anului trecut, venitul național a sporit cu 5,5 la sută în comparație cu anul anterior, în timp ce se prevedea o creștere de cinci la sută. Procentul este unul dintre cele mai mari înregistrat în Europa occidentală. Pentru a stabili o comparație cu anii anteriori, amintim că în 1964, comparativ cu 1963, s-a înregistrat o sporire a venitului național cu 2,8 la sută, iar în 1965, comparativ cu 1964, o creștere de 3,5 la sută. Procedînd la o „radiografiere" a cifrelor oficiale, presa italiană de toate nuanțele își exprimă unele rezerve cu privire la „relansarea economică", datorită modului în care diferitele ramuri au luat parte la sporirea venitului precum și a felului în care creșterea producției s-a repercutat asupra situației sociale. Tocmai din această cauză, *L'Europeo* găsea de cuviință să sublinieze că optimismul trebuie primit cu moderație.

La mărirea venitului național a contribuit, în primul rînd, industria ; producția a sporit cu 8 la sută — de fapt cu 9,7 dacă nu se ține cont de contribuția sectorului de construcții. În ceea ce privește agricultura — planul prevedea un modest spor de 1,5 la sută — progresul a fost de numai 0,5 la sută ceea ce, practic, înseamnă stagnare. Evident, producția agrară a fost influențată într-o oarecare măsură de inundațiile din noiembrie 1966. Venitul în sectoarele „terțiare" — servicii, comerț, transporturi, credit și asigurări — a sporit cu 4,8 la sută.

Procentul cel mai mare al investițiilor s-a înregistrat în industrie — 9,9 la sută, cel mai modest în agricultură — 2,2 la sută. Din totalul investițiilor industriale, cele efectuate în industria grea au crescut cu 6,1 la sută, în timp ce pentru investițiile de fonduri fixe — cele mai semnificative în ceea ce privește creșterea și consolidarea unei industrii — s-a înregistrat numai un procent de 3,7 la sută. În legătură cu problema investițiilor, presa de diferite nuanțe trăgea un serios semnal de alarmă.

După cum menționa un comentariu economic apărut în *L'Europeo* : „Prea puțin, afirmă industriașii, pentru a

putea privi liniştiţi spre viitor. În plus, evoluţia investiţiilor în industrie e mai slabă decît în alte sectoare productive. Dacă, în general, creşterea s-a menţinut inferioară aceleia din anii critici din '64 pînă acum, în industrie ea este şi mai scăzută". Rezervele exprimate de specialiştii italieni se datoresc examenului analitic la care au supus toate cifrele privind investiţiile, precum şi corelaţia dintre acestea şi sporirea producţiei. „În ceea ce priveşte investiţiile — scria *L'Espresso* cu privire la cea mai mare parte a volumului acestora — creşterea înregistrată se datoreşte în bună parte sporirii rezervelor ; diferite întreprinderi... au achiziţionat într-o măsură mai mare decît în trecut materii prime şi semi-fabricate. Din punct de vedere contabil, rezervele fac parte, în bilanţul economiei naţionale, din postul «investiţii» ; este însă clar că avem de-a face cu investiţii de o natură particulară, care nu contribuie la crearea unor noi unităţi productive sau la modernizarea celor existente". O a doua categorie de investiţii, se referă la înzestrarea cu maşini mai moderne. Acestea au determinat o intensificare a ritmului muncii şi, deci, o creştere a producţiei. În ansamblu, economia industrială s-a modernizat şi a produs mai mult ; economiştii italieni sînt însă preocupaţi de faptul că industria nu s-a extins prin crearea unor noi întreprinderi (una din principalele căi pentru dezvoltarea temeinică, de viitor, a economiei) şi, din această cauză, baza ei a rămas relativ staţionară.

Fenomenul nu are implicaţii numai strict interne. *Corriere della Sera* atrăgea atenţia, în această ordine de idei, că ritmul nesatisfăcător al investiţiilor în fonduri fixe — ţinîndu-se cont şi de situaţia similară din anii precedenţi — determină o adîncire a decalajului tehnologic dintre Italia şi alte state occidentale. De aici şi scăderea posibilă a capacităţilor competitive ale Italiei pe pieţele externe, fenomen de prevăzut în viitor în condiţiile adîncirii decalajului.

În ceea ce priveşte folosirea forţei de muncă, datele oficiale vorbesc despre o ameliorare a situaţiei, întrucît numărul persoanelor angajate a sporit cu peste 300 000 în comparaţie cu situaţia existentă în luna ianuarie 1966. Cifra, în sine, este pozitivă. Ea nu poate fi însă apreciată pe deplin decît în funcţie de datele generale ale problemei. „Bilanţul pozitiv al activităţii productive în 1966 — scria *Corriere della Sera* — nu s-a reflectat încă asupra ocupării forţei de muncă". Cu prilejul unei consfătuiri ţinute, la începutul acestei luni, sub conducerea ministrului Pieraccini, s-a atras atenţia asupra necesităţii de a se studia aprofundat problema şomajului şi de a se adopta măsuri adecvate. În ultimii ani, peste 300 000 de italieni au emigrat în căutare de lucru. În total, în momentul de faţă, oficialităţile vorbesc despre 570 000 şomeri totali şi 407 000 şomeri parţiali.

După cinci ani

Optimismul atenuat cu care au fost primite rezultatele anului 1966 de către presă, de către reprezentanţii oamenilor muncii şi chiar de mulţi exponenţi ai cercurilor de afaceri se explică nu numai prin preluarea critică a unor cifre, ci şi prin judecarea actualei situaţii în lumina perspectivelor de viitor, ţinînd cont că bilanţul ultimului an se include în cel al „cincinalului". Într-adevăr, la mijlocul lunii martie, după ani şi ani de studii, discuţii, tratative, de proiecte şi contraproiecte, de interminabile trimiteri în faţa comisiilor parlamentare, Camera a adoptat primul plan programatic al economiei italiene pe cinci ani.

Dintre toate planurile iniţiatorilor formulei de centru-stînga în acel februarie 1962, cînd s-au pus bazele coaliţiei catolico-socialiste, fără îndoială că programarea economică a fost cel mai important. Potrivit unora, planificarea economică semnifica însăşi „filozofia" centrului-stînga.

Planul a fost aprobat de Cameră cu 306 voturi (democrat-creştinii, socialiştii şi republicanii), contra 203 (comuniştii, socialiştii unităţii proletare, liberalii etc.) şi 9 abţineri (deputaţii sindicalişti comunişti şi socialiştii din C.G.I.L.). Din cuvîntările rostite pentru motivarea votului, rezultă aprecierile fiecărei formaţiuni politice cu privire la documentul elaborat de guvern.

Socialistul Ferri a apreciat că planul aprobat constituie punctul central al colaborării în cadrul coaliţiei de centru-stînga. „Sensul cel mai profund al programării — a declarat el — e acela de a asigura o incisivă intervenţie publică pentru a modifica şi transforma mecanismul spontan al pieţei, pentru a corecta actualele tendinţe de dezvoltare şi a realiza o mai egală repartiţie socială a resurselor. Planul este strîns legat de transpunerea în viaţă a unor reforme de structură".

Punctul de vedere al partidului comunist a fost amplu prezentat de Amendola. El a precizat că planul conservă caracteristicile negative care au făcut obiectul criticilor diferitelor partide şi chiar ale unor exponenţi ai majorităţii parlamentare. El favorizează dezvoltarea economică fără a împiedica mecanismul spontan al dezvoltării, fără a schimba raporturile dintre stat şi cetăţeni, fără să distrugă mecanismele tradiţionale. Pronunţîndu-se împotriva unui plan care favorizează procesul de acumulare monopolist şi ignorează interesele maselor muncitoare, Amendola a reafirmat necesitatea „continuării luptei pentru a se ajunge la o programare democratică, bazată pe necesitatea reformelor de structură, care să permită înfruntarea şi rezolvarea problemelor ţării, în primul rînd prin aceea de a da tuturor italienilor certitudinea unei ocupaţii stabile şi a unor mai echitabile condiţiuni de lucru.

Deputaţii comunişti care au munci de conducere în cadrul C.G.I.L. s-au abţinut de la vot, în conformitate cu hotărîrea adoptată de această centrală sindicală. Deputatul Vanella a arătat că, pronunţîndu-se pentru o politică economică programată, ei nu-şi pot da adeziunea la un plan indiferent de conţinutul lui. El a indicat apoi reformele preconizate de C.G.I.L. şi care ar da un real conţinut progresist planului şi a insistat asupra necesităţii de a se stabili un raport organic între mişcarea sindicală şi instituţiile politico-parlamentare.

Principalele obiective înscrise în plan, mai mult sau mai puţin explicit au fost astfel sintetizate de către autorii lor :

— creşterea anuală a venitului naţional cu 5 la sută ;

— sporirea producţiei agricole cu 2,8—2,9 la sută anual pentru a se satisface în mai mare măsură creşterea cererii interne şi a celei externe ;

— reducerea decalajului între veniturile agrare şi cele neagrare prin sporirea productivităţii agriculturii şi reducerea şomajului parţial din regiunile rurale ;

— repartiţia teritorială a noilor posturi de muncă ce vor fi create mai cu seamă în industrie şi, în primul rînd, în sudul Italiei. Potrivit prevederilor, pînă în 1970 numărul salariaţilor ar urma să crească cu 800 000, pentru a se asigura o mai bună ocupare a forţelor de muncă şi a se reduce şomajul la 2,8—2,9 la sută din totalul forţei de muncă ;

— repartizarea resurselor între diverse sectoare pentru a se satisface într-o mai mare măsură nevoile colective — învăţămînt, sănătate, cercetări ştiinţifice, transporturi — fără a se comprima între limite prea strîmte consumul privat.

Aceste obiective nu pot fi însă apreciate pe deplin decît dacă se iau în considerare principiile care stau la baza lui. Or, în Italia ca şi în alte state apusene, planificarea nu presupune o reformă a instituţiilor economice, ci este concepută şi aplicată ca o metodă nouă de cunoaştere a fenomenelor pieţei şi de acţionare asupra lor. Planul, în fond, creează un cadru organizatoric mai favorabil desfăşurării activităţii marilor monopoluri. Faptul nu este ascuns nici de către autorii planului. Cu prilejul unui colocviu ţinut recent la Milano, cu participarea unor membri ai guvernului şi a unor importanţi industriaşi, ministrul industriei, Andreotti, după ce a subliniat strînsa legătură dintre politica economică a guvernului de centru-stînga şi concepţia politică a planului, a insistat asupra faptului că întreaga programare se bazează în primul rînd pe iniţiativa privată. Săptămînalul *L'Espresso* aprecia că în „efectiva capacitate a planului şi a organelor chemate să-l administreze de a opera asupra structurilor economice ale ţării nu crede nimeni. Toţi gîndesc, dimpotrivă, că economia italiană va continua să fie condusă de forţe şi mecanisme obişnuite, adevăraţii deţinători ai puterii economice : Ministerul Finanţelor, Banca Italiei, marile grupări industriale particulare şi marile organisme cu participare statală. Fiecare din aceste centre de putere îşi va face propria politică, îşi va administra interesele, va lucra pe piaţă servindu-se de tradiţionalele instrumente ale politicii economice ; contradicţiile dintre diversele comportări se vor exprima într-o rezultantă care va fi, deci, ca întotdeauna, determinată de forţele cele mai puternice, de interesele cele mai solide".

„Chestiunea fundamentală — scria *l'Unità* — rămîne cea a modificării radicale a mecanismului de dezvoltare a economiei naţionale ; în esenţă, e indispensabil ca punctul central al programării să-l constituie controlul public asupra investiţiilor private". Fără acest control, scria ziarul, va exista numai un „plan limitat la utilizarea rămăşiţelor şi a resturilor pe care acumularea capitalistă le lasă la dispoziţie".

Adoptat de Cameră, planul urmează — în cazul în care calendarul iniţial va fi respectat — să fie prezentat Senatului în cursul lunii mai. Întrucît planul a fost elaborat pentru perioada 1966—1970, înseamnă că practic el a şi început să fie aplicat.

Planul elaborat de guvernul italian este îngrădit de înseşi limitele sistemului capitalist de producţie şi nu se poate, aşadar, ignora că succesul sau insuccesul acestui plan va depinde în cea mai mare măsură de conjunctura economică, întrucît autorii lui nu şi-au propus *dominarea* mecanismului pieţei ci numai o încercare de *corectare* a acestuia. Nu întîmplător, Pieraccini, ministrul bilanţului, sublinia că planul a fost aprobat într-o fază de relansare a activităţii economice. Viitorul va arăta dacă planul va favoriza intensificarea dezvoltării economice, dacă va ajuta la armonioasa creştere a tuturor sectoarelor şi în ce măsură aceasta se va repercuta pe plan social.

Eugen PHOEBUS

CONGO BRAZZAVILLE

Cu ochiuri largi avionul caută prin meandrele fluviului Congo aeroportul internațional din Brazzaville. La aproximativ 500 de kilometri de vărsarea în Oceanul Atlantic, Congoul scaldă în apele sale învolburate și mai totdeauna tulburi o puzderie de insulițe, oferind călătorului un prim tablou de proporții impresionante. Acum distingem clar pe malul stîng al fluviului clădirile Kinshasei, capitala Republicii Democrate Congo. Vecină, pe malul drept, într-o poziție pitorească, se înalță Brazzaville, capitala Republicii Congo.

Ne aflăm în sezonul uscat și rece, care ține din luna mai pînă la începutul lui septembrie. Și, totuși, mulțumim cerului înnourat care ne ajută să suportăm destul de bine temperatura de +36°... Ospitaliere, gazdele ne-au pus la dispoziție o vilă turistică în mijlocul unui parc luxuriant, specific zonei ecuatoriale. Nu lipsesc aroga, „arborele călătorului" (un maiestuos palmier cu frunzele în evantai), arborele de flori, arborele de pîine, alte numeroase soiuri de palmieri și, bineînțeles, lianele. De cum se luminează de ziuă, în mijlocul acestei bogate vegetații ecuatoriale răsună cîntecul a mii de păsări de cele mai diferite culori, care își prezintă conștiincios programul de dimineață și își iau apoi zborul, dispărînd în lunca Congoului.

Așa începe o nouă zi la Brazzaville, oraș al tinereții congoleze, în care marea majoritate a populației nu depășește în medie vîrsta de 25—30 de ani. Ca mai toate vechile centre africane, Brazzaville este împărțit în două zone distincte : cartierul european, cu vile cochete răsărind din mijlocul grădinilor exuberante — zonă în care se află și centrul administrativ și comercial al capitalei — și cartierele africane ce poartă încă amprenta dureroasă a moștenirii colonialiste. O scurtă plimbare prin acestea din urmă — „Ba Congo" și „Poto Poto". Pornim pe ulițe croite în nisipul format din aluviunile fluviului. Din loc în loc, la cîte o răspîntie, un fel de cișmele. Femei purtîndu-și copilul în spate așteaptă răbdătoare rîndul pentru a-și umple ulciorul. Rari sînt europenii care se avîntă prin piața africană din „Poto Poto" sau „Ba Congo". În ocolul bătătorit, așteptîndu-și cumpărătorii, gospodarii băștinași își orînduiesc coșulețele cu manioca, banane, ananas, arahide sau cu felurite legume locale, vasele de lut cu ulei de palmier sau mici obiecte lucrate cu migală și măiestrie.

Totuși, și în aceste cartiere se pot desluși germenii vieții noi a Republicii Congo. Alături de obișnuitele colibe din nuiele lipite cu pămînt și acoperite cu frunze uscate de palmier, zăresc nu arareori locuințe-tip, cu patru apartamente, construite din plăci asamblate de beton. Clădirea noii școli secundare din „Ba Congo" reprezintă și ea un semn al vremurilor noi. Este demn de semnalat de altfel că, în mai puțin de trei ani, în această mică țară din inima Africii au fost cuprinși în sistemul de învățămînt 80 la sută din copiii de vîrstă școlară. Naționalizarea școlilor particulare (ale diverselor misiuni religioase), efectuată în 1965, și reforma generală a învățămîntului, inițiată în același an, deschid largi perspective pentru formarea de cadre specializate, atît de necesare economiei tînărului stat independent.

O fereastră spre Atlantic

Republica Congo, cu o suprafață de 331 850 kmp, număra la ultimul recensămînt (1966) 850 000 de locuitori (în afara celor peste 10 000 de europeni, în special francezi). Densitatea este destul de redusă — 2,5 locuitori pe kmp. Populația rurală e dispersată în 4 200 de sate, dar există și regiuni în care densitatea scade sub 0,4 locuitori. În schimb, populația Brazzaville-ului a crescut de la 87 000 de locuitori în 1952, la peste 135 000 în 1966. Aceasta a avut drept urmare, pe lîngă lipsa unor brațe utile de muncă în diversele sectoare forestiere și agricole, persistența unui procent destul de ridicat al șomerilor în principalele orașe. O situație asemănătoare am întîlnit și la Pointe Noire, port la Oceanul Atlantic și capitala regiunii Kunilou. Construit în anii 1934—1948, Pointe Noire, cu un trafic anual de aproximativ 2,3 milioane de tone (anul trecut au acostat aici aproape 3 000 de vase), este deservit astăzi exclusiv de muncitori băștinași specializați, numărul lor depășind cifra de 3 000.

Prin Pointe Noire se realizează cea mai mare parte a exportului Republicii Congo, o parte din exportul Republicii Democrate Congo (Kinshasa), precum și al țărilor vecine (Republica Africa Centrală, Ciad), portul constituind — după cum îl numesc băștinașii — o „fereastră la Atlantic" a acestei regiuni africane. Singura linie ferată existentă (618 km) unește Pointe Noire de Brazzaville și asigură legătura între capitală și principalele centre urbane din sudul și vestul țării — Dolisie, Madingou, Mossendjo, Kinkala. Spre centru și spre nord nu se poate călători decît cu mașina, pe șosele în parte asfaltate.

În pădurile ecuatoriale virgine și în savanele din nord și nord-vest circulă în voie lei, pantere, gorile, cimpanzei, antilope, elefanți, rinoceri și aligatori de Congo, al căror vînat este liber ; guvernul percepe numai unele taxe cu caracter turistic. În aceste ținuturi, civilizația pătrunde mai greu și reclamă eforturi mari pe tărîm social și economic.

O altă cauză a răspîndiriii inegale o populației o constituie tradiția tribală încă foarte puternică în unele regiuni ale țării. Cele 73 de triburi care alcătuiesc populația țării sînt aproape în întregime de rasă bantu (avînd culoarea pielii neagră-ciocolatie). Dintre acestea, o serie de grupuri etnice — bateke, balali, bascundi, makanga — lucrează la centrele de exploatare a imenselor păduri de akumé, limba și acaju. Alte grupuri (babambe, rili) s-au îndreptat spre exploatările miniere din sud-vest și

Producția forestieră domină comerțul exterior al țării

Președintele Massemba Debat

nord-vest și mai puțini au rămas pe plantațiile de trestie de zahăr, cafea sau cacao. Agricultura există deocamdată în forme incipiente.

Pe calea unei economii independente

Posesor al unor vaste bogății forestiere (păduri de esențe valoroase numite „de fier", ca mahonul și abanosul, acoperă 48 la sută din teritoriul statului) și al unor mari rezerve mineraliere (fier, cupru, zăcăminte diamantifere, zinc, aur și cositor), statul congolez se află la începuturile dezvoltării sale industriale. Republica Congo și-a cucerit independența la 15 august 1960, dar nu se poate spune că de atunci drumul urmat a fost lipsit de sinuozități. Fostul președinte Fulbert Youlou, considerînd țara drept proprietatea sa particulară, a condus după bunul său plac, servind interesele acelorași cercuri imperialiste care se amestecau în treburile vecinei de pe malul stîng al fluviului. La 13 august 1963, poporul congolez, în frunte cu muncitorii organizați în sindicate, s-a răsculat. Youlou a fost arestat și întemnițat (după multe peripeții a reușit să evadeze în Spania). Noua administrație, condusă de președintele Massemba Debat, a preluat o situație extrem de grea : un buget deficitar cu 400 000 000 de franci, șomajul cuprinzînd peste jumătate din muncitorii capitalei, inexistența industriei. La aceste dificultăți se adăugau comploturile urzite din afara țării, provocări, sabotaje.

Noul guvern și-a împletit eforturile de asanare și consolidare a situației politice cu o serie de măsuri în direcția ameliorării situației economice dezastruoase a țării. În acest sens a fost orientat și planul de dezvoltare a economiei naționale pentru perioada 1964—1968. După cum mi s-a relatat, s-a avut în vedere în primul rînd o echilibrare a diverselor sectoare ale economiei, concomitent cu dezvoltarea tuturor regiunilor țării. „Din fericire — îmi spunea Mangho Boire, specialist în probleme economice — perspectivele dezvoltării economiei noastre sînt multiple și variate. Într-adevăr, dacă exploatarea forestieră ocupă primul loc (77 la sută din valoarea exportului în 1965), inexistența unei monoculturi sau monoproducții facilitează dezvoltarea celorlalte domenii puțin valorificate în trecut : agricultură, industrie, zăcăminte minerale, pescuit. Să nu uităm — a adăugat interlocutorul meu — că în economia noastră conlucrează, pe lîngă sectorul de stat, un sector economic mixt și unul particular. Una din preocupările noastre este întărirea sectorului de stat și în acest domeniu s-au înregistrat primele noastre realizări. Desigur, e vorba încă de realizări modeste pe tărîmul prelucrării materiei prime".

Interlocutorul meu se referea la o fabrică pentru decorticarea orezului, una de ulei, alta pentru prelucrarea cafelei. Trăsătura lor comună constă însă în faptul că sînt conduse de către congolezi, fără amestecul monopolurilor străine. În curînd, va începe la Loutete construirea unei fabrici de ciment cu o capacitate inițială de 80 000 tone anual. În regiunea Holle, se vor efectua lucrări de exploatare a zăcămintelor de potasiu ; se prevede o producție de 300 000 tone anual. Într-un viitor apropiat, printre realizările economiei naționale congoleze se vor număra exploatarea bogatelor zăcăminte de fosfați din regiunea Kunilou și complexul metalurgic de la Pointe Noire care va prelucra zăcămintele miniere descoperite la Znaga și Songha. O înfăptuire importantă este crearea unui sector de stat în producția forestieră, sector care va asigura finanțarea unei industrii naționale de valorificare a lemnului.

Actualul guvern a inițiat așa-numita „mișcare de reînnoire rurală", al cărei scop principal este formarea de tinere cadre specializate pentru agricultură. Tot în vederea dezvoltării economiei agricole s-au creat primele cooperative în diferite regiuni ale țării. O serie de ferme aparținînd colonilor europeni au fost naționalizate. Statul acordă țăranilor credite pentru cumpărarea mașinilor agricole. Un ajutor prețios le acordă și organizația de stat însărcinată cu achiziționarea și desfacerea produselor agricole.

După cum mi s-a relatat în convorbirile avute, realizarea planului de dezvoltare economică prezintă o deosebită importanță pentru rezolvarea problemei încă spinoase, a ridicării nivelului de trai al populației. Nu pot fi neglijate nici atacurile cercurilor reacționare uneltirile extremiștilor agitați de incantațiile demagogice ale unor șefi de trib care încearcă să zădărnicească eforturile poporului de a-și făuri un destin propriu. Evocînd evenimentele din 27 iunie 1966 — cînd marea majoritate a populației s-a ridicat pentru a înăbuși în față tentativa antirevolutionară condusă din afara hotarelor țării și împotriva intereselor ei — oazdele congoleze au subliniat că aceste evenimente demonstrează o dată mai mult hotărîrea tinerei Republici congoleze de a-și apăra cuceririle și de a-și croi ferm drumul spre progres.

Gheorghe STOIANOVICI

O. S. A.

Conferința a trecut, ordinea de zi a rămas

Pregătirile ample și discuțiile preliminare dificile care au precedat convocarea conferinței O.S.A. la nivel înalt au prilejuit afirmații în sensul că întîlnirea de la Punta del Este va constitui unul din cele mai importante evenimente ale istoriei panamericanismului. Dar, încă în prima zi a conferinței, corespondentul agenției Associated Press semnala atmosfera lipsită de optimism a reuniunii : „la Punta del Este domnește sentimentul că la conferință nu se va rezolva nici o problemă importantă". Opinii contrare, fiecare însă cu o doză de adevăr. Este adevărat că dezbaterile nu s-au putut solda cu hotărîri concrete — documentele adoptate cuprind mai mult formulări generale — dar semnificația și importanța conferinței constă în aceea că ea a fost consacrată problemelor dezvoltării economice și a relațiilor interamericane în acest domeniu. Caracterul dezbaterilor a însemnat afirmarea punctului de vedere al majorității statelor latino-americane, după care **esențialul** în activitatea O.S.A. trebuie să fie stimularea cooperării interamericane pe plan economic. Faptul că reuniunea a avut în centrul ei probleme cu caracter economic — și **nu** chestiuni ale „colaborării politico-militare", pe care diplomația nord-americană le-ar fi vrut dezbătute la Punta del Este — exprimă tendința de adaptare a O.S.A. la necesitățile reale ale majorității țărilor din sistemul interamerican. Multe din ele sînt țări cu o economie subdezvoltată, care se repercutează grav asupra nivelului de viață al populației. Din date publicate în preajma conferinței de la Punta del Este rezultă că, în 1966, ritmul de creștere a producției în țările latino-americane a fost numai cu 1 la sută mai mare decît cel al creșterii populației. (Documentele O.N.U. relevă că 100 milioane de latino-americani cumpără anual bunuri industriale doar în valoare de 5 dolari pe cap de om.) Combaterea gravelor racile sociale necesită accelerarea dezvoltării economiilor naționale. Eforturile întreprinse de unele guverne latino-americane pentru dezvoltarea industriei, pentru diversificarea și consolidarea economiei se lovesc deseori de lipsa de fonduri pentru investițiile necesare. Instituția „Alianța pentru progres", înființată în 1961, a fost prezentată de inițiatorii ei nord-americani ca un mijloc de înfăptuire a unor „reforme structurale", economice și sociale, cu „ajutor" financiar din partea S.U.A. Dar sumele acordate în cadrul programului „Alianței" reprezintă doar o compensație anemică pentru pierderile suferite de țările latino-americane în urma schimburilor comerciale neechitabile cu S.U.A. „Foarfeca prețurilor", care se închide la materiile prime exportate de țările Americii Latine pe piața S.U.A. și se deschide la importul de produse industriale nord-americane, taie din veniturile naționale ale acestor țări sume incomparabil mai mari decît cele ale „ajutorului". (Corespondentul agenției U.P.I. relata într-o corespondență de la Punta del Este că statul chilian „a și eliminat cuvîntul «ajutor» din vocabularul său oficial".)

Consecințele schimburilor neechivalente sînt agravate de condiționarea modului de folosire a creditelor nord-americane, care trebuie să fie cheltuite pentru achiziționarea de mărfuri exclusiv din S.U.A. În cazul Columbiei, S.U.A. au alocat pentru 1968 un credit în valoare de 100 de milioane de dolari. În corespondența U.P.I. citată mai sus se relevă că deși „columbienii au nevoie de acești bani, ei se **împotrivesc** (subl. ns.) obligației de a-i cheltui în întregime în S.U.A. Ei consideră că pot obține mai mult pentru banii lor din alte părți. Acesta este un punct de vedere împărtășit, în general, de toate celelalte țări latino-americane". Chestiunea condiționării creditelor a constituit terenul unor confruntări ascuțite la reuniunile pregătitoare ale conferinței șefilor de state. Pe această temă a „liberalizării" schimburilor comerciale, la conferința miniștrilor de externe (care a început înaintea întîlnirii președinților) au avut loc polemici violente între Dean Rusk și miniștrii din Chile, Columbia și Panama.

La toate conferințele ministeriale ale O.S.A. din ultimul timp, Statelor Unite li s-a cerut să accepte reevaluarea cooperării economice interamericane, reașezarea ei pe baze **reciproc avantajoase.** În acest sens s-a solicitat : 1) abolirea restricțiilor care împiedică pătrunderea mai largă a unor produse latino-americane pe piața Statelor Unite și acordarea unor prețuri mai echitabile pentru aceste produse ; 2) facilitarea folosirii creditelor din S.U.A. pentru diversificarea schimburilor comerciale, în funcție de necesitățile și interesele naționale ale fiecărei țări în parte.

Aceste probleme, a căror discutare durează de mult timp, au fost transferate și la conferința de la Punta del Este, ca **puncte principale ale ordinii de zi.** În confruntarea dintre poziția Statelor Unite și cea a țărilor latino-americane, sarcina președintelui Johnson la Punta del Este a fost destul de dificilă. Cu atît mai mult cu cît, înainte de plecarea lui Johnson la Punta del Este, Comisia senatorială pentru afacerile externe a S.U.A. a refuzat să aprobe suma de un miliard și jumătate de dolari, solicitată de președinte ca „supliment de ajutor" pentru America Latină. Cu sprijinul unei armate de experți și diplomați, Johnson a reușit, totuși, să ocolească un angajament concret față de revendicările latino-americane, substituindu-i promisiuni generale care, deocamdată, nu obligă la nimic. El a afirmat că, în principiu, înțelege motivele pentru care țările latino-americane vor să dispună de posibilitatea folosirii creditelor și în afara Statelor Unite, dar deocamdată situația balanței de plăți a S.U.A. nu permite asemenea facilități. Cît privește acordarea unor prețuri mai avantajoase pentru mărfurile de export ale țărilor latino-americane, răspunsul a fost vag și neangajant ; S.U.A. vor „studia" posibilitatea de a oferi concesii vamale la mărfurile importate din țările în curs de dezvoltare.

Într-o formulă, de asemenea generală, a fost aprobat planul de înființare a unei „piețe comune" latino-americane, care ar urma să intre în vigoare pînă în 1985.

Conferința s-a încheiat cu o Declarație care consemnează acordul asupra unor aspecte generale și de perspectivă ale cooperării interamericane. Dar în probleme concrete ale relațiilor dintre S.U.A. și țările latino-americane dezacordurile persistă. Corespondentul agenției France Presse la Punta del Este relata în acest sens următoarele : „Majoritatea președinților latino-americani afirmă că angajamentele și documentele de la Punta del Este nu sînt cele pe care ei le-ar fi dorit". De altfel, nici ședințele conferinței n-au fost lipsite de unele critici mai mult sau mai puțin fățișe la adresa poziției nord-americane. Președintele Columbiei, Lleras Restrepo, s-a referit la slăbiciunile Alian-

America Latină, la diferite nivele...
(Din **The New York Herald**)

ței pentru progres, iar alți șefi de state au protestat împotriva politicii acelor țări industrializate care nu permit raporturi comerciale echitabile. Președintele Ecuadorului, Otto Arosemena Gomez, a criticat în termeni categorici poziția S.U.A. față de America Latină și a refuzat să semneze documentul adoptat la conferință.

După modul cum s-au desfășurat — la diferite eșaloane ale O.S.A. — repetițiile generale pentru conferința la nivel înalt, era de prevăzut că nu vor interveni schimbări de fond în poziția S.U.A. față de normele de colaborare economică, propuse de statele latino-americane. Dar, așa cum subliniam la început, faptul că discuția despre aceste norme a avut loc — în pofida faptului că anul trecut S.U.A. refuzaseră brutal dezbaterea lor (la conferința de la Panama) — marchează o cucerire, deocamdată chiar și numai de principiu, a țărilor latino-americane. La aceasta se adaugă, practic, absența de pe ordinea de zi a proiectului forțelor interamericane (inițiat de S.U.A. ca un mijloc de intervenție militară a O.S.A.), calificat de unele guverne latino-americane ca o tentativă de încălcare a principiilor suveranității naționale și nonintervenției, cuprinse în Carta O.S.A.

Opoziția față de proiectul unui organism militar continental a devenit chiar mai largă în ultimele săptămîni. Se știe că, în februarie, la conferința miniștrilor de externe de la Buenos Aires, Brazilia votase pentru propunerea argentiniană cu privire la instituționalizarea „Consiliului interamerican al apărării", ca instrument al „securității continentale". Dar, după recentele declarații de politică externă ale noului președinte al Braziliei, Costa e Silva, în poziția acestei țări au intervenit modificări sensibile față de cea exprimată prin votul de la Buenos Aires. La ședința miniștrilor de externe de la Punta del Este, cu prilejul discuțiilor în jurul ultimului punct al documentului pregătit pentru șefii de state, ministrul de externe al Argentinei a căutat să implice, în formularea punctului respectiv, și problema așa-numitei „securități continentale". Ministrul de externe brazilian, Magalhaes Pinto, a fost primul care și-a exprimat dezacordul.

Opoziția față de orientarea O.S.A. spre intervenții militare și tendința de concentrare a activității acestei organizații în sferele preocupărilor legate de progresul economic al țărilor în curs de dezvoltare reprezintă jaloane principale ale atitudinii statelor latino-americane în sistemul relațiilor interamericane. Aceste tendințe se confruntă cu poziția nord-americană care, la rîndul ei, tinde să-și mențină privilegiile economice și influența politică în America Latină.

Așadar, conferința de la Punta del Este a trecut, dar ordinea ei de zi a rămas pe agenda realităților latino-americane...

Eugen POP

De la trimisul nostru
Florica Șelmaru

Monumentu de la Oswiecim

La 16 aprilie a avut loc la Oswiecim-Brzezinka (Auschwitz-Birkenau) dezvelirea monumentului-mausoleu închinat celor 4 milioane de victime ale hitleriștilor. La ceremonie au participat peste 100 000 de persoane din numeroase țări, printre care mulți foști deținuți purtînd pe haine numerele lor din lagăr. În cadrul solemnității a luat cuvîntul Jozef Cyrankiewicz, membru al Biroului Politic al C.C. al P.M.U.P., președintele Consiliului de Miniștri al R. P. Polone, el însuși fost deținut al lagărului de la Oswiecim. A participat și o delegație română din partea Comitetului foștilor deținuți antifasciști.

Oswiecim (Auschwitz). Monumentul-mausoleu închinat celor 4 milioane de victime ale hitleriștilor

O lungă alee — fosta alee principală a lagărului — duce la monument. Aspra îngrămădire de piatră sugerează, prin aparenta dezordine în care sînt juxtapuse volumele paralelipipedice, o multitudine de sarcofage legate într-o inalterabilă unitate. Nivelul construcției crește ritmat pînă la locul unde, dintre pietrele ale căror forme și așezări au devenit acum dramatice, se înalță elementul dominant al ansamblului, blocul de marmură neagră purtînd în centrul său un singur semn: cioplit în materialul dur, triunghiul care desemna în lagăr pe deținuții politici.

■

Cîndva, acum vreo 30 de ani, nimeni n-ar fi crezut că regiunea aceasta este destinată să iasă vreodată din anonimat. Călătorii, atrași de farmecul, de tradițiile culturale ale Cracoviei, de centrul industrial Katowice, de frumusețea naturii la Zakopane, poposeau rareori în interiorul perimetrului dintre aceste locuri prestigioase, la Oswiecim. Iar cei care o făceau notau în treacăt un colț oarecare de pămînt, mărginit într-o parte de o buclă a Solei, riu neînsemnat, „trist și mai degrabă urît", desfășurînd în partea cealaltă terenuri mlăștinoase și cîmpii nedesțelenite, „care se cern spre orizont și peste care plutește de obicei un abur ușor". În 1940 însă, autoritățile naziste începeau să efectueze aci evacuări de populații, arestări: începea organizarea lagărelor în regiune și aceste măsuri urmăreau intimidarea localnicilor care s-ar fi putut interesa de rostul noilor construcții din vecinătate și de ceea ce se petrecea în interiorul lor. Ei erau însă departe de a bănui atunci că Oswiecim avea să intre în istorie cu tragica notorietate de a fi devenit teatrul celei mai mari hecatombe din experiența omenirii — 4 milioane de victime — dar și ca simbol al luptei unite a popoarelor împotriva fascismului.

Întîi a fost Oswiecim-ul propriu-zis — Auschwitz I — prevăzut pentru 140 000 de prizonieri. În toamna anului 1941 a început și construirea lagărului Birkenau — pentru 200 000. Doi ani mai tîrziu, denumirea de Birkenau dispărea din scripte, o reorganizare includ-zînd și acest lagăr în administrația Auschwitz (devenise Auschwitz II): datorită acțiunilor conjugate ale deținuților și ale luptătorilor antifasciști din toată lumea, se aflase că la Birkenau funcționează un centru de exterminare fără precedent. Într-adevăr, Auschwitz I era lagărul asasinatului masiv prin muncă forțată, prin subnutriție, prin „cobaizarea" oamenilor ca material experimental, prin execuții sumare dar — relativ — individuale (glonț sau șireang). Auschwitz II — Birkenau era teritoriul organizării tehnice superioare, al camerelor de gazare și al cuptoarelor-crematorii. Funcționau cinci, fuseseră elaborate proiecte pentru un al șaselea. Dar, așa cum graficul construcției lagărelor de concentrare urmase o linie ascendentă în perioada în care agresiunea nazistă se extindea, tot astfel celor din urmă ani ai războiului le-a corespuns o direcție inversă: au început să vină ordine privind evacuările de lagăre, ștergerea urmelor. La Birkenau preocupările de acest fel s-au manifestat pentru prima oară în primăvara 1943: au fost acoperite gropile de incinerare (care fuseseră adăugate cuptoarelor); apoi, succesiv, cuptorul I a fost transformat în adăpost antiaerian, cuptorul IV a fost distrus de incendiu, cuptorul V a fost dinamitat în ziua în care personalul lagărului a fugit sub presiunea înaintării armatelor sovietice. Cuptoarele II și III începuseră să fie dărîmate în vederea demontării și expedierii instalațiilor. Operația n-a mai putut fi terminată, iar ruinele celor două crematorii au rămas pe teritoriul fostului lagăr.

Ca o mărturie și ca un avertisment împotriva războiului. Aleea care duce la monument trece printre ele.

Cracovia, 17 aprilie

Corespondenţă din Atena

Guvern fără parlament

Constantin Alexandroaie

Dizolvarea parlamentului grec, deşi anunţată ca probabilă de premierul Canellopoulos încă de la 3 aprilie, cînd a fost însărcinat cu formarea noului guvern, a luat oarecum prin surprindere lumea politică greacă. Aceasta întrucît în ziua în care urma să fie dizolvat forul legislativ (vineri 14 aprilie), nici chiar premierul nu era decis, după cum se spunea, ce atitudine să adopte : să vină la parlament pentru a-şi prezenta declaraţia-program şi să ceară investitura, sau să dizolve parlamentul. „Intenţia guvernului este de a se prezenta în parlament, spunea premierul, deşi nimic nu este sigur şi nimic nu trebuie exclus ca improbabil pînă în ultimul moment". Această probabilitate de schimbare a situaţiei de la un moment la altul se datora intenselor tratative care aveau loc între conducerea partidului ERE şi liderii partidelor liberal-democrat şi naţional-progresist, Stephanopoulos şi Markezinis. Scopul negocierilor îl constituia formarea unui guvern de colaborare, la care să ia parte toate partidele reprezentate în parlament sau numai partidele ERE, naţional-progresist şi liberal-democrat. Pentru această ultimă variantă, Stephanopoulos şi Markezinis au depus eforturi susţinute pînă în ultimul moment. Eşuarea primelor încercări a determinat conducerea liberal-democraţilor să recurgă la amînarea cu două zile a lucrărilor parlamentului, cu intenţia de a se cîştiga timp pentru alte încercări. Astfel, preşedintele parlamentului, D. Papaspiros, membru al partidului liberal-democrat, folosindu-se de drepturile pe care i le conferă procedurile parlamentare, a amînat convocarea sesiunii cu două zile, în care interval s-au încercat multe alte scheme guvernamentale ; toate au căzut însă, datorită opoziţiei unuia sau mai multor partide. În cele din urmă, s-a căzut de acord să se formeze un guvern sub conducerea preşedintelui Tribunalului de arbitraj, Mitrelias. Liderul Uniunii de centru, Papandreu, a respins însă propunerea, considerînd-o dezavantajoasă pentru partidul său. Astfel, a eşuat şi ultima încercare de creare a unui guvern de compromis.

Mai rămăsese o singură soluţie : ca deputaţii liberal-democraţi (42) şi naţional-progresişti (8) să acorde votul de investitură guvernului Canellopoulos pentru a-i înlesni posibilitatea de a trece prin parlament proiectul de lege privitor la schimbarea actualului sistem electoral — proporţional întărit — cu sistemul reprezentării proporţionale simple. Premierul promisese partidelor mici, foarte interesate în adoptarea noului proiect de lege, că guvernul va amenda unul din articolele sale astfel încît aceste partide să poată intra în cel de-al doilea tur de scrutin, chiar dacă au obţinut mai puţin de 5 la sută din voturile alegătorilor. Propunerea era mai mult decît ademenitoare şi, totuşi, atît liberal-democraţii, cît şi naţional-progresiştii au respins-o. Potrivit opiniilor lui Stephanopoulos, o nouă coalizare cu dreapta ar fi dăunat mult intereselor liberal-democraţilor în alegeri. Membrii acestui partid au fost aleşi, în consultarea electorală de la 16 februarie 1964, de către partizanii centrului. Or, în cazul în care liberal-democraţii ar fi acceptat acum să sprijine din nou guvernul de dreapta Canellopoulos, este puţin probabil că în alegeri ar mai fi avut vreo şansă.

În acelaşi timp, partidul de dreapta naţional-progresist a refuzat, la rîndul său, să acorde investitura actualului guvern, întrucît propunerea lui Markezinis în vederea formării unui guvern de colaborare fusese respinsă de ERE.

În aceste condiţii, cînd absolut toate partidele, cu excepţia ERE, au trecut de partea opoziţiei, guvernul a refuzat să se mai prezinte în faţa parlamentului, fiind sigur că nu va putea obţine investitura şi a folosit împuternicirile date prin decretul regal de dizolvare a parlamentului. Publicarea decretului a avut loc după o şedinţă de numai 10 minute a Consiliului de Miniştri, în cadrul căreia premierul a anunţat oficial hotărîrea regelui şi a cerut aprobarea cabinetului pentru transpunerea ei în practică.

Astfel, după trei ani, o lună şi 28 de zile, parlamentul provenit din alegerile de la 16 februarie 1964 a fost dizolvat. Cu aceasta s-a încheiat una din cele mai agitate perioade politice din istoria Greciei contemporane, cînd în numai 21 de luni s-au succedat la conducere şase guverne.

Partidele de opoziţie au condamnat această măsură. Deşi a protestat şi el, Papandreu şi-a exprimat totuşi satisfacţia pentru fixarea datei alegerilor. Potrivit unor observatori politici din capitala greacă, prin torpilarea încercărilor de formare a unui alt guvern în locul celui ERE, liderul centrului a urmărit, în primul rînd, menţinerea în vigoare a actualului sistem electoral proporţional întărit, care favorizează partidele mari, între care şi Uniunea de centru, şi dezavantajează toate partidele mici. De aceea, după dizolvarea parlamentului, Papandreu n-a mai revenit asupra revendicărilor partidului său privitoare la necesitatea formării unui guvern de serviciu, ceea ce ar fi atras şi adoptarea sistemului reprezentării proporţionale simple.

Partidul liberal-democrat critică cu vehemenţă această tactică a conducerii Uniunii de centru, pe care o acuză ca părtaşă la acţiunea de dizolvare a parlamentului. În acelaşi timp, premierul Canellopoulos îl acuză pe Papandreu ca fiind singurul responsabil pentru dizolvarea forului legislativ al ţării, întrucît liderul centrului respinsese o propunere a partidului ERE de formare a unui guvern de largă colaborare.

Realitatea este că în această perioadă de confruntare dură a opiniilor şi tendinţelor politice şi de luptă pentru putere între dreapta şi centru, fiecare caută să-l împovăreze pe celălalt cu cît mai multe păcate, cu scopul de a-i răpi din capitalul electoral. După părerea EDA, „conducerea Uniunii de centru poartă o grea răspundere pentru că, prin politica sa de compromisuri cu dreapta, a facilitat crearea condiţiilor anulării victoriei electorale de la 16 februarie 1964".

Între timp, Grecia se îndreaptă spre alegeri sub conducerea guvernului ERE. Premierul Canellopoulos, răspunzînd întrebărilor ziariştilor privitoare la necesitatea dizolvării organizaţiei parastatale de dreapta T.E.A. (batalioane ale siguranţei naţionale la sate) pe timpul perioadei electorale şi alegerilor, a declarat că „la momentul oportun va comunica hotărîrile guvernului în această problemă". În ultimul său discurs, Papandreu avertiza guvernul că, în cazul cînd T.E.A., jandarmeria şi poliţia vor intensifica violenţa şi teroarea în această perioadă de ajun de alegeri, Uniunea de centru va boicota alegerile. În acest caz, se poate anticipa că partidele mici i-ar urma exemplul, fapt care ar duce, automat, la anularea alegerilor, în cazul în care ele ar avea totuşi loc.

În prezent, partidele sînt preocupate de întocmirea listelor de candidaţi, de definitivarea platformelor electorale şi a planurilor campaniei electorale. Conducerea Uniunii de centru a şi anunţat că Papandreu îşi începe duminica viitoare turneul electoral trecînd de la Salonic prin principalele oraşe ale ţării şi ajungînd în Peloponez. La sfîrşitul acestei săptămîni, urmează să fie publicate platforme electorale ale tuturor partidelor, în afară de platforma partidului-progresist, al cărui lider, Markezinis, a anunţat că, personal, boicotează alegerile şi lasă foştilor săi deputaţi libertatea de a candida pe listele şi în circumscripţiile pe care ei le consideră potrivite.

Atena, 18 aprilie

Cea mai nouă dintre autostrăzile care străbat suburbiile Londrei

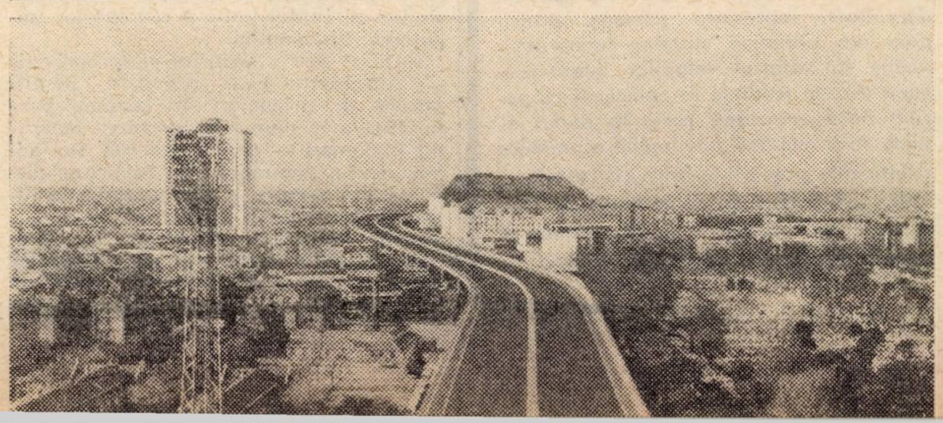

Fenomenul „comic-strips“

La Londra — lansarea pe piață a unui film care durează aproape cinci ore. La Paris — apariția unei cărți care atinge în cîteva săptămîni un tiraj de sute de mii de exemplare. La Milano — judecarea unui răsunător proces pentru încălcarea moralei publice. În cîteva capitale, simultan — întemeierea unei federații internaționale de studii și cercetări științifice.

Aceste evenimente, aparent fără nici o legătură între ele, au totuși un numitor comun: **comic-strips**-ul. Pelicula de la Londra, volumul de la Paris și dezbaterile judiciare de la Milano au în centrul lor personaje născute din prolificul mariaj al creionului cu hîrtia. Iar Federația recent înființată își propune ca obiect al savantelor sale investigații tocmai fenomenul care se cheamă **comic-strips.**

O ascensiune amețitoare

Istoria lui, relativ scurtă, seamănă cu tipica, amețitoarea și falsa biografie a unor bogătași americani din secolul trecut („la 15 ani trăia lustruind pantofii primului său client, la 60 de ani murea depunînd la bancă ultimul său milion“). *Comic-strips*-ul a apărut, modest, în redacția plină de fum a unei reviste săptămînale de mîna a treia din New York, *Sunday World*. În traducere textuală, termenul înseamnă bandă sau fîșie desenată. Și într-adevăr, la origine, era o succesiune de desene care istorisea pățaniile nostime ale unuia sau mai multor personaje : cel din *Sunday World*, avînd ca autor pe Roger Outcault, se numea „Yellow Kid“. Prin extensie, *comic-strips* a devenit ulterior orice înșiruire de imagini care narează o întîmplare, indiferent dacă este umoristică sau dramatică. Așa cum pagina în care apar benzile își păstrează și azi denumirea generică de „amuzantă“ *(funny page)*, chiar atunci cînd, conform tendinței din ultima vreme, cele mai multe din desene nu au nimic amuzant într-însele.

Pe la sfîrșitul primului deceniu al secolului nostru, *comic-strips*-ul promovează din coloanele publicațiilor periodice în cele ale cotidienelor și începe să fie produs în proporții industriale. În Statele Unite nu lipsește din nici un ziar, începînd cu newyorkezul *Daily News* (tiraj 4 500 000) și sfîrșind cu cel mai mărunt provincial, *Clarion* sau *Herald*, tras în cîteva mii de exemplare. Unele benzi apar de foarte multă vreme, fără ca personajele lor să fie afectate de scurgerea anilor. *Bonnie* este și azi fetița preșcolară, de o naivă șiretenie, pe care William Campbel a desenat-o pentru prima oară în 1947 ; *Penny* a lui D. N. Haenigsen a rămas de două decenii aceeași adolescentă ale cărei replici îi înmărmuresc părinții ; *lordul Blumm*, creat de cuplul Jones și Ridgeway, se conservă de mai bine de treizeci de ani ca un bătrînel mereu tulburat de aparițiile feminine.

Exaltarea războiului n-a corespuns nădejdilor editoriale...

Asterix e împotriva „escaladelor“ războinice... 600 000 de exemplare vîndute în două săptămîni.

După formula, poate cam pretențioasă, a exegeților săi, *comic-strips*-ul ar putea fi definit ca o „literatură de expresie grafică“. Și, ca în orice literatură, registrul calitativ e foarte larg, desfășurîndu-se de la incontestabile succese, pînă la deșeuri lamentabile. Prima categorie, inevitabil mai restrînsă, cuprinde în Statele Unite pe autorii care au izbutit să surprindă în desenele lor realitățile înconjurătoare, punîndu-le într-o lumină vie și ironică. Unii o fac cu relativă indulgență : *Dagwood*, eroul lui Chic Young, e întruchiparea bărbatului american supus dublului jug, al patronatului (la locul de muncă) și al matriarhatului (acasă); *Ed* și *Flo*, ai lui M. Cordray, alcătuiesc un cuplu de vîrstă mijlocie, buimăcit și nevrozat de o societate în veșnică goană după avere ; *Charlie Brown*, al lui J. Schulz, este copilul în care se reflectă caricatural obsesiile și prejudecățile adulților ; *Mandrake*, al lui Lee Falk și Phil Davis, se bucură de însușirile neverosimile ale unui supraom, dar le pune în slujba unei cauze nobile — evitarea conflictelor nu numai dintre locuitorii Terrei, ci și dintre cei ai altor planete.

Mult mai vehement în denunțarea inechităților politice, sociale și rasiale ale lumii occidentale este Julius Feiffer. Colaborator permanent al unei reviste de remarcabilă ținută intelectuală — *The New Yorker* — Feiffer aduce în schițele sale nu figuri imaginare, ci personalități reale, adesea chiar pe cele care hotărăsc destinele Statelor Unite. Desenele din cuprinsul unei benzi nu oferă gaguri exclusiv vizuale, așa cum se întîmplă la majoritatea confraților săi, accentul căzînd la el mai ales pe seama textului, deosebit de caustic. Feiffer e considerat acum un autor de foiletoane politice la fel de prețuit și temut ca și Art Buchwald, de pildă.

În Europa, benzile desenate rămîn multă vreme o producție destinată copiilor. În Italia, de pildă, regimul mussolinian le folosește pentru a oferi băieților și fetelor, înregimentați în organizația paramilitară „Ballila“, eroi-model ai fascismului, de un ridicol involuntar, dar desăvîrșit. Riposta părinților se face simțită sub forma unor parodii, zmîngălite pe ziduri și garduri : adresate fascismului, desenele și textele sînt de o virulență care le face demne de o antologie. În restul Europei, în ciuda unor precursori din Franța, moda *comic-strips*-urilor începe să se răspîndească abia în perioada dintre cele două războaie mondiale și publicul primește bine, dar fără entuziasm deosebit, pe *Micul rege* al francezului O. Soglow sau pe *Profesorul Nimbus* al danezului P. Nielsen.

Asterix best-seller

Invazia masivă a *comic-strips*-urilor pentru adulți în presa vest-europeană are loc în jurul anului 1950 și începe cu un import masiv al producției americane. Încetul cu încetul apar însă, în →

diferite țări, și eroi autohtoni. Unii — mai ales cei care încearcă să copieze modelele transoceanice — nu rezistă la proba timpului. Alții se impun. Astfel, în Anglia, *Modesty Blaise*, fiica spirituală a lui Peter O'Donnell, își cucerește o imensă popularitate prin curajul, ingeniozitatea și umorul cu care reușește să iasă din situațiile cele mai dificile. Adeziunea publicului este atît de mare, încît creatorul ei o transformă în personajul principal al unui roman, iar unul din cei mai reputați regizori britanici contemporani, Joseph Losey, ecranizează volumul, alegînd ca interpretă pentru Modesty Blaise pe celebra actriță italiană Monica Vitti.

În Franța, Modesty are o consoră — pe *Barbarella*, care trece prin numeroasele aventuri comice ale unei epoci viitoare, ceea ce n-o împiedică să-și păstreze farmecul și feminitatea caracteristice franțuzoaicei din zilele noastre. Barbarella a captat și ea interesul unui regizor cinematografic, Roger Vadim, al cărui film este în lucru și a stimulat nașterea unor imitatoare, dintre care cea mai cunoscută este *Jodelle* de Guy Pellaert.

Dar marele succes al *comic-strips*-ului francez este *Asterix*, datorat colaborării dintre René Goscinny (scenariu și texte) și Albert Uderzo (desene). Ultimul lor volum este best-seller-ul de care vorbeam la început. Războinic gal de un patriotism înflăcărat (ceea ce nu-l împiedică să cîrtească mereu împotriva rînduielilor existente), Asterix se împotrivește cuceritorului roman nu numai prin forță, ci și prin abilitate și spirit inventiv. Încercările prin care trece el se inspiră nu atît din istoria Galiei, cît din cea a Franței contemporane și paravanul apologului este foarte transparent. Soldații romani primesc ordine care încep cu : „O.K., boys ai cohortelor", cotropitorii din urmă cu douăzeci de secole recurg la „escalade", senatorii din Cetatea eternă vorbesc latinește cu accent newyorkez sau texan etc. etc. Cel de al optulea album cu Asterix, într-un tiraj de 600 000 de exemplare, s-a epuizat în două săptămîni, iar primul satelit francez, lansat în noiembrie 1965 de la baza spațială din Hammaguir, purta numele năstrușniculului gal.

Eroul creat de Goscinny și Uderzo nu este singurul care și-a cucerit onoarea de a fi publicat în volum. Publicarea de reviste și volume cu benzi desenate destinate adulților constituie un aspect relativ nou în evoluția *comic-strips*-ului. În S.U.A. există edituri specializate în acest sens : „National Periodical Publications", „Publishers Newspaper Syndicate" și, în parte, „Dell". În Europa occidentală se tipăresc fie ediții în limba țării respective a „publicațiilor-mame" din Statele Unite, fie „opere" locale.

„Diabolik", „Satanik" & Co

Covîrșitoarea majoritate a acestei producții este menită, după expresia publicistului britanic Kingsley Martin, „să ducă la o tembelizare sistematică a cititorilor, la păstrarea forțată a acestora la nivelul cel mai iresponsabil al infantilismului". Ziaristul italian Giorgio Arduini a făcut socoteală că cifra victimelor înregistrate săptămînal în revistele de *comic-strips* care apar la Roma, Milano și Torino, se ridică la 250. Iată titlurile edificatoare ale cîtorva din ele : „Sadik", „Diabolik", „Satanik", „Kriminal", „Infernal" etc., etc. După cum se poate ușor remarca, aceste titluri nu sînt în italienește, ci într-un fel de jargon internațional, accesibil oricărui cumpărător, indiferent de limba pe care o vorbește. În felul acesta fasciculele respective se adresează în egală măsură clientelei autohtone ca și celei pe care o formează turiștii străini.

Imaginile acestor benzi sînt trase toate pe același calapod al ororii. Un tînăr brunet înfige un cuțit în inima unui bătrîn cărunt, strigîndu-i în același timp : „Mori !". Bătrînul se mulțumește să scoată un „oh !" dureros și se prăbușește. Un tip mascat își înjunghie și el adversarul, dar prin aruncarea cuțitului de la distanță. O femeie este asasinată prin strangulare cu o blană de nurci, o alta este torturată prin ardere cu un clește înroșit în foc, unei a treia i se taie gîtul cu un fierăstrău. De remarcat că bărbații care le execută au toți trei un zîmbet satisfăcut pe față și că atît victimele, cît și călăii lor sînt persoane frumoase, distinse și elegante.

De obicei avem de-a face cu criminali a căror unică preocupare este banul sau ceea ce poate el procura. „Diabolik" — a cărei publicare constituie obiectul procesului de la Milano — are o adevărată pasiune pentru contul său la bancă, la care se grăbește să depună imediat, cu promptitudinea unui industriaș econom, toate profiturile obținute de pe urma asasinatelor comise. „Satanik" este obsedat de automobilele de mare cilindraj pe care le colecționează cu aceeași perseverență cu care „Sadik" strînge monedele de aur, iar „Infernal" — bijuteriile. Așadar, toate aceste fapturi bestiale, care omoară cu frecvența cu care își aprind țigările și care torturează cu rafinament, împărtășesc idealurile unei lumi unde averea este singurul criteriu al valorii.

Cotidianul *Le Soir* din Bruxelles a organizat, în legătură cu revistele de *comic-strips*, o anchetă printre cei care le cumpără cu regularitate. Acestora li s-au pus diferite întrebări, cea mai importantă fiind însă : „Ce impresie produce asupra dv. o asemenea lectură ?" Marea majoritate a celor întrebați a răspuns că *comic-strips*-urile îi familiarizează cu violența și moartea. „Acum, cînd citesc în ziare despre o crimă oribilă, nu mai reacționez ca înainte, nu mi se mai încrîncenează carnea pe mine și nu mai am acel sentiment de revoltă pe care-l încercam odinioară", a declarat, de pildă, o tînără de 19 ani, abonată la revista *Killing*. În treacăt fie spus, aceasta, deși apare la Bruxelles, poartă un titlu în limba engleză (și care înseamnă „ucidere").

Cei care studiază „literatura de expresie grafică" consideră că cea mai nefastă influență exercitată de *comic-strips*-uri este tocmai această obișnuire a cititorilor lor cu actele de violență. „Nu e vorba numai de cunoscuta incitare la delict a copiilor sau adolescenților, hipnotizați de isprăvile eroilor lor preferați, scrie de pildă Gilbert Chateau, autorul unei lucrări despre benzile desenate. La mijloc e ceva mult mai grav, cu atît mai grav cu cît pare mai nevinovat : *comic-strips*-urile creează în rîndurile celor care le sînt fideli un fel de indiferență față de rău. Firește, cei mai mulți dintre ei nu se vor crede îndemnați să făptuiască personal astfel de monstruozități, dar sensibilitatea li se tocește și nimic nu-i mai emoționează. Dacă colonialiștii din generația bunicilor noștri ar fi cunoscut *„comic-strips*-urile, le-ar fi prețuit la justa lor valoare și s-ar fi străduit să le difuzeze cît mai larg, pentru a vaccina opinia publică față de grozăviile săvîrșite de ei în Africa și Asia. Poate că soldaților americani din Vietnam le vine mai ușor să se împace cu ororile ai căror autori direcți sau indirecți sînt, tocmai fiindcă printre ei se găsesc numeroși amatori de *comic-strips*-uri, care, încă din fragedă copilărie, s-au învățat să privească, fără a clipi, imagini exaltînd barbaria".

Benzile desenate americane în slujba agresiunii din Vietnam

Confirmînd acest punct de vedere, săptămînalul american *Newsweek* semnalează apariția în S.U.A. a unor benzi avînd ca temă războiul din Vietnam și exaltînd cruzimile comise de intervenționiști împotriva populației. Unele din *comic-strips*-urile respective sînt publicate de ziare, altele ies în volume speciale. Eroii lor se caracterizează printr-o totală lipsă de scrupule în modul cum poartă războiul. „Căpitanul Hunter" folosește copiii pentru a se proteja de tirul patrioților sud-vietnamezi. „Batman" (în legătură cu care s-a făcut filmul de aproape cinci ore, menționat la începutul articolului) și „Chris Tower" nu se sfiesc să ucidă familii întregi „pentru a nu risca să scape un singur partizan". Iar „Beretele verzi", despre care am avut prilejul să vorbim tot în *Lumea*, au devenit și ele personaje de *comic-strips*. *Newsweek* înregistrează însă o considerabilă scădere a popularității benzilor de acest gen. Unul dintre desenatori, Joe Kubert, a declarat chiar revistei : „Va trebui să renunț la tema Vietnamului deoarece, în ciuda eforturilor mele, am constatat că simpatia cititorului nu se îndreaptă spre americani, ci spre cei pe care noi îi atacăm".

La cel de al doilea Salon internațional al *comic-strips*-urilor, care s-a ținut nu de mult în localitatea italiană Lucca, dezbaterile au dus la concluzii similare : în rîndurile publicului începe să se contureze o rezistență din ce în ce mai marcată față de incitările la violență ale benzilor desenate. Iar recent înființata Federație internațională a centrelor de cercetări în domeniul „literaturii de expresie grafică" își propune să lupte pentru asanarea acestui gen, gustat de un numeros public occidental și capabil deci să exercite o largă influență. Intenția Federației este de a face ca influența *comic-strips*-urilor să aibă un caracter cît mai constructiv cu putință. Sau, conform lapidarei lozinci lansate de inițiatori — „Asterix, da ! Batman, nu !"

Nicolae MINEI

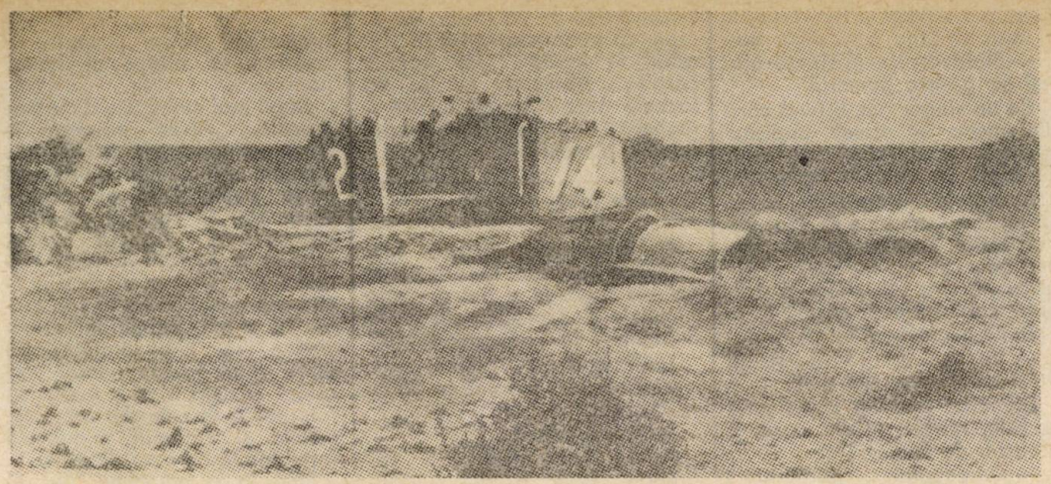

Vase americane în dreptul satului Palomares

Captura cea 5 mare

După catastrofa aviatică de la 17 ianuarie 1966, locuitorii satului spaniol Palomares au trăit vreme îndelungată groaza contaminării atomice. În preajma satului lor fuseseră găsite trei bombe H. Dar a patra? În cartea sa „The Big Catch", ziaristul englez Christopher Morris descrie cercetările febrile pentru descoperirea ei.

Îngroparea pămîntului

Am fost martor al acestei acțiuni de necrezut. Ziarul meu mă trimisese la Palomares în momentul sosirii submarinelor de buzunar și intrasem în sat pe o potecă pustie, în speranța că voi ocoli astfel gărzile civile și pe agenții Siguranței.

La o cotitură am dat dintr-o dată de un convoi ciudat. În frunte, un mare camion-cisternă vopsit în roșu aprins stropea minuțios drumul. Am văzut cu stupoare că soldatul din forțele aeriene ale S.U.A., cocoțat pe platforma din spate pentru a reglementa debitul apei, avea toate buzunarele lipite ermetic cu benzi de leucoplast. Joncțiunea dintre mănuși și încheieturi, dintre manșetele pantalonului și cizme, era asigurată în același fel.

În spate, la 100 de metri, urmau în șir șase camioane enorme încărcate cu lăzi de roșii. Dar lăzile erau și ele închise ermetic. Imposibil să știi ce conțineau. Sigur era doar că nu conțineau roșii.

Nici șoferii nu aveau o înfățișare mai puțin ciudată: înmănușați pînă la cot, vîrîți în salopete albe, purtau cu toții măști de pînză ca acelea ale chirurgilor.

Camioanele au dispărut în spatele unui deal. Intrigat, am mers mai departe, pînă la malul mării. Am ajuns lîngă ruinele fortului despre care se vorbise atît de mult. Spectacol bizar: în apropierea catargului cu drapelul portocaliu, vreo 20 de oameni săpau pămîntul în tăcere, cu un fel de înverșunare furioasă.

Erau sinistri: mascați, îmbrăcați în salopete albe, cu marginile mănușilor și cizmelor lipite cu benzi de leucoplast, păreau niște ciocli de coșmar. Din cînd în cînd se opreau din săpat și alți oameni mascați veneau să plimbe pe șantier contoare Geiger. În sfîrșit, alții stropeau solul cu grijă pentru ca să nu se stîrnească praf.

Am fost gonit imediat dar, a doua zi, am revăzut aceeași scenă sub un alt drapel portocaliu. Într-un crater de peste șase metri adîncime, oameni mascați luau eșantioane de pămînt, în timp ce alții umpleau sute de lăzi pe care le transportau apoi în camioane.

— Îndepărtați-vă de aici, mi-a strigat un sergent de aviație. Zona este extrem de radioactivă.

— E chiar atît de periculos?

Cu mîna înmănușată, mi-a arătat craterul:

— Una din bombe a căzut aici. Șocul a provocat explozia încărcăturii de T.N.T. și bomba s-a spart, împrăștiind materialele nucleare pe sol.

— Ce faceți acum?

— Căutăm fragmentele radioactive. Pericolul îl constituie vîntul. Ridică praful iradiat și îl răspîndește departe. Iată de ce stropim neîncetat. Și tot de aceea purtăm măști chirurgicale. Plecați mai repede! Sînteți în pericol.

Acum știam. Știam în mod cert că la Palomares s-au produs iradieri.

A doua zi am aflat ce se făcea cu pămîntul transportat în lăzi. Ocolind o patrulă, m-am cățărat pe dealurile stîncoase și am descoperit șase camioane care se opriseră lîngă o groapă uriașă. Pe măsură ce lăzile erau descărcate, oameni mascați măsurau radiațiile cu contorul Geiger, apoi conținutul era golit în groapă. Pompele camionului cisternă stropeau continuu șantierul pentru a preveni stîrnirea prafului.

Aici se îngropa pămîntul contaminat, pămîntul care nu mai putea servi la nimic, pămîntul mort. Era, de asemenea, pămînt care provoca moartea. Pămînt ucigaș. Se vor mulțumi oare să-l stringă în această groapă? Va fi oare suficient?

Abia la 1 martie (după aproape o lună și jumătate de la ciocnirea dintre „B-52" și avionul-cisternă) s-a admis în mod oficial că se pierduseră bombe cu hidrogen de ultimul tip. Otero de Navascues, președintele Comisiei spaniole pentru energia atomică, a recunoscut acest lucru într-o declarație specială și a precizat că, în urma deteriorării anvelopei celor două bombe, 2 000 de persoane fuseseră expuse în principiu pericolului iradierii. Examenele medicale la care fuseseră supuse în mod regulat 1 800 dintre ele au dovedit însă că nici una nu fusese contaminată.

Cimitirele atomice

S-a precizat de asemenea că roadele pămîntului sînt sănătoase și pot fi consumate. Într-adevăr, solul fusese arat în adîncime, întors, curățat în mod „chirurgical". Mai mult încă: aproximativ 6 000 de tone de pămînt, praf și deșeuri radioactive urmau să fie evacuate. Așadar, marea groapă în care văzusem că sînt golite lăzile nu era ultima destinație a pămîntului otrăvit. Nu era un adevărat cimitir, ci doar un depozit, o morgă.

— Vom lăsa Palomaresul în starea în care se afla înainte de accident! au promis americanii.

Și a început mutarea pămîntului. De pe dealuri cobora cît era ziua de lungă o procesiune interminabilă de semiremorci gigantice încărcate cu butoaie metalice albastre, cu capace sudate și întărite cu bare de fier. Butoaiele erau pline cu „pămînt otrăvit" scos din marea groapă provizorie.

Zi de zi, butoaiele pline cu pămînt iradiat au fost aliniate cu sutele, apoi cu miile, pe plajă, pe uriașa platformă amenajată de buldozere. Șlepul nr. 1 492 le transborda fără întrerupere pe cargobotul „Joyce", ancorat în larg.

În sfîrșit, într-o dimineață, „Joyce" s-a îndepărtat cu sinistra lui încărcătură. Se îndrepta spre portul american Charleston. De acolo, butoaiele blestemate urmau să fie trimise la Savannah. E multă vreme de cînd locuitorii acestui mic oraș din statul Carolina de sud nu mai reacționează la sosirea unor asemenea încărcături. Într-adevăr, din 1952 regiunea lor este unul din cimitirele atomice ale Statelor Unite. Acolo, în tranșeele lungi de 100 de metri (6 metri lățime, 6 metri adîncime) pămîntul mort a fost îngropat pentru totdeauna, în timp ce, la Palomares, era înlocuit cu un strat de trei metri de pămînt virgin.

La 24 martie ultimul din cele 4 810 butoaie-sicriu părăsea Pa-

→

lomaresul. Toate rămășițele celor două avioane accidentate (chiar cele considerate neradioactive) fuseseră încărcate pe bordul a două șlepuri și scufundate în Atlantic. La bază, care adăpostise peste 1 000 de aviatori, soldați și geniști, se mai aflau doar cîteva zeci de oameni.

Totul părea deci să fi revenit la normal. A patra bombă rămînea însă ascunsă în fundul apei. Comentatorii de presă afirmă că americanii sînt pe cale să contamineze întreaga Mediterană.

La Madrid se manifestă neliniște. Dacă regiunea va continua să aibă o reputație proastă, turiștii vor boicota Costa del Sol și chiar Costa Blanca, situată mai la nord-est. Pentru a evita acest coșmar, ar fi necesară o demonstrație convingătoare, un act care să izbească imaginația. Angier Biddle Duke, ambasadorul S.U.A. la Madrid, hotărăște să intre el însuși în joc. Telefonează lui Manuel Fraga Iribarne, ministrul informațiilor și turismului al Spaniei :

— Domnule ministru, cea mai bună dovadă că pe Costa del Sol nu există nici un pericol o vom da dv. și cu mine.

— Cum așa, domnule ambasador ?

— Scăldîndu-ne amîndoi la Palomares.

Iată cum se face că, într-o dimineață răcoroasă a lui martie 1966, locuitorii Palomaresului și soldații din campamentul Wilson aveau să asiste la un spectacol de-a dreptul uluitor : excelența sa ambasadorul Statelor Unite la Madrid, înaintînd cu pas sigur spre mal, înfășurat într-un halat de baie și purtînd pe cap o cască de cauciuc albastră.

Duke nu e singur. În spatele lui vin reverendul Walker, pastorul ambasadei, Mel Niswander, atașatul de presă, Bell, de la serviciul de informații, Tim Towler, secretar de ambasadă, toți în chiloți de baie. Reprezentînd armata, generalul Donovan, atașatul militar, poartă slipul de trupă reglementar.

În spatele lor vin doi copii : Marilou, de 11 ani, și Dario, de 8 ani, fiica și fiul lui Duke, precum și doi adolescenți : Maribel, de 16 ani, și Jose-Manuel, de 15 ani, copiii ministrului Iribarne.

Cortegiul este încheiat de un valet spaniol în frac, care aduce pahare și o sticlă de coniac pe o tavă de argint.

Mica trupă este înconjurată de un grup de ziariști, fotografi, radioreporteri, operatori de cinematograf și televiziune, care se pregătesc să fixeze pentru posteritate acest sacrificiu liber consimțit pe altarul prieteniei hispano-americane.

— Cum e ? întrebă Duke contemplînd apa cu un zîmbet curajos.

— Înghețată ! răspund în cor ziariștii care tremură sub vîntul rece.

O baie de pomină

După o ultimă ezitare, ambasadorul și-a scos halatul de baie, a înaintat și s-a aruncat în apă strigînd spre suita sa :

— Haideți ! Veniți să mă ajutați să găsesc bomba !

Ca un singur om, bravul corp diplomatic a urmat augustul exemplu și a intrat împreună cu copiii în valurile înghețate.

Aparatele fotografice încep să țăcăne, camerele de luat vederi bîzîie. Cuprins de entuziasmul general, un reporter al televiziunii și-a pus slipul și, trăgînd cablul după el, intră în apă, cu microfonul în mînă.

— Veniți, veniți ! îi strigă Duke clănțănind din dinți.

Dar cînd apa i-a ajuns pînă la brîu, reporterul s-a oprit. E albastru de frig.

— De-dezolat, excelență ! Cred că am luat un cablu prea scurt.

Și bate în mod demn în retragere.

Timp de cinci minute, înotătorii stoici sughit și tremură sub obiectivul camerelor de luat vederi. Cînd toți se întorc în sfîrșit pe plajă, Duke tremură atît de tare încît varsă coniacul din paharul care i-a fost oferit.

Dar încercarea nu s-a terminat. Operatorul unei societăți de televiziune dorește o exclusivitate. Apoi, altul își exprimă aceeași dorință. Și încă unul. Eroic, Duke plonjează încă o dată, încă o dată, încă o dată...

Mai are totuși putere să glumească :

— N-am pus piciorul pe bombă. Păcat !

Ceva mai tîrziu, în campamentul Wilson, după o baie caldă și un mic dejun solid, ambasadorul poate considera că s-a achitat de datorie. Dar iată-l pe Iribarne, ministrul spaniol, sosit cu mare întîrziere de la Madrid.

— Ei bine, domnule ambasador, sînt gata pentru faimoasa baie.

Duke pălește ușor :

— Dar... Dar chiar acum am făcut-o.

— Cum așa ? Ce s-a stabilit rămîne bine stabilit ! spune ministrul fără să-l asculte.

Un diplomat, se știe, nu poate refuza un ministru.

Și Duke, ambasadorul american la Madrid, a făcut a cincea baie înghețată din dimineața aceea, pentru onoarea Americii și prosperitatea regiunii Costa del Sol.

Această baie diplomatică a avut efecte răsunătoare. Nici un comunicat, nici o declarație oficială, nici un discurs, nici o explicație științifică nu avuseră puterea de convingere a celor cîtorva imagini înfățișînd un grup de personalități care s-au expus unei congestii pulmonare. Chiar și oamenii cei mai puțin conciliant au fost nevoiți să recunoască : la Palomares nu mai exista pericol de iradiere și marea nu era poluată. O adevărată victorie.

Totuși, la Madrid ca și la Sevilla, la Barcelona ca și la Granada, puștii de pe stradă continuau să cînte pentru turiști șlagărul la modă : „La bomba perfida". Afacerea nu se va încheia atîta timp cît nu va fi regăsită bomba scufundată, bomba pierdută.

Cu orice preț

Cu orice preț, a spus președintele Johnson. Cu orice preț trebuie regăsită a patra dintre bombele cu hidrogen căzute la Palomares la 17 ianuarie 1966.

Tehnicienii au tradus :

— Trebuie să folosim toate mijloacele.

Și le-au folosit.

Pe la jumătatea lunii februarie, de la bordul crucișătorului „Boston", contraamiralul Guest privește suspinînd uriașa hartă în relief a fundului mării din regiunea Palomares.

Acele cu gămălii colorate înfipte pe hartă reprezintă diversele epave reperate de submarinele de buzunar. La jumătatea lunii februarie, numărul acestor ace este de 100. La începutul lunii următoare va trece de 350. Și ele nu vor desemna decît rămășițe de avioane de toate felurile, mergînd de la fragmente de aripă pînă la șuruburi nu mai mari decît un deget. Bomba rămîne însă de negăsit.

Este mobilizată întreaga divizie a 65-a : contratorpiloare, vase ponton, remorchere de larg, nave oceanografice, vase macara, vase atelier, vase de debarcare... Vreo 30 de unități în total, plus o mulțime de șalupe care fac neîncetat naveta între marile nave și coastă. De pe duneta navei „Boston", contraamiralul poate observa cele trei vedete ale operațiunii : submarinele de buzunar „Alvin", „Aluminaut" și „Cubmarine".

De la capul Gata, la sud-vest, pînă la Aguila, la nord-est, principalele 11 nave desenează un arc de cerc care înaintează în larg pînă la circa 20 km. Este „sectorul cald", zona unde, potrivit specialiștilor, trebuie să se afle, după toate probabilitățile, bomba. Au calculat-o în funcție de alinierea punctelor de cădere ale celorlalte trei bombe.

Ori de cîte ori unul din submarine se află în plonjon de explorare, contraamiralul Guest așteaptă, speră să primească un mesaj de trei cuvinte : „Tablou de control". Sînt cuvintele de cod prin care i se va semnala că bomba pierdută a fost în sfîrșit reperată. Dar trec zilele, trec săptămînile și șeful diviziei a 65-a așteaptă în zadar. La început se pare că obstacolele care s-au ivit unele după altele vor zădărnici vînătoarea întreprinsă de americani. Abia sosit, chiar înainte de primul său plonjon, „Alvin" trebuie pus pe uscat pentru reparații. Apoi începe furtuna. Marea este frămîntată de rafale de vînt înghețat. Submarinele de buzunar, laboratoare fragile, nu sînt în stare să reziste elementelor dezlănțuite. Vor fi necesare ore de manevre periculoase pentru a degaja submarinul „Alvin" și pentru a-l conduce la adăpostul navei-ponton.

După mai multe zile de vreme proastă, „Alvin" reușește în sfîrșit să efectueze primul său plonjon. „Aluminaut" îl urmează peste puțin timp pe același drum, dar în condiții de lucru îngrozitoare. Agitînd marea, furtuna a răscolit fundul. Nămolul și nisipul în suspensie limitează vizibilitatea la trei metri. În sfîrșit, condițiile atmosferice se îmbunătățesc, ba devin chiar ideale pentru cercetări. Divizia a 65-a poate să folosească în cele din urmă temeinic și rațional mijloacele formidabile de care dispune.

Pînă la o adîncime de 40 de metri, fundul mării este cercetat de oameni-broaște, ajutați de „Sea Scanner" (detector prin ecouri sonore). La suprafață veghează „Luiseno", remorcher de larg, echipat cu camere de decompresiune pentru plonjori. Pentru adîncimile între 40 și 130 de metri au fost mobilizate scafandriere și dragoare de mine, dotate cu sonar și cu O.B.S.S. — un fel de ochi magic plimbat la capătul unui cablu deasupra peisajului submarin. În acest sector operează de asemenea micul submersibil „Cubmarine". Nava de salvare pentru submarine „Tringa", care veghează asupra acestei zone, este înzestrată cu clopote de plonjare și cu camere de decompresiune.

După 130 de metri, fundul mării aparține submarinelor „Alvin" și „Aluminaut". Cele două submersibile sînt sprijinite de vasul oceanografic „Mizar", echipat cu un impresionant material de depistare submarină. „Mizar" posedă nu numai sonaruri, dar și aparate de fotografiat și camere de televiziune pe care le poate scufunda la adîncimea dorită, la capătul unor cabluri în stare să suporte încărcături de 13 tone.

Zi de zi, oamenii-broaște, scafandrii și submarinele de buzunar curăță fundul mării. Cleștii articulați ai submersibilelor sau de la capetele cablurilor scot la suprafață tone de fierărie, rămășițe de toate felurile.

Dar nici o bombă.

Pescarul Simo și sistemul lui de orientare

De pe puntea vechiului său pescador, care își poartă plasele de pescuit dincolo de „zona de înaltă probabilitate" interzisă pescarilor, un om privește toată această agitație cu o uimire amestecată cu dispreț și orgoliu rănit. E Francisco Simo, pescarul din Aguila.

Le-a spus doar americanilor unde a căzut bomba. Le-a povestit cum a scos cu plasele sale o „cutie neagră" care, din păcate, a căzut din nou în mare. I-a adus în mai multe rînduri la fața locului. Și totuși, acești nebuni continuă să caute în altă parte, la cel puțin trei kilometri depărtare de locul „lui".

(Va urma)

DALLAS, NOIEMBRIE 1963

Pierre Salinger despre cartea lui William Manchester

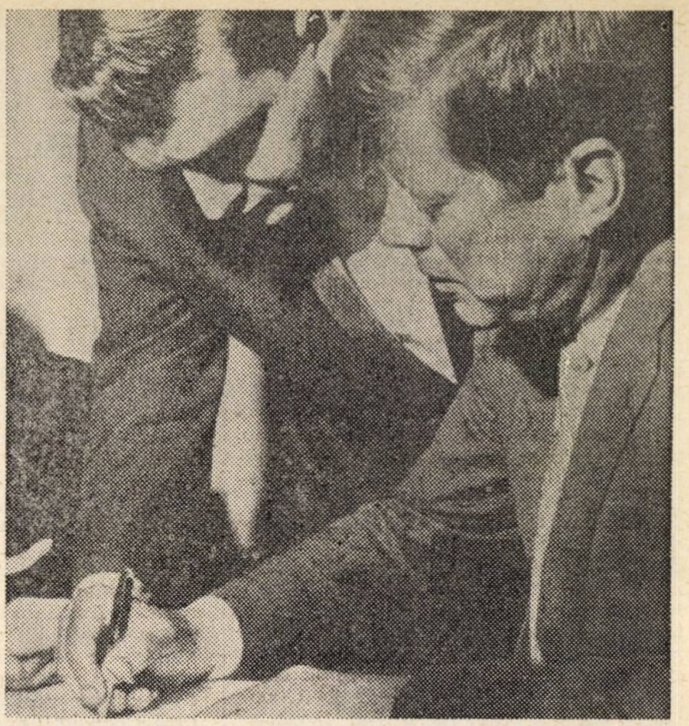

Pierre Salinger și John F. Kennedy

Astăzi lucrurile par foarte îndepărtate. Altele erau vremurile și alta starea de spirit atunci cînd a fost concepută cartea „Moartea unui președinte". Trecuse mai puțin de o lună de la asasinarea lui Kennedy și amatorii de senzațional, curioșii, cei care profită îndeobște de pe urma morții și a controverselor, făceau cerc în jurul lui Jacqueline Kennedy. După cele trei zile de doliu național solemn, începuse cursa haotică pentru exploatarea acestei tragedii. În modul cel mai variat și multilateral, Dallasul era inundat de ziariști și pseudoziariști din lumea întreagă în căutarea unui reportaj, oricare ar fi fost el. În acele zile, adevărul era adesea cel mai puțin important numitor comun al lucrurilor. Și, prăbușiți în durerea lor, pînă și d-na Kennedy și ministrul justiției, Robert Kennedy, erau complici fără voie la acele exagerări subtile, inexorabile.

Mai lucram pe atunci la Casa Albă, în apropierea președintelui Johnson : și el părea tot mai preocupat să înlocuiască goana după senzațional printr-o anchetă serioasă și demnă. Eram asaltat de scriitori care voiau să ia interviuri lui Jacqueline Kennedy, unii pentru a scrie un articol, alții pentru a scrie o carte, unii necunoscuți, alții renumiți ca Jim Bishop, care își crease o reputație și cîștigase bani frumoși scriind despre moartea personalităților celebre. În acele zile nici nu se putea pune problema unor asemenea interviuri. Ea mă preocupa însă tot mai mult. Îmi dădeam prea bine seama că, la un anumit moment, situația putea să scape de sub control. Mai presus de toate consideram de neconceput ca d-na Kennedy să repete mereu, în fața unui număr neprecizat de ziariști, faptele tragice din ziua asasinatului. În sfîrșit, știam că nu se putea face nimic pentru a împiedica apariția unei avalanșe de cărți în legătură cu asasinatul.

Puțin mai tîrziu, la începutul anului 1964, a survenit un fapt important : hotărîrea familiei Kennedy de a elabora un proiect de „istorie orală". Adică un proiect de filmare și înregistrare pe bandă a reacțiilor și gîndurilor tuturor acelora care îl cunoscuseră pe John Kennedy. Unul din interviurile cheie ale proiectatei istorii orale ar fi fost, evident, acela luat văduvei. Proiectul „istoriei orale" a fost conceput pornind de la ideea ca persoana intervievată să dispună de controlul complet și absolut asupra materialului furnizat, să poată hotărî cînd și în ce măsură informațiile ar urma să fie date publicității. Atunci i-am sugerat pentru prima oară lui Robert Kennedy să aleagă, împreună cu mine, un scriitor spre a-i lua un interviu lui Jacqueline Kennedy. Interviul ar fi fost destinat fie unei cărți care să pună în lumină faptele în legătură cu asasinatul, fie doar unei înregistrări pe bandă care să fie inclusă în „istoria orală". Autorul cărții trebuia să aibă deplina libertate de a scrie ceea ce dorea. Nu mă gîndeam desigur, atunci, că această carte va deveni o versiune „autorizată" a asasinatului. Nici familia Kennedy nu se gîndea la așa ceva. Fără îndoială însă că, prin accesul obținut la d-na Kennedy (acces pe care nu l-ar fi avut nici un alt scriitor), cartea ar fi adus o contribuție unică și definitivă la istoricul asasinatului.

Au fost propuși în acest scop trei autori : Theodore White, autorul cărții „Crearea unui președinte", 1960 ; William Manchester, autorul cărții asupra președintelui Kennedy intitulată „Profilul unui președinte" ; Walter Lord, autor a numeroase cărți, printre care o relatare fascinantă asupra scufundării vasului „Titanic".

DOUĂ CĂRȚI, DOUĂ MĂSURI

Teddy White a fost primul care a respins oferta. A respins-o din motive pur personale. Scrisese după asasinat un articol foarte frumos și foarte emoționant în „Life" și mi-a spus că nu mai putea să retrăiască episoadele tragediei în măsură necesară scrierii unei cărți. S-a luat atunci contact cu Walter Lord. Nu-mi amintesc cine și-a asumat această sarcină. Lord a manifestat interes dar nu a mai fost solicitat pentru că în curînd a devenit clar că William Manchester va scrie această carte. Un lucru este cert : nici White nici Lord nu au refuzat să scrie cartea pentru că familia Kennedy le-ar fi impus condiții sau restricții. Cu nici unul din cei doi nu s-a discutat vreodată despre condiții, despre limitări ale libertății lor.

Pe Bill Manchester îl cunoșteam de mai multă vreme. Mai precis, din mai 1961, cînd mi-a scris din Middletown (Connecticut) spre a-mi cere ajutorul pentru pregătirea unei serii de trei articole despre președintele Kennedy, destinate săptămînalului „Holiday". „În afară de cîteva reportaje din Washington, îmi spusese el, nu am mai scris niciodată despre fapte sau persoane în legătură cu funcția prezidențială și resimt ceea ce aș putea numi o teamă împovărătoare. Înțeleg prea bine că toți cei de la Casa Albă sînt prea ocupați pentru a mă primi. Aș dori mult să supun aprobării d-voastră faptele conținute în textul definitiv. Aș vrea de asemenea să subliniez că nu intenționez să citez, fără autorizație, pe cei care mi-ar acorda interviuri".

Ca urmare a acestei scrisori și a alteia din partea lui Ted Patrick, directorul revistei „Holiday", care confirma însărcinarea atribuită lui Manchester, am organizat întrevederile scriitorului cu președintele și cu alții care îl cunoșteau pe președinte. Articolele sale, apărute în cartea „Portretul unui președinte", au fost terminate în vara anului 1962. La 25 mai, Manchester mi-a scris : „Prima parte a spalturilor vă vor fi trimise direct și, în același timp, editorul mă va informa cînd vor fi gata corecturile. Imediat după aceea vă voi chema la telefon. L-am informat pe agentul meu că articolele mele nu vor putea fi publicate nici aici, nici în Europa, înainte ca și președintele să fi făcut corecturile sale".

Această scrisoare ajută la înțelegerea deosebirii dintre atitudinile adoptate de Manchester în cele două ocazii : cînd a scris „Portretul unui președinte" și cînd a scris „Moartea unui președinte". Este de la sine înțeles că prima sa atitudine a fost determinată de un principiu pe care autorul și l-a impus sin-

→

gur. Este de la sine înțeles că hotărîrea de a cere avizul președintelui a fost a sa proprie, nefiind solicitată niciodată de Casa Albă.

I-am telefonat deci lui Manchester la începutul anului 1964. Deveniserăm prieteni, în sensul că ne spuneam pe nume. Manchester a ascultat extrem de atent proiectul pe care i l-am expus în linii generale. Mi-a spus că începuse să lucreze deja la o altă temă, dar cartea propusă de mine îi părea atît de importantă încît hotărîse să examineze posibilitatea de a lăsa la o parte ceea ce scria pentru a se consacra acestei noi sarcini. I-am propus atunci să vină la Washington pentru o discuție mai amplă și a acceptat să mă întîlnească la biroul meu de la Casa Albă.

Înainte de a veni la Washington a studiat îndelung și foarte atent propunerea mea dar, cînd l-am întîlnit, mi s-a părut atît de entuziasmat de ideea scrierii cărții încît astăzi mă întreb dacă nu cumva s-a lăsat prea copleșit de entuziasm. Am discutat cu el proiectul și i-am explicat că, dacă dorea să aibă acces oricînd la d-na Kennedy, trebuia să accepte să fie însoțit de cineva. Mi-a răspuns că înțelege perfect situația și că nici nu se gîndise că s-ar putea altfel. A adăugat că dacă eu nu i-aș fi propus acest lucru, l-ar fi cerut singur. D-na Kennedy — era părerea lui — avea tot dreptul să fie protejată. El — spunea — nu ar fi făcut nimic de natură să-i ofenseze sensibilitatea și atît ea, cît și Robert Kennedy aveau, fără nici o îndoială, dreptul de a reciti cartea după ce va fi scrisă și de a o aproba. Aici este cazul să subliniez că discuția noastră s-a axat exclusiv asupra primirii lui Manchester de către d-na Kennedy ; nu am discutat problema revederii și aprobării celorlalte materiale ale cărții și a rămas înțeles că orice corectură pe care ar fi făcut-o ulterior familia Kennedy nu va schimba relatările care priveau evenimentul sau concluziile la care ar fi ajuns Manchester prin cercetările sale.

Manchester părea iritat de insistența mea ca această carte să nu fie publicată decît după cinci ani de la asasinarea președintelui. Cu toate acestea a părut de acord cînd i-am atras atenția asupra faptului că toți cei pe care urma să-i abordeze ar fi vorbit mai liber cu el dacă ar fi știut că, pînă la apariția cărții, va trece multă vreme. Nu reușisem însă să-l conving în această privință. Dintr-o scrisoare a lui Manchester către Bob Kennedy, scrisă după discuția noastră, reiese că el prefera un termen de trei ani. „Rămîne numai problema datei apariției", îi spunea el lui Bob Kennedy în scrisoare. „Aș propune să se stipuleze în memoriul de înțelegere că această carte să nu fie tipărită înainte de trecerea a trei ani. Să spunem nu înainte de 22 noiembrie 1966. Dar asta, repet, e numai o propunere. Dacă preferați cinci ani, să fie cinci ani". Acordul, în forma lui definitivă, stabilea termenul de cinci ani.

O altă parte a convorbirii noastre s-a referit la remunerare. Manchester a fost de acord că nu era admisibil ca această carte să fie transformată într-un pretext de speculă financiară. Surplusul de încasări urma să revină Bibliotecii memoriale „John Kennedy". Am discutat pe îndelete asupra unui onorariu judicios pentru scrierea cărții și, în cel din urmă, ne-am înțeles asupra sumei de 250 000 de dolari. Pe baza acestei cifre, Manchester trebuia să primească 50 000 de dolari anual pentru cinci ani de lucru, pînă la apariția cărții. După acest acord de principiu, l-am lăsat pe Manchester să elaboreze contractul final împreună cu Bob Kennedy. Manchester, Bob Kennedy și cu mine ne-am întîlnit la 26 februarie 1964 în biroul meu de la Washington.

La 19 martie 1964 mi-am dat demisia din funcția de secretar de presă a Casei Albe spre a-mi prezenta candidatura în alegerile pentru Senat din partea statului California. Înainte de a-mi părăsi postul, am primit din partea lui Manchester copia unei scrisori pe care o adresase lui Bob Kennedy în care se sublinia că acordul nu fusese încă semnat. Insistînd asupra necesității de a încheia acordul și de a anunța cît mai curînd posibil proiectul cărții, Manchester scria : „În privința memoriului, consider că ne-am înțeles pe deplin. Sînt de acord asupra importanței recitirii manuscrisului, atît de către dv., cît și de către d-na Kennedy. Dacă nu ați fi subliniat dv. această necesitate, aș fi subliniat-o eu". Acordul, așa cum a fost în cele din urmă încheiat și semnat la 26 martie, confirma punctele pe care le discutasem cu Manchester, cu o singură excepție : nu se făcea nici o aluzie la chestiunile financiare. În schimb, acordul specifica în mod clar că nu este posibilă publicarea cărții fără consimțămîntul lui Jacqueline Kennedy și al lui Bob Kennedy și, de asemenea, că ea nu trebuie să apară înainte de 22 noiembrie 1968.

Textul comunicatului pentru presă care însoțea documentul se îndepărta totuși de acesta în două puncte. În primul rînd, se spunea că publicarea cărții nu poate surveni înainte de trei sau cinci ani. În al doilea rînd, comunicatul se referea la beneficiile lui Manchester, despre care, după cum am spus, nu se vorbea în acord. „Cartea — se arăta în comunicat — va fi publicată de editura „Harper and Row" ; încasările, scăzînd spezele și o parte modestă din beneficiile primei ediții, vor fi donate fie de autor, fie de editor, Bibliotecii „Kennedy" din Boston, Massachusetts". Nu este necesar să amintesc aici de munca istovitoare depusă de Manchester. A fost o activitate epuizantă. Întrevederea sa cu Jacqueline Kennedy a avut loc în aprilie. Sute de alte persoane au fost intervievate de Manchester la Washington și în țară.

LECTORI PRIN PROCURĂ

Familia Kennedy a aflat despre complexitatea cărții prin două persoane. Prima a fost Evan Thomas, vicepreședintele editurii „Harper and Row", care i-a scris lui Robert Kennedy la 18 februarie 1966 pentru a-l anunța că manuscrisul era aproape gata. „Scopul acestei scrisori, spunea el, este de a vă ruga să-mi indicați pe cineva care să se ocupe de citirea manuscrisului la sfîrșitul lui martie și începutul lui aprilie, în timp ce eu voi citi duplicatul". Thomas propunea un lector ales de Bob Kennedy, nu pe Bob Kennedy înșuși, pentru a-l scuti pe acesta de „durerea retrăirii diferitelor momente ale asasinatului". Thomas propunea și numele a doi eventuali „lectori prin procură" : Ed. Guthman, redactor politic la „Los Angeles Times", și John Siegenthales, redactor la „Nashville Tenessean". Ambii erau prieteni intimi ai lui Bob Kennedy. Bob a acceptat propunerea.

(Va urma)

(După „Europeo")

Cîteva teorii despre asasinarea lui John F. Kennedy

1. Teoria unui singur glonte. **Unul și același glonte i-a lovit atît pe președinte, cît și pe guvernatorul statului Texas, Connally. Concluzia : Oswald a fost asasinul. (Patru din cei șapte membri ai Comisiei Warren.)**

2. Teoria mișcării capului. **După glontele mortal, capul lui Kennedy a fost proiectat brusc înapoi. Concluzia : glontele a venit din față și deci a existat și un al doilea atentator. (Avocatul Vincent Salandria.)**

3. Teoria semnalului de circulație. **Într-un moment cînd cîmpul vizual al lui Oswald era închis, un semnal de circulație de pe Elm Street a fost lovit de un glonte. Concluzia : a existat un al doilea atentator. (Studentul David Lifton.)**

4. Teoria rănii provocate de un singur glonte. **Glontele care l-a lovit pe Kennedy în gît venea din față. Concluzia : a existat un al doilea asasin. (Mark Lane, Thomas Buchanan, Joachim Joesten și alții.)**

5. Teoria gardului. **În spatele unui gard, de-a lungul traseului, erau parcate două autovehicule. Pe bara de șoc a uneia din cele două mașini au fost descoperite urme de picior, iar în spatele gardului martori oculari ai atentatului au observat fum. Concluzia : a existat un al doilea asasin. (Reporterii „U.P.I.", Maurice Schonfeld, Jack Fox, Burt Reinhardt.)**

6. Teoria portbagajului. **Țintașul de după gard a dispărut imediat după tragerea focurilor de armă în portbagajul unuia din aceste automobile sau și-a ascuns cel puțin arma acolo. (Profesorul Richard Popkin.)**

7. Teoria scandalului în familie. **În seara dinaintea atentatului, Oswald era încă nehotărît. Planul asasinatului s-a maturizat de abia după cearta lui Oswald cu soția sa, Marina. (Gerald Ford, membru al Comisiei Warren.)**

8. Teoria proiectilului. **Glontele de tip 399, găsit după atentat pe o brancardă în spitalul Parkland, a fost tras încă înainte de atentat cu arma lui Oswald. Concluzia : suspiciunile au fost intenționat îndreptate asupra lui Oswald de alți făptași. (Léo Sauvage, Mark Lane, Harold Weisberg și alții.)**

9. Teoria suspiciunilor. **Înainte de atentat, un necunoscut s-a dat drept Oswald și a lăsat urme pentru a îndrepta bănuielile asupra lui Oswald. (Léo Sauvage, Harold Weisberg și alții.)**

10. Teoria șanțului de scurgere. **Într-una din fotografiile atentatului se poate recunoaște o gură de canal pe o movilă cu iarbă. Prin acest canal, astupat după atentat, au fugit asasinii lui Kennedy. (Contabila Lillian Castellano.)**

11. Teoria celor doi Oswald. **Unii martori afirmă că l-au văzut pe Oswald înainte de atentat în locuri unde Oswald nu se putea afla. Concluzia : au existat „doi Oswald", care se asemănau foarte mult. Adevăratul Oswald trebuia să servească drept momeală pentru poliție și, în cursul procesului, urma să prezinte un alibi surprinzător. (Profesorul Richard Popkin.)**

12. Teoria Mafiei. **Banda „Al Capone" din Chicago i-a ordonat lui Ruby să-l omoare pe Kennedy. Motivul : campania plănuită de Kennedy împotriva valului de crime din S.U.A. Ruby l-a angajat pe Oswald ca asasin și pe polițistul Tippit ca complice la fugă. Cînd Tippit a aflat despre fapta lui Oswald a vrut să-l aresteze dar a fost împușcat de Ruby. Ruby a fost nevoit să desăvîrșească complotul și să-l omoare pe atentator. (Serge Groussard în ziarul parizian „L'Aurore".)**

(După „Der Spiegel")

Le Monde

Nr. 6920 PARIS

DUPĂ VOIAJUL LUI HUMPHREY

ÎNAINTE de a pleca cu avionul la Punta del Este, Johnson a ţinut să dea o strălucire deosebită întoarcerii lui Humphrey din Europa. Vicepreşedintele a fost primit cu mare pompă, la descinderea sa din elicopter, pe gazonul Casei Albe. De ambele părţi s-au pronunţat cuvinte de neuitat, înainte ca vicepreşedintele şi cei din anturajul său, doborîţi de oboseală, să se cufunde într-un somn binemeritat. Va fi nevoie de cîtva timp înainte ca învăţămintele acestui turneu de informaţii să se degajeze din acoladele prezidenţiale şi din alocuţiunile hiperbolice care le-au însoţit. Pînă atunci, trebuie subliniat, în primul rînd, contrastul dintre schimburile de felicitări pe cît de efervescente pe atît de convenţionale şi extrema sobrietate a presei americane în tot timpul deplasării vicepreşedintelui. Era vizibil că toţi corespondenţii care l-au însoţit în deplasările sale au depus mari eforturi pentru a putea umple spaţiul rezervat în ziarul respectiv. În această privinţă, demonstraţiile ostile îndreptate împotriva lui Humphrey în diferite capitale au fost aproape providenţiale : ele furnizau materiale abundente în timp ce convorbirile oficiale ale emisarului lui Johnson lăsau să filtreze doar unele ştiri palide, meritînd a figura abia pe al doilea plan al actualităţii şi să fie inserate în ultimele pagini ale ziarelor.

Aceasta nu înseamnă că voiajul efectuat de Humphrey nu ar fi servit la nimic şi că el ar fi condamnat să rămînă fără urmări. Va fi interesant să se observe în săptămînile ce vor urma efectele explorărilor sale europene. De fapt, lui Humphrey i s-a încredinţat o misiune de prim plan, care îl califică pentru a juca un rol în viitoarele deliberări de la Casa Albă privitoare la Europa.

Humphrey nu a parcurs Europa ca un străin. El aduce la Washington impresii din sursă directă. În măsura, încă neprecizată, în care această deplasare nu a fost o simplă demonstraţie de propagandă improvizată — aşa cum, în urmă cu doi ani, a fost cazul cu raidul efectuat în Asia de sud-est după conferinţa de la Honolulu — ea este de natură să lase urme în politica americană.

Pentru moment se pot trage două concluzii. Prima : climatul nu este încă potrivit pentru o vizită a lui Johnson în Europa. Din orice punct de vedere ar fi privită această problemă, războiul din Vietnam reprezintă un obstacol. Pe lîngă aceasta, vicepreşedintele se bucură în Europa de simpatii personale de care Johnson nu ar fi beneficiat.

Este înţelept deci să se ajungă la concluzia că acesta din urmă se va abţine pentru moment, în ciuda jumătăţilor de promisiuni făcute pe timpul cancelarului Erhard, de la această călătorie. În schimb, cancelarul Kiesinger, pe care unele telegrame l-au prezentat ca „refuzînd" să plece la Washington, ar putea fi oaspetele capitalei americane peste cîteva săptămîni.

Se crede însă că ceea ce îl deosebeşte pe Kiesinger de predecesorii săi este faptul că el nu înţelege să traverseze Atlanticul înainte ca toate problemele pendinte să fi fost examinate şi rezolvate pe calea bilaterală normală. El se teme de refuzuri. În această ordine de idei, trecerea prin Bonn a lui Humphrey pare să fi fost deosebit de edificatoare.

Vicepreşedintele S.U.A. a făcut cunoştinţă cu noul stil al unei Europe occidentale care nu mai consideră că alianţa americană interzice să se ridice problema divergenţelor între un ţărm al Atlanticului şi celălalt.

Alain CLÉMENT

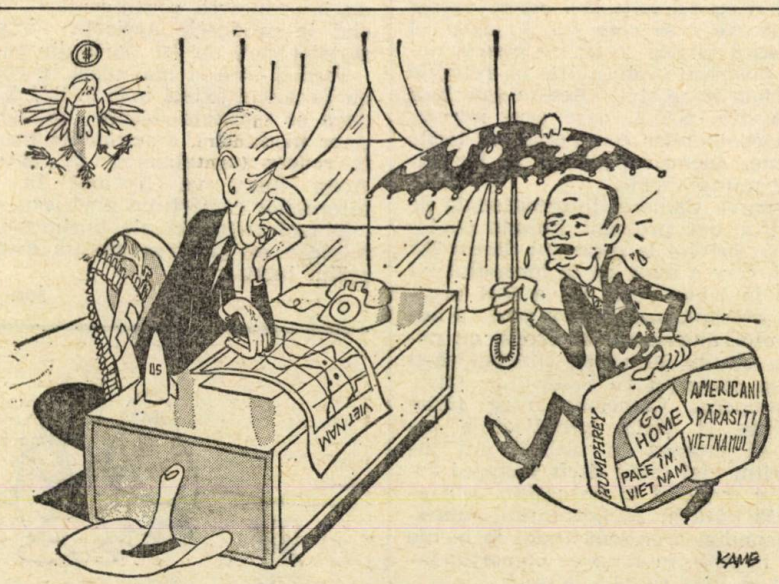

— După cum vezi, n-am avut vreme prea frumoasă în Europa...

(Din **France Nouvelle**, Paris)

The New York Times

Nr. 39 890

DINTR-UN PALAT ÎNTR-O MINĂ

CÎND generalul de Gaulle a expulzat N.A.T.O. din Franţa, el a alungat de fapt cel mai vital comandament al alianţei dintr-un palat într-o mină. AFCENT, denumirea pompoasă a cartierului general al forţelor aliate din Europa centrală, era instalat în splendida reşedinţă de la Fontainebleau a regelui François I. Acum, ea s-a mutat într-o mină de cărbuni olandeză.

Nu generalul de Gaulle a fost cel care a prescris această adresă noului comandament al generalului Johann Adolf Graf von Kielmansegg, care se află în fruntea forţelor N.A.T.O. ale regiunii dintre Elveţia şi Marea Baltică. Atunci însă cînd s-a produs expulzarea din Franţa, a fost nevoie să se găsească o regiune centrală potrivită pentru comandamentul central.

Belgia a refuzat această onoare, întrucît acceptase deja S.H.A.P.E. şi Consiliul N.A.T.O. Luxemburgul a refuzat într-un mod politicos. R.F.G. era dispusă să ofere un sediu la Aachen, dar ceilalţi parteneri au considerat că ar fi neînţelept să sublinieze şi mai mult tendinţa teutonică a N.A.T.O., ţinînd seama că există deja un comandant vest-german, o tot mai mare armată vest-germană şi o listă tot mai lungă de instalaţii pe teritoriul vest-german.

Rămînea deci numai Olanda. Aceasta a oferit o mină de cărbuni naţionalizată care lucra în pierdere din cauza folosirii crescînde a gazelor naturale. Nu se plăteşte nimic pentru acest sediu, dar comunitatea din împrejurimi reuşeşte să obţină beneficii substanţiale de pe urma acestei situaţii şi chiriile au început să crească. Acest fapt reaminteşte comentariul unui ministru de externe britanic, George Canning, care în 1826 îi spunea ambasadorului său la Haga : „În probleme de comerţ, greşeala olandezilor este că oferă prea puţin şi cer prea mult".

Luna trecută, Kielmansegg a pătruns cu îndrăzneală în centrul complexului minier, preluînd mai multe construcţii de suprafaţă. Unele operaţiuni industriale continuă însă : spălarea cărbunelui, fabricarea cocsului şi transporturile feroviare.

Birourile au fost instalate în fosta baie a minerilor. Una din clădiri este denumită de noii săi locatari Sing-Sing. O alta este cunoscută sub numele de acvariumul cu peşti aurii. Un colonel laudă caracterul prietenos al olandezilor dar adaugă cu tristeţe : „La Fontainebleau, birourile mele dădeau spre grădina regală ; aici, în faţa ferestrei se ridică un zid de cărămizi întunecate". Colegul său îi răspunde : „Cel puţin dumneata ai o fereastră".

Atunci cînd au fost instalate cartierele generale de la Fontainebleau ale AFCENT, N.A.T.O. îşi făcea visuri

→

New Delhi. Manifestație împotriva amestecului american în treburile țărilor asiatice

mari. Pare dificil să-ți reamintești astăzi că la Lisabona liderii organizației au întocmit un proiect care prevedea 96 de divizii — un vis la fel de îndepărtat pe cît este realitatea minei de cărbuni de la Brunssum de pădurea Lacy de la Fontainebleau.

De curînd, generalul Lemnitzer, comandantul suprem al N.A.T.O., a întocmit noi planuri strategice pentru sectorul central al Europei în perioada pînă în 1972. Planul „Alfa", bazat pe ceea ce este apreciat ca necesar, îi aloca lui Kielmansegg 30 de divizii. Planul „Beta", întocmit pe baza a ceea ce aliații urmau să pună efectiv la dispoziție, îi aloca 26 de divizii. Dar Kielmansegg nu va obține vreodată un număr atît de mare de divizii. El dispune astăzi de aproximativ 21 de divizii și tendința este de scădere, nu de creștere a totalului lor. Garnizoana franceză din R.F.G. nu se mai află sub ordinele sale. Cea de-a șaptea armată americană și-a redus efectivele în mod treptat. Cele șase divizii ale sale slăbesc și numărul trupelor de sprijin se reduce. Acum circulă știri în sensul că două brigăzi americane și o brigadă britanică vor fi retrase în curînd — ceea ce înseamnă încă o divizie completă mai puțin.

Oamenii de stat continuă să afirme că N.A.T.O. dispune de trupele de care are nevoie și că, de fapt, după operația chirurgicală franceză, această organizație este mai puternică decît înainte. Acest lucru ar putea să-i convingă pe oamenii de stat, dar nu pe generali. Avînd ordin să folosească forțe la nivelul „Beta" pentru a face față unei situații la nivelul „Alfa", ei nu vor dispune de fapt nici măcar de trupe la nivelul „Gamma".

Dacă este adevărat că politica, economia și diplomația au schimbat într-o asemenea măsură harta Est-Vest încît N.A.T.O. nu mai este necesară, nimeni nu și-a dat osteneala să le comunice acest lucru generalilor, care văd cum alianța lor se destramă pe dinăuntru.

C. L. SULZBERGER

PRAVDA

BRATISLAVA

TENDINȚE ÎN COMERȚUL INTERNAȚIONAL

CAMERA INTERNAȚIONALĂ de Comerț a S.U.A., reprezentînd peste 300 de mari societăți și bănci americane, a adresat o scrisoare președintelui Johnson, cerînd ca guvernul să extindă contactele comerciale cu Uniunea Sovietică și cu celelalte țări est-europene. În scrisoare i se cere lui Johnson să recunoască țărilor socialiste clauza națiunii favorizate, obișnuită în relațiile comerciale între state. Acesta este însă un glas din S.U.A. care cere normalizarea contactelor comerciale cu țările socialiste. Asemenea glasuri se fac auzite de multă vreme.

Scrisoarea Camerei Internaționale de Comerț a dat probabil impuls conferinței cu privire la comerțul dintre Est și Vest, care a avut loc la începutul lui martie la New York. Ea a fost organizată, evident, pentru că o parte a business-ului american urmărește cu neplăcere cît de intens au început să-și dezvolte comerțul cu Răsăritul țările vest-europene. Comerțul între țările capitaliste și țările socialiste a început să crească în ultimii ani într-un ritm mai rapid decît volumul comerțului mondial în ansamblu. Din anul 1953 pînă în 1965, volumul comerțului mondial a crescut anual în medie cu 6,9 la sută, în timp ce comerțul între Est și Vest cu 11,8 la sută.

Este adevărat că, în ciuda acestei creșteri, ponderea comerțului Est-Vest în volumul mondial a fost mică — numai 3,2 la sută. Cu toate acestea, s-au realizat unele tranzacții comerciale deosebite. Printre acestea se află, de exemplu, construirea unei fabrici de automobile de către firma italiană „Fiat" în Uniunea Sovietică, extinderea uzinelor „Moskvici" de către firma franceză „Renault", construirea a două fabrici de mașini de scris și echipament de birou de către concernul „Olivetti" în Uniunea Sovietică, pregătirea construcției conductei de gaze transeuropene din Siberia la Triest și multe alte asemenea proiecte.

Țările vest-europene au aruncat astfel balastul care le fusese impus la vremea lor de Statele Unite. După război, S.U.A. credeau că prin împiedicarea comerțului cu țările socialiste vor împiedica dezvoltarea economică a acestora. Dar acest lucru n-a reușit. În prezent, țările socialiste au o economie dezvoltată proprie și devin pe zi ce trece parteneri egali ai țărilor capitaliste dezvoltate. Numai S.U.A. continuă să se mențină pe pozițiile inițiale — în detrimentul său, așa cum se arată în scrisoarea Camerei Internaționale de Comerț, adresată președintelui Johnson. Țările capitaliste vest-europene au realizat în anii trecuți 70 la sută din volumul global al comerțului Est-Vest.

Prima care a trecut bariera a fost Marea Britanie, țară care este legată de export într-o măsură însemnată. Marea Britanie a înțeles că dacă vrea să-și asigure piețe în Răsărit trebuie ca măcar într-o anumită măsură să deschidă porțile produselor din țările socialiste pe piețele sale și trebuie, de asemenea, să ofere acestor țări credite pe termen lung, dincolo de limita de cinci ani, așa cum au hotărît țările occidentale prin așa-zisul tratat de la Berna. În anul 1964, Anglia a oferit Uniunii Sovietice credite pe 15 ani pentru construcția unei întreprinderi chimice. Exemplul britanic a fost urmat repede de Franța, Italia și alte țări vest-europene.

În ciuda unei anumite liberalizări și în Europa occidentală mai există încă diverse piedici în comerțul cu Răsăritul. Listele de mărfuri cu embargo, chiar dacă numărul lor a fost redus substanțial, n-au fost desființate cu totul. Dar cea mai mare piedică este Comunitatea Economică Europeană care s-a înconjurat de o barieră vamală și de introducerea contingentării, în special la produsele agricole, împotriva statelor care nu fac parte din ea.

Piedici încă și mai mari în comerțul cu Răsăritul există însă în S.U.A. Chiar dacă se vorbește despre introducerea unor modificări, deocamdată nu se are în vedere normalizarea în ansamblu. Acest lucru va fi însă în dauna intereselor comerțului american. Cercurile mai raționale ale business-ului american au și atras atenția asupra acestui lucru.

Jan RISKO

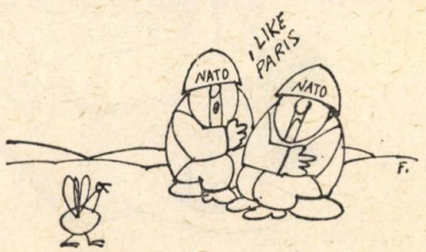

La Casteau, duc dorul Parisului...
(Din „Die Zeit", Hamburg)

POLITIKA

Nr. 19 229 BELGRAD

SECURITATE PRIN COLABORARE

SIMPTOMATIC pentru Europa de astăzi este faptul că se fac multe propuneri și contrapropuneri. Cei care fac propuneri sînt mai numeroși decît cei care se închid în turnuri de fildeș ideologice sau politice.

Mulți încearcă să creeze punți peste prăpastii politice. Între țările răsăritene și apusene au fost încheiate deja 25 de acorduri comerciale pe termen lung.

...Dar lucrurile nu se mai limitează la legături economice. Sistemele politice și militare, precum și multe țări izolate, întind punți de înțelegere în direcții neexplorate.

Englezii au propus, de pe poziții stricte de blocuri, „un cod de comportare" între N.A.T.O. și Tratatul de la Varșovia. Danezii au fost mai elastici și au propus o conferință a celor două pacte la care să participe și țările neutre. Belgienii au cerut ca N.A.T.O. să fie transformat într-un „factor de pace și negociere". Consiliul Europei Occidentale vorbește de legături cu Europa răsăriteană...

Pe de altă parte, Declarația de la București, care a fost adoptată anul trecut, prevede, în afară de acorduri multilaterale, metoda de colaborare bilaterală între țările capitaliste și socialiste, care ar contribui la slăbirea încordării indiferent de politica dusă de cele două grupări. În fine, fără nici o intenție de a deveni o grupare și cu atît mai puțin un sistem, nouă țări — trei din est, două membre ale N.A.T.O. și patru neangajate, printre care se numără și Iugoslavia — doresc să prezinte propuneri comune sau individuale în problemele în care există posibilitatea reală a unei colaborări paneuropene.

Există deci dorința de a se purta convorbiri dincolo de frontierele stabilite în perioada precedentă. Cu toate că multe țări nu au intenția de a dizolva alianțele din care fac parte, ele țin mult să fie auzit și glasul lor.

Asupra lor au avut influență o serie de evenimente. În unele țări socialiste se manifestă necesitatea de a comunica larg cu lumea externă pe plan social și politic, deoarece societatea este tot mai matură și mai sigură de sine. În Occident, Franța a trezit pofta pentru o politică „neamericană" și la acei care doresc să rămînă mai departe prietenii Americii. Humphrey a căutat în zadar înțelegerea europenilor pentru un război total în Vietnam, lucru pe care Lippmann l-a prevăzut. Majoritatea aliaților S.U.A. sînt indiferenți sau se tem de acest război care ar putea opri slăbirea încordării în lume.

Prin urmare, colaborarea europeană se manifestă tot mai mult, dar nu există încă o „securitate europeană"; în perioada care a trecut, noțiunea de securitate căpătase un sens rigid. Securitatea era concepută ca un sistem contractual care să stabilească plafonul și controlul înarmărilor, statutul german și rolul marilor puteri în Europa. Pretutindeni au fost formulate idei precise cum trebuie „organizat" acest sistem, începînd cu cadrul forțelor armate, și terminînd cu zone de dezangajare sau zone lipsite de arma atomică.

Întrucît unele dintre aceste idei au fost depășite și nu există șanse pentru semnarea în curînd a unor acte diplomatice care să lege Europa într-un nod, unii ar putea fi îngrijorați și ar putea să tragă clopotul de alarmă. Acești oameni și-ar putea închipui că Europa nu merge înainte ci înapoi și că tocmai din această cauză trebuie intensificate la maximum acțiunile de menținere a păcii.

Oricine caută un sistem absolut de obligații într-o Europă încă neorganizată se poate folosi de argumente excelente. Totuși, el nu va avea dreptate pe deplin. Securitatea nu trebuie să fie numai un sistem, ci și un proces. Este imposibilă ocolirea unei dezvoltări tot mai evidente care indică începerea slăbirii încordării pe continentul vechi cu toate că sistemul care împiedică încordarea nu există încă. Colaborarea între țările europene din Est și Vest, din nord și sud a început deși nu s-a trecut în mod formal la crearea sistemului de securitate. Noul climat convinge unele țări că anumite acțiuni bilaterale și multilaterale merită atenție și ele întreprind asemenea acțiuni. În care din anii postbelici a avut loc un număr atît de mare de schimburi de vizite ale miniștrilor din numeroase țări „din cele două părți ale baricadei" ca în ultimele 12 luni ?

Dacă este vorba de un pericol momentan care ar împiedica o evoluție pozitivă, atunci acesta l-ar constitui revendicarea prea timpurie a unui sistem contractual formal pentru care unele țări sau aliații lor nu sînt încă pregătiți. „Maximalismul" ar putea să rupă firul fin și sensibil de înțelegere reciprocă și să strice climatul favorabil care s-a creat.

Dar la ce folosește climatul favorabil — ne referim la întrebarea veșnic prezentă — cînd avem de-a face cu problema germană ?

...Germania occidentală nu a rupt încă în mod clar cu trecutul războiului rece. Ea nu poate inspira suficientă încredere atît timp cît nu va trage suficiente concluzii din faptul că există două state germane. În același timp este important să se țină seamă, în cadrul proceselor europene, și de procesul care determină Germania occidentală să-și schimbe politica.

Acțiunile guvernului de coaliție, în noua sa orientare politică, nu sînt multe, dar sînt conforme cu schimbările generale din Europa. Bonnul era izolat periculos nu numai de Europa răsăriteană, ci și de aliații săi din vest.

Pe coasta bretonă la Port-Blanc, Pierre Dumas, secretarul de stat francez pentru turism, cercetează grosimea stratului de păcură adus de „mareea neagră"

...Noua perioadă europeană necesită de aceea o „consecvență elastică" față de Germania occidentală. Kiesinger și Brandt trebuie să se bucure numai de înțelegerea pe care o merită. Ei vor trebui, fără îndoială, să se adapteze mai mult la realitatea Europei răsăritene socialiste.

Întrebarea este : în ce măsură ei vor face acest lucru, dacă ar fi priviți fără legătură cu cele ce se întîmplă în Europa, dacă ar fi proclamați ca „străini incorijibili", cărora ar trebui să li se opună „forțe democratice" speciale din Germania occidentală, să-i răstoarne sau să-i oblige la îndeplinirea promisiunilor maxime ?

Germania occidentală, ca o parte a complexului european, este cuprinsă de procesul european indiferent dacă ea vrea sau nu acest lucru. Ea trebuie obligată să participe la colaborarea tot mai largă și mai multilaterală de care este pătrunsă politica continentului european și nu trebuie să i se permită să spună că nu poate proceda astfel din cauza altora, deoarece colaborarea multilaterală pe plan european este singura atmosferă în care mîine vor putea fi semnate și documente oficiale.

Iuri GUSTINCICI

Frankfurter Allgemeine

Nr. 78

COALIȚIE DE STÎNGA ÎN DANEMARCA

POLITICA INTERNĂ daneză a depășit o barieră. Prin acordul de colaborare dintre social-democrați și socialiștii populari, la Copenhaga s-a inițiat o deschidere spre stînga, ale cărei efecte vor deveni pe deplin vizibile de abia peste cîțiva ani. Legile recent adoptate privitoare la reforma fiscală și financiară au fost poate cauza apropierii dintre partidele de stînga — dar vor urma, probabil, măsuri cu repercusiuni mai largi.

Danemarca are acum un fel de front popular, chiar dacă formal, ca și înainte, numai social-democrații formează guvernul. Nu este vorba cîtuși de puțin de o căsătorie din dragoste. Rațiunile tactice, dar și suspiciunile reciproce, predomină. Unul are nevoie de celălalt. Social-democrații speră ca printr-o îmbrățișare strînsă a socialiștilor populari să-i înăbușe încet, dar sigur, realizînd cu ajutorul adepților lui Larsen concepția lor inițială social-democratică, să renunțe la îndelungatele lor încercări de compromis cu partide situate la dreapta lor și, printr-o restructurare internă a țării, să atragă noi alegători.

La rîndul lor, socialiștii populari încearcă să se prezinte ca social-democrați mai buni, ajutînd în mod „cu totul dezinteresat" la înfăptuirea programului acestora și, ca forță conducătoare, la apropiatele reforme. Problema este care din cei doi parteneri va putea să-și mențină mai mult timp suflul în cursul acestei încercări reciproce de îmbrățișare. Nu poate exista însă nici o îndoială că atît Krag cît și Larsen doresc să colaboreze, dacă s-ar putea, de-a lungul întregii perioade legislative, care începe de abia din toamna anului 1970.

Pentru moment, situația nu este însă îmbucurătoare pentru social-democrați. Ultimul sondaj al opiniei publice a arătat că procentul simpatizanților social-democrați, 38,2 la sută la alegerile pentru Folketing de la 22 noiembrie anul trecut, a scăzut la 34,6 la sută. În schimb, la socialiștii populari acest procent a crescut de la 10,9 la 13,4 la sută.

Fără îndoială că, prin alianță, Krag a obținut o bază mai solidă pentru activitatea sa guvernamentală, dar Larsen și-a asigurat o influență asupra muncii guvernului, fără a pune în joc unitatea partidului său. Căci acesta este în majoritate opus ideii de a-l vedea pe Aksel Larsen pe un scaun ministerial, în parte din motive principiale și personale, în parte din cauza politicii externe și de apărare a lui Krag.

Viitorul curs al politicii externe este încă nesigur. Din această cauză colaborarea mai poate eșua, chiar dacă pentru moment socialiștii populari se prezintă mai moderați și nu consideră ca probleme urgente nici atitudinea față de C.E.E., nici rămînerea mai departe în N.A.T.O., ambele grupări fiind respinse de ei. În ce privește reducerea cheltuielilor de înarmare, guvernul a dat de acum de înțeles că aceste cheltuieli nu trebuie sporite și că, în cazul continuării procesului destinderii, ele ar trebui chiar reduse.

THE TIMES

Nr. 57 914 LONDRA

AMERICANII SÎNT NEMULȚUMIȚI DE ALIATUL BRITANIC

Autorul, deputat conservator, formulează o serie de constatări privind declinul relațiilor „cu caracter special" anglo-americane. Eldon Griffiths pare să deplîngă acest proces de eroziune, dar nu poate să nu remarce faptul că Marea Britanie nu are posibilitatea materială și nici pregătirea necesară (sub aspectul opiniei publice), pentru a sprijini politica americană de intervenție globală, așa cum ar dori-o promotorii actualei politici a S.U.A.

VIZITA la Londra a vicepreședintelui Hubert Humphrey a provocat numeroase ocazii în care oamenii de stat britanici și americani au putut proclama, așa cum o fac adeseori, virtuțile și vitalitatea alianței anglo-americane. Întrebarea este însă : au nevoie americanii de Anglia ? În ciuda cuvintelor entuziaste ale lui Humphrey, se manifestă astăzi o tot mai mare îndoială în privința măsurii în care guvernul Statelor Unite acceptă — și este dispus să pună în practică — sentimentele călduroase exprimate de liderii săi în privința relațiilor lor cu Anglia.

În perioada anilor '950, cînd am trăit în Statele Unite, se putea înregistra o diminuare lentă dar de netăgăduit în ce privește importanța acordată la Washington legăturilor sale cu Whitehall. Într-o oarecare măsură, această situație oglindea dispariția de pe scena politică a generației de oameni politici, militari și înalți funcționari civili din timpul războiului, care au menținut o legătură între cele două guverne ; în alte privințe, ea era o consecință a uriașei creșteri a forței și angajamentelor mondiale americane și a declinului relativ al forței și angajamentelor britanice. Astăzi, acest proces se accelerează. În cursul unei recente vizite în America, am fost consternat dîndu-mi seama în ce măsură și cît de repede s-a deteriorat poziția Angliei în ochii conducătorilor politici din Statele Unite.

Gustul pentru cultura britanică nu este, din nefericire, însoțit de un respect la fel de mare pentru vitalitatea economică britanică. Dimpotrivă, am fost uimit de atitudinea indiferentă, chiar disprețuitoare, manifestată de unii dintre cei mai influenți bancheri și industriași americani față de industria britanică.

Unul din motivele acestor păreri nefavorabile cu privire la industria britanică îl constituie presa proastă pe care țara noastră o are în special în acele ziare ale oamenilor de afaceri care manifestă o atitudine violent antilaburistă. Un alt motiv este acela că numeroși specialiști englezi, care au emigrat de curînd în S.U.A., exprimă păreri nefavorabile despre slăbiciunile activității de cercetare în Anglia și lipsa de inițiativă în rîndurile conducerii întreprinderilor britanice.

Concepția nefavorabilă pe care mulți industriași americani o au despre economia britanică își face desigur drum, influențînd părerile oficialităților S.U.A. În perioada cînd am vizitat Washingtonul, o delegație de parlamentari britanici se întîlnea cu un grup de congresmeni americani în insulele Bermude. Întrebat de ce nu participă la această întîlnire, un senator bine cunoscut ca prieten al Angliei mi-a declarat : „Nu doresc să vă jignesc, dar acest gen de convorbiri cu englezii nu mai contează atît de mult ca în trecut".

Sentimente asemănătoare au fost exprimate la Departamentul de Stat și la Casa Albă. O oficialitate a Departamentului de Stat mi-a declarat cu calm : „Este poate brutal să vă vorbesc în acest fel, dar oare istoria nu vă depășește ?" Un membru al personalului Casei Albe a fost însă acela care a rezumat în modul cel mai just, deși crud, atitudinea pe care Washingtonul o adoptă astăzi față de Anglia. „Crede-mă, mi-a spus el, vă iubim pentru Shakespeare, pentru regină și pentru alte asemenea motive. Cînd însă este vorba să se facă față problemelor lumii, englezii nu pot fi găsiți căci sînt plecați să ia masa".

Explicația acestei păreri disprețuitoare poate fi găsită în convingerea Administrației că Anglia nu mai este dispusă să plătească prețul pentru poziția sa în cadrul Alianței. Amatorii de ironii ar putea găsi o satisfacție în faptul că americanii, care au făcut tot posibilul pentru a grăbi sfîrșitul imperiului britanic, ne cer astăzi cu insistență să ne menținem în unele avanposturi, ca Singapore și Aden. Lăsînd însă de o parte ironia, una dintre bazele alianței este înțelegerea implicită că, în timp ce Statele Unite susțin N.A.T.O. și se angajează în Extremul Orient, englezii își vor îndeplini întregul lor rol în Oceanul Indian.

Este clar că Washingtonul privește cu neplăcere cum Anglia își reduce ajutorul extern, își retrage trupele din Extremul Orient și amenință să facă același lucru în Germania. Un congresman democrat a declarat cu o considerabilă înverșunare: „Sprijinim lira sterlină și vă vindem F-111. Ce obținem în schimb?" Reamintindu-i-se de garnizoanele britanice din Extremul Orient și Orientul Mijlociu, congresmanul a răspuns: „Da' de unde, se întorc toate acasă".

Poate că cel mai puternic element iritant contemporan este tendința miniștrilor britanici de a avea pretenții la exercitarea unei influențe pe plan mondial, influență pe care, sub aspectul forței fizice, ei nu o mai posedă. Rhodesia este un exemplu în această privință. Departamentul de Stat a acceptat nu prea de bunăvoie politica lui Wilson, pe baza asigurărilor acestuia că sancțiunile limitate vor avea efect. Faptul că el s-a înșelat și că Anglia nu dispune de forța necesară pentru a-și impune autoritatea guvernului din Salisbury, fără a implica eventual Statele Unite într-o ciocnire cu Africa de sud, l-a determinat pe un înalt funcționar american să declare enervat: „Dacă nu puteți face față unei probleme ca Rhodesia, cărui fel de probleme le puteți face față?" Casa Albă își dă prea bine seama de presiunile exercitate de aripa de stînga asupra primului ministru în legătură cu războiul din Vietnam (aceste presiuni sînt mult mai mari asupra președintelui). Deși a apreciat unele demersuri din trecut ale Whitehall-ului, Johnson dă astăzi semne de nerăbdare, chiar de exasperare, față de ceea ce unul din membrii personalului său a caracterizat ca fiind „vînătoarea de trofee de pace a lui Wilson". Miniștrii britanici sînt acuzați în mod curent că permit ca necesitățile lor politice să-i împingă spre adoptarea unor inițiative de pace bazate pe o cunoaștere incompletă a faptelor și situațiilor. Se afirmă că președintele și-a exprimat sentimentele în fața lui Wilson, în acel limbaj fără ocolișuri care-i este familiar.

Nici unul din aceste fapte nu implică o rupere a legăturilor. Anglia continuă să rămînă mai apropiată de Statele Unite decît oricare altă țară, cu excepția Canadei și Australiei. Totuși, nu trebuie să ne înșelăm în privința schimbării intervenite în natura alianței. Continuă să existe o mare afecțiune pentru englezi. Este vorba însă mai degrabă de o afecțiune de la popor la popor decît de la guvern la guvern. După părerea mea, acest lucru este valabil într-o tot mai mare măsură în ce privește întreaga rețea a relațiilor S.U.A.—Anglia. Americanii continuă să ne îndrăgească ca popor, mai mult decît pe oricare alții. Aceasta este legătura specială. Dar liderii lor nu mai sînt convinși că pot conta pe noi ca pe un aliat în lume.

Eldon GRIFFITHS
membru al Camerei Comunelor

profil

PÁL LOSONCZI

președintele Consiliului Prezidențial al R.P. Ungare

Vineri 14 aprilie, Adunarea de Stat a Republicii Populare Ungare s-a întrunit în prima sa sesiune după alegerile din 19 martie. Cu acest prilej, Adunarea de Stat a ales pe Pál Losonczi în funcția de președinte al Consiliului Prezidențial al Republicii Populare Ungare.

Pál Losonczi s-a născut în 1919 într-o familie de țărani săraci din comuna Bolho, județul Somogy. A fost în tinerețe muncitor agricol. În 1945 devine membru de partid. Din inițiativa sa ia ființă, în 1948, cooperativa agricolă de producție „Steaua roșie" din comuna Barcs. Pînă în 1960 a fost președinte al acestei cooperative, care a cîștigat de 4 ori steagul de fruntașă acordat de Consiliul de Miniștri.

Pentru meritele sale în activitatea depusă este decorat și i se decernează în 1954 titlul de Erou al Muncii Socialiste. De asemenea, este laureat al Premiului Kossuth pe anul 1960.

În anul 1954, Pál Losonczi este ales membru supleant al Comitetului Central, iar în 1957 membru al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Socialist Ungar.

Din anul 1953, Pál Losonczi este deputat, reprezentînd județul Somogy în Adunarea de Stat.

În luna ianuarie 1960 devine ministru al agriculturii și președinte al Consiliului cooperativelor agricole de producție, funcții pe care le-a deținut pînă la numirea sa ca președinte al Consiliului Prezidențial al Republicii Populare Ungare.

JENÖ FOCK

președintele Guvernului Revoluționar Muncitoresc-Țărănesc Ungar

Adunarea de Stat a Republicii Populare Ungare, în noua sa componență după alegerile din 19 martie, s-a întrunit în sesiune pentru a forma noul guvern. La 14 aprilie, în locul lui Gyula Kállai, ales președinte al Adunării de Stat, a fost numit în fruntea noului guvern Jenö Fock, pînă atunci vicepreședinte al Consiliului de Miniștri.

Jenö Fock s-a născut în anul 1916. El a devenit de foarte tînăr, în 1932, membru al Partidului comunist. Începînd din 1937 face parte din Comitetul național al tineretului. Datorită activității sale revoluționare, este arestat în 1940 și condamnat la trei ani închisoare.

După eliberarea Ungariei îndeplinește mai multe funcții de răspundere pe linie de partid și de stat. Între anii 1952 și 1954 este adjunct al ministrului metalurgiei și construcțiilor de mașini. Între 1955 și 1957 este secretar, apoi secretar general adjunct al Consiliului Central al Sindicatelor.

Între anii 1957 și 1961 este secretar al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Socialist Ungar. A fost de asemenea ales membru al Biroului Politic.

Jenö Fock este autorul mai multor lucrări de economie politică, dintre care citățm: „Cîteva aspecte ale politicii noastre economice și planul trienal" (1958), „Economia națională ungară pe calea construirii socialismului" (1963).

În 1961 este numit vicepreședinte al guvernului, iar la 14 aprilie 1967 devine președinte al Guvernului Revoluționar Muncitoresc-Țărănesc Ungar.

DIN ACTIVITATEA A.D.I.R.I.

Comunicarea prof. dr. doc. Mihail Ghelmegeanu, „Dreptul și relațiile internaționale în cercetările școlii românești de sociologie" (la 27 ianuarie a.c.), pornind de la trăsăturile valoroase ale concepției școlii românești de sociologie, fondată și condusă de Dimitrie Gusti, evidențiază necesitatea ca sociologia marxistă în țara noastră să cerceteze factorii și orientarea relațiilor internaționale, raporturile dintre acestea și dreptul internațional.

Tradițiile relațiilor româno-africane, subiect mai puțin valorificat de istoriografii noștri, au fost evocate de cercetătorul Sava Iancovici de la Institutul de studii sud-est europene al Academiei Republicii Socialiste România.

Tema „Cu privire la raporturile juridice ale organizațiilor internaționale guvernamentale" a oferit prof. Ludovic Takacs prilejul de a prezenta o serie de concluzii ale cercetărilor Domniei Sale în diferitele domenii în care aceste organizații sînt subiecte de drept internațional, de a arăta în ce raporturi juridice sînt acestea față de state sau față de alte organizații internaționale.

Activitatea diplomatică a Elenei Văcărescu, latură definitorie în complexa personalitate a acestei reprezentante de seamă a vieții culturale românești, a fost evocată de Constantin I. Turcu, cu prilejul comemorării a 20 de ani de la moartea poetei.

Comunicarea „Succesiunea statelor la tratatele multilaterale" a fost prezentată de Victor Duculescu, cercetător la Institutul de cercetări juridice al Academiei Republicii Socialiste România.

Asociația de drept internațional și relații internaționale promovează în continuare contactele științifice cu oaspeții de peste hotare. Vizita directorului general al Institutului Națiunilor Unite pentru cercetarea în domeniul formării cadrelor, Gabriel d'Arboussier, a însemnat un util și interesant schimb de informații științifice asupra activității celor două instituții. Semnalăm de asemenea că A.D.I.R.I. a primit vizita lui Denis Allen, director al Quaker International Conferences and Seminars (Geneva).

R. D.

poșta redacției

PARIS — 1867

V. Caraulea — București. Prima expoziție internațională a fost organizată la Londra în anul 1851. Au fost prezentate și unele produse românești, dar numele țării noastre n-a figurat pe listele statelor participante. În primăvara anului 1867, la expoziția internațională de la Paris, România a avut un stand propriu. Participarea României la expoziție a fost organizată de un comitet condus de Alexandru Odobescu. Au fost expuse, într-un pavilion de 560 de metri pătrați, zece categorii de produse : obiecte de artă (pictură, sculptură) ; materiale și produse privind tipografia, fotografia, muzica și școala ; mobilier ; costume naționale, produse agricole, instrumente și mașini agricole, alimente, animale vii, plante, cărți și „alte obiecte care slujesc pentru îmbunătățirea soartei poporului". Descriind în memoriile sale condițiile în care a fost organizată această primă participare românească la o expoziție internațională, Odobescu menționa : „În cele din urmă românii fură primiți în cercul popoarelor expozante, pe un picior de egalitate perfectă, având drept să expună într-un loc separat al lor". Era o victorie asupra opoziției pe care o mai făcea încă înalta Poartă. Comentînd succesul obținut la expoziție de România, un ziar francez scria : „Într-un viitor apropiat, România poate deveni, după cum ne-a dovedit cu frumoasa sa prezentare, un mare centru de producție". Eforturile au fost mari — organizarea expoziției a costat 592 000 de franci — dar succesul a fost categoric, românii cîștigînd 85 de recompense (3 medalii de aur, 9 de argint, 35 de bronz și 38 de mențiuni de onoare). Pictorii Grigorescu, Tattarescu, Szathmary și Orăscu s-au aflat printre premiați. Dintre obiectele prezentate au primit distincții cărțile și manuscrisele bibliotecii Sf. Sava, tezaurul de la Pietroasa și instrumentele muzicale ale meșterului P. Răducanu.

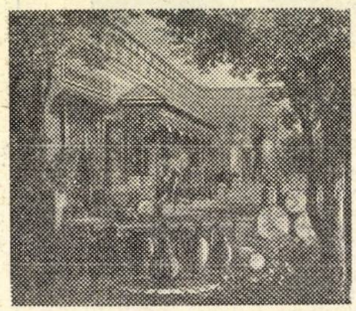

Pavilionul României la Expoziția internațională de la Paris, 1867

ELVEȚIA ȘI O.N.U.

Aurelian Poenaru — comuna Solonț, regiunea Bacău. Elveția nu face parte din Organizația Națiunilor Unite întrucît guvernul ei consideră că participarea la O.N.U. ar încălca tradiția politicii de neutralitate a acestei țări. Hotărîrea în acest sens a fost luată la 2 aprilie 1946 și explicată prin considerentul că apartenența la O.N.U. ar putea obliga Elveția să participe la aplicarea de sancțiuni militare unei terțe țări.

De la revoluția din 1789, Franța a avut următoarele forme de guvernămînt : prima republică 1792—1804 ; (directoratul 1795—1799, consulatul 1799—1804) ; primul imperiu 1804—1814, monarhie (prima restaurație) 1814—1815 ; „cele 100 de zile" (înapoierea lui Napoleon I, 20 martie — 29 iunie 1815) ; monarhie (a doua restaurație) 1815—1830 ; „monarhia din iulie" (în iulie 1830 regele Carol al X-lea este silit să-i cedeze locul lui Ludovic Filip de Orléans) 1830-1848 ; a doua republică 1848—1852 ; al doilea imperiu 1852—1870 ; a treia republică 1875—1940 ; a patra republică 1946—1958 ; a cincea republică — începînd din 1958.

DE CE „MAREA BRITANIE" ?

Aurel Romașcanu — Bacău. Denumirea „Marea Britanie" a fost adoptată inițial pentru a deosebi insula britanică de ducatul Bretaniei de pe continentul european. În limba latină, amîndouă se numeau „Britannia". Denumirea „Magna Britannia" a început să fie folosită pe la sfîrșitul secolului al XV-lea. Oficial, primul rege al „Marii Britanii" a fost Iacob al VI-lea al Scoției, care a moștenit, în 1603, și coroana Angliei. Ca atare, noțiunea a dobîndit o nouă semnificație : aceea a uniunii dintre Anglia, Scoția și Țara Galilor.

ADEN, PROTECTORATUL ARABIEI DE SUD, FEDERAȚIA ARABIEI DE SUD

Prof. Vlad Harea — Sibiu. În atlasul geografic școlar situația este prezentată în mod corect. Iată cum stau lucrurile : Adenul este o colonie a coroanei britanice care, împreună cu mai multe state din protectoratul britanic al Arabiei de sud, a format la 18 ianuarie 1963 Federația Arabiei de sud. Împărțirea este următoarea : statul Aden cuprinde orașele Aden, Shaykh, Uthman, Micul Aden și insulele Perim, Kamaran și Kuria Muria. Protectoratul Arabiei de sud este format din 23 de sultanate, emirate și șeicate care anterior fuseseră grupate în protectoratul răsăritean al Adenului și protectoratul apusean al Adenului. În Federația Arabiei de sud au intrat numai 14 din statele protectoratului Arabiei de sud, plus statul Aden.

SINTEZA DIAMANTULUI

Prof. Dorin Tecău — Petroșani. Numele de „taconit" a fost aplicat inițial unui minereu de fier despre care se presupunea că este o formație din era taconică. Deși ulterior s-a constatat că fusese o greșeală, numele a rămas și a fost folosit pentru a desemna un minereu descoperit în statul american Minnesota și format din cuarț fin, magnetită, hematită, mai mulți silicați și siderită. Acest minereu, care conține circa 27 la sută fier, constituie în prezent cea mai importantă rezervă de fier a Statelor Unite. Circa 5 pînă la 6 miliarde de tone din acest minereu se află destul de aproape de suprafața pămîntului și conține magnetită în proporții destul de mari pentru a merita să fie exploatate.

Sinteza diamantului este o operațiune care i-a tentat de multă vreme pe cercetători. Dintre experimentatorii care au izbutit s-o realizeze empiric pot fi citați J. B. Hammay (Anglia 1880) Henri Moissan (Franța, 1893) și William Crooks (Anglia 1906). Metoda științifică de producere a diamantelor sintetice a fost descoperită în februarie 1955, primele diamante sintetice fiind realizate de societatea „General Electric" la uzinele ei din Schenectady, statul New York. Din 1960 această societate produce diamante industriale pe scară de masă (circa un milion de carate anual). Ulterior au început să fabrice diamante artificiale și alte țări.

MISIUNI ALE NAVELOR ROMÂNEȘTI ÎN TRECUT

Urmărind cu interes relatările publicate la „Poșta redacției" în nr. 14 și 15/1967 referitoare la primele nave românești în ape străine, aș vrea să adaug că navele marinei militare au purtat mai dinainte pavilionul țării în mări îndepărtate, fie participînd la evenimente maritime internaționale importante, fie îndeplinind misiuni diplomatice. În 1873 canoniera „Fulgerul", construită la Toulon (Franța), a fost adusă la Galați de un echipaj românesc, pavilionul țării noastre apărînd astfel întîia oară în Mediterana. Deși „Fulgerul" era o navă mică, de 90 de tone, și obținuse autorizația de trecere prin Strîmtori, a fost oprită cinci zile de guvernatorul Dardanelelor, care auzise că „Fulgerul" ar fi un cuirasat de temut. Pentru modul cum și-a îndeplinit misiunea, comandantul navei, căpitanul Ion Murgescu, a fost decorat cu medalia militară de aur.

După războiul de independență, pavilionul românesc s-a ivit și în Marea Adriatică, fiind purtat de canoniera „Grivița", construită la Triest, și adusă în țară în 1880 tot de un echipaj românesc.

În 1892, la invitația guvernului italian, crucișătorul „Elisabeta" și bricul „Mircea" (cel vechi) au reprezentat țara noastră la serbările columbiene organizate la Genova pentru a celebra împlinirea a 400 de ani de la descoperirea Lumii Noi. Trei ani mai tîrziu, în 1895, tot bricul „Mircea" și crucișătorul „Elisabeta" au reprezentat marina română la inaugurarea canalului Kiel.

În 1902, la festivitățile de deschidere a portului Varna, țara noastră a fost reprezentată de trei nave militare : crucișătorul „Elisabeta" și torpiloarele „Zborul" și „Năluca".

N. Koslinski
București

PRIMUL CONGRES AL MEDICILOR DIN ROMÂNIA

Dr. Horia Mateiescu — București. Societatea științelor medicale din România a luat hotărîrea convocării primului congres al medicilor și farmaciștilor din România în ședința de la 30 aprilie 1884, prezidată de doctorul Iacob Felix. Congresul s-a ținut la data fixată — 6 octombrie 1884 — la București, avînd ca scop principal declarat în program „întîlnirea colegială a membrilor familiei medicale române, deliberarea asupra chestiunilor științifice la ordinea zilei și înțelegerea comună asupra problemelor de ordin profesional". În cadrul lucrărilor adunării, au prezentat referate dr. Felix — despre dezinfecție ; dr. Marcovici — despre holeră ; dr. Romniceanu — despre tumorile albe la copii ; dr. Șuțu — despre alimentație ; dr. Fial — despre vedere. Senzația zilei a constituit-o proiecția de fotografii pe un ecran transparent, făcută de doctorul Manolescu : imagini mărite ale fundului de ochi.

Comentînd rezultatele obținute de congres, revista „Analele medicale române" scria : „Ceea ce credem că a cîștigat corpul medical din această adunare este germenul ce a încolțit în inimile tuturor, germenul spiritului de corp, confraternitate și solidaritate".

Maria Ianoschi — comuna Drăganu, raionul Pitești. Nu avem posibilitatea de a vă veni în ajutor. Adresați-vă forurilor de resort din orașul respectiv.

Nicolae Stroia — Cugir. Nu e vorba de nici o greșeală de tipar. Charles Roberts, autorul cărții „Adevărul despre asasinat", este reporter al revistei „Newsweek" pe lîngă Casa Albă cu începere din 1954. Cartea sa a fost scrisă abia în 1966—1967. Vom ține seama de propunerile dv.

Ion Săndulache Agaftoni — Botoșani. Regretăm că nu vă putem ajuta să vă procurați monografia care vă interesează. Vă sugerăm s-o comandați prin intermediul întreprinderii „Cartimex".

Gh. Pădureț — Tg. Mureș. Propunerile dv. sînt binevenite în măsura în care se referă la o cît mai amplă și aprofundată prezentare a prezenței României pe arena internațională. Problemele de ordin intern nu se încadrează însă în profilul revistei „Lumea", săptămînal de politică externă.

Isac Jianu — comuna Chirnogeni, raionul Negru Vodă, Aurel Oprea — Ploiești, Ioan P. Dinică — comuna Tîmboiești, raionul Rîmnicu Sărat. După cum știți și dv., revista noastră nu publică versuri și ca atare nu vă putem satisface nici cererea dv. de a emite aprecieri despre poeziile trimise, chiar dacă ele se inspiră din evenimente politice. Adresați-vă uneia din revistele literare.

Nicolae Sandu — Botoșani. Președintele Boumedienne a fost prezentat la rubrica „Profil" în nr. 15/1967. Personalitatea lui Walter Lippmann a fost evocată în nr. 43/1964. Vom ține seama de propunerile dv. pentru rubrica „Pe urmele istoriei".

lumea

Săptămînal de politică externă
editat de Uniunea Ziariștilor din
Republica Socialistă România

Redacția și administrația : București,
Piața Scînteii 1, Tel. 17.60.10

Tiparul executat la Combinatul
poligrafic „Casa Scînteii"

publicitate
lumea

UZINA DE UTILAJ CHIMIC PLOIEȘTI

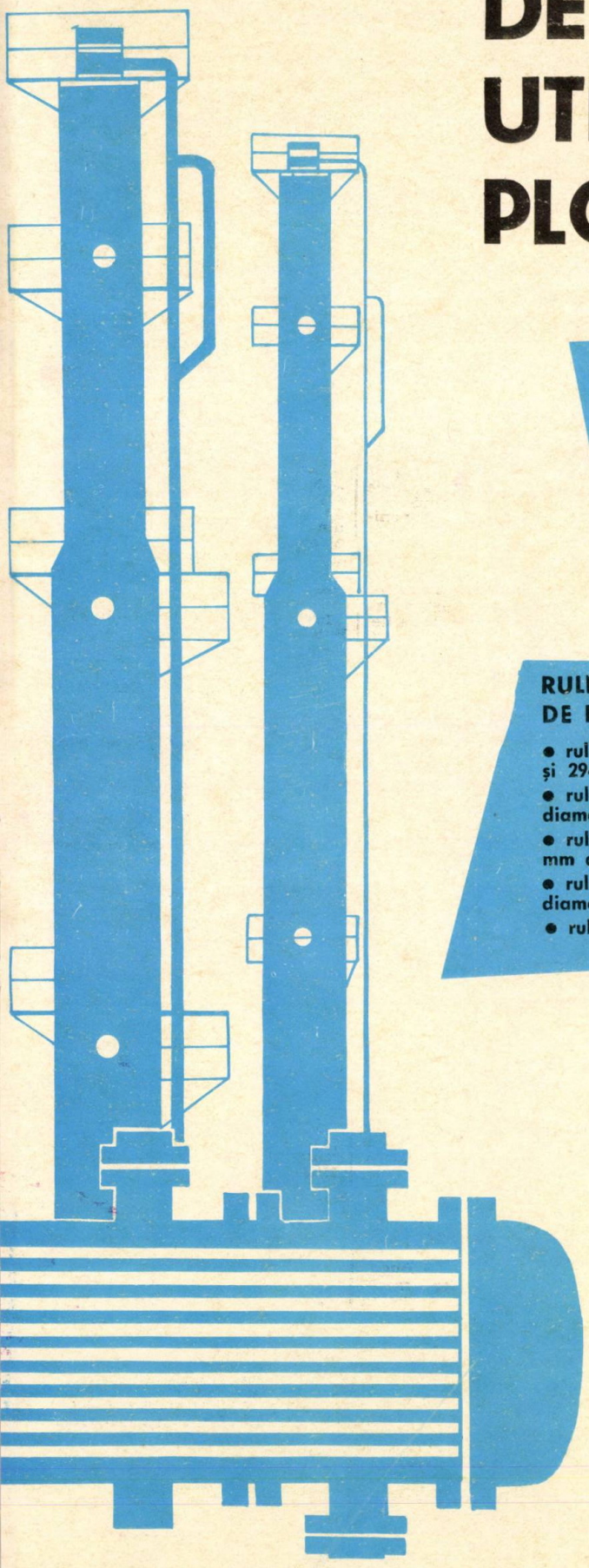

produce și livrează

UTILAJE PENTRU INDUSTRIA CHIMICĂ ȘI DE RAFINĂRII:

- condensatoare
- schimbătoare de căldură
- evaporatoare
- reactoare
- coloane
- instalații de cocsare
- conducte cu diametre mari

recipienți pentru depozitarea și distribuția gazelor lichefiate — propan, butan — (echipate cu capete de distribuție)

RULMENȚI SPECIALI DE DIFERITE TIPURI:

- rulmenți axiali-radiali oscilanți cu role butoi asimetrice, seria 29456 și 29436 pentru capete hidraulice
- rulmenți radiali cu role cilindrice pe un singur rînd, de 130—600 mm diametru
- rulmenți radiali oscilanți cu role butoi pe două rînduri de 100—400 mm diametru
- rulmenți axiali speciali (pentru mesele rotary), de 600—1100 mm diametru
- rulmenți axiali cu role cilindrice, de 100—400 mm diametru interior

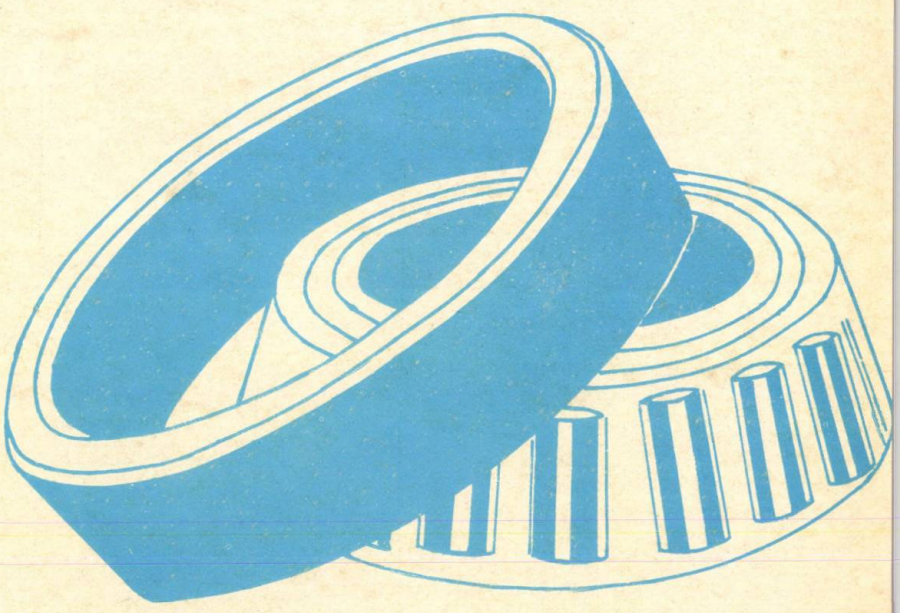

UZINA DE UTILAJ CHIMIC PLOIEȘTI

Q 502

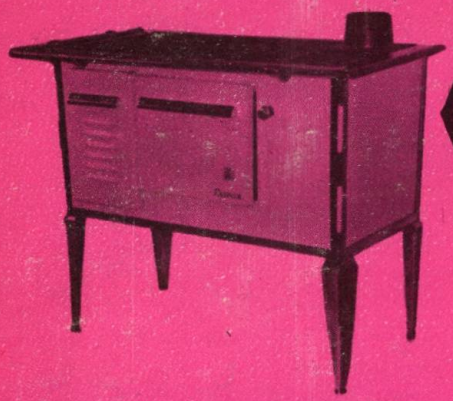

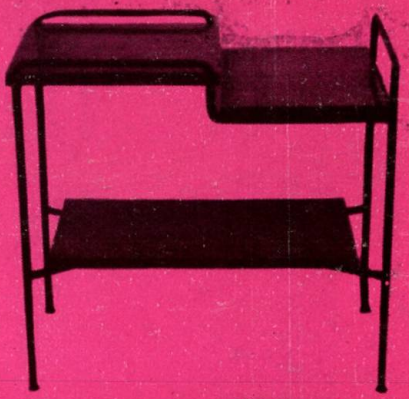

COMBINATUL „1 MAI" SATU MARE

oferă prin magazinele de specialitate

Mașina de gătit tip „Casnica"

— Fotolii tip Someș

— Cuier perete tip Marina

— Stative de flori

Întreprinderea mai produce mobilier pentru birouri, laboratoare, școli cămine, precum și mobilier tehnologic pentru industria ușoară, chimică, alimentară și metalurgică.

Rugăm să vă adresați întreprinderii în orice problemă de mobilier din metal, lemn și masă plastică.

publicitate
lumea

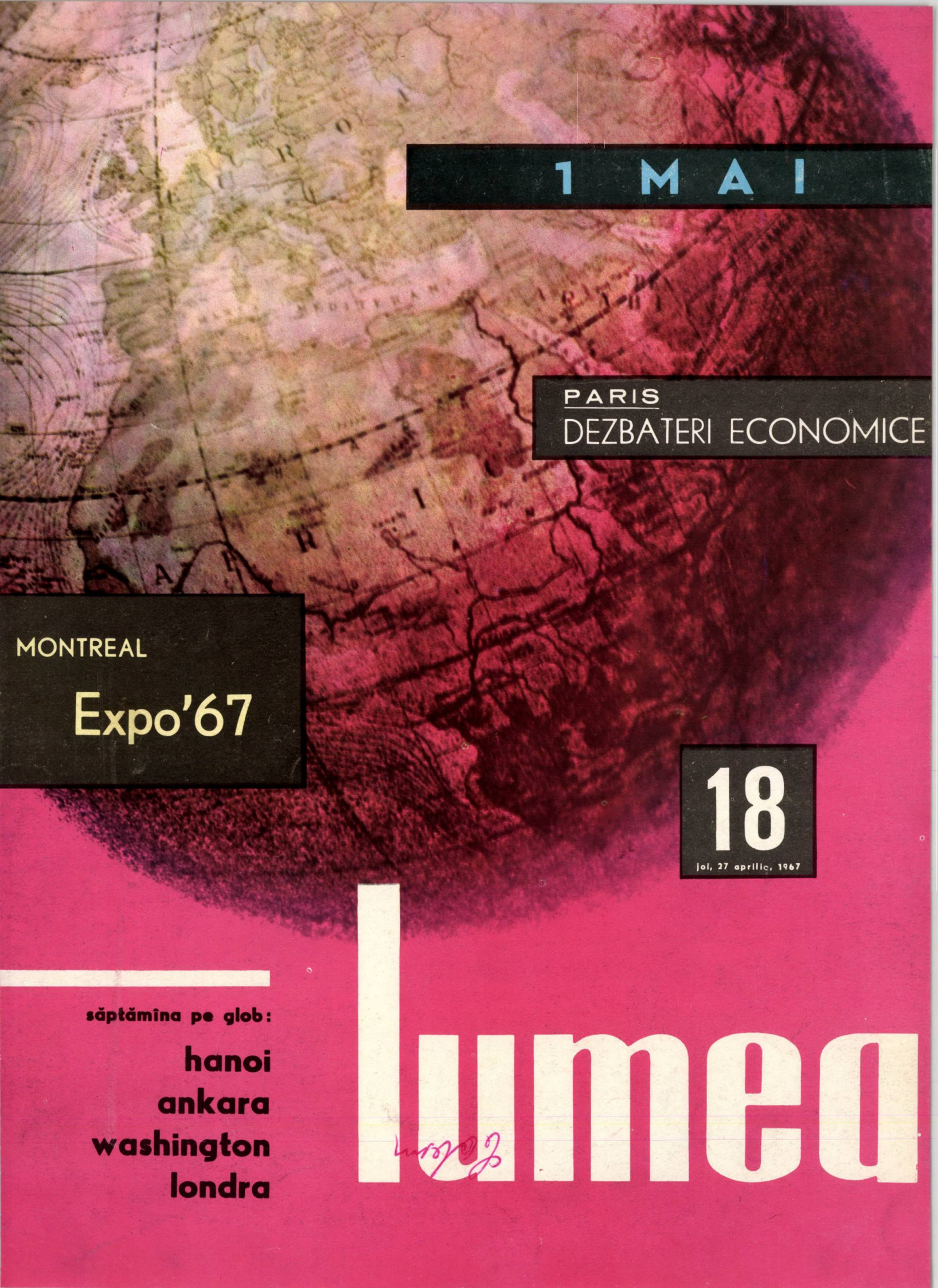

1 MAI

PARIS
DEZBATERI ECONOMICE

MONTREAL
Expo'67

18
joi, 27 aprilie, 1967

lumea

săptămîna pe glob:

hanoi
ankara
washington
londra

IMAGINI DIN ŢĂRILE SOCIALISTE

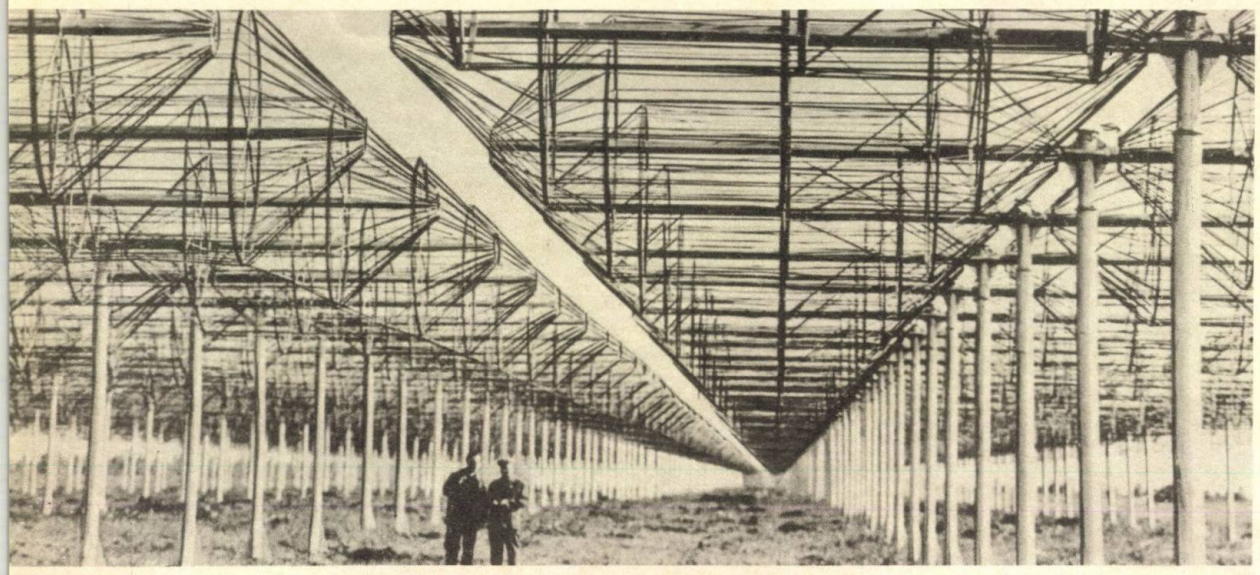

Lîngă Harkov se încheie mo
tarea unui uriaş radiotelesco
Imaginea — cu aparenţă
seră — reprezintă de fapt
ţeaua de antene a noii inst
laţii

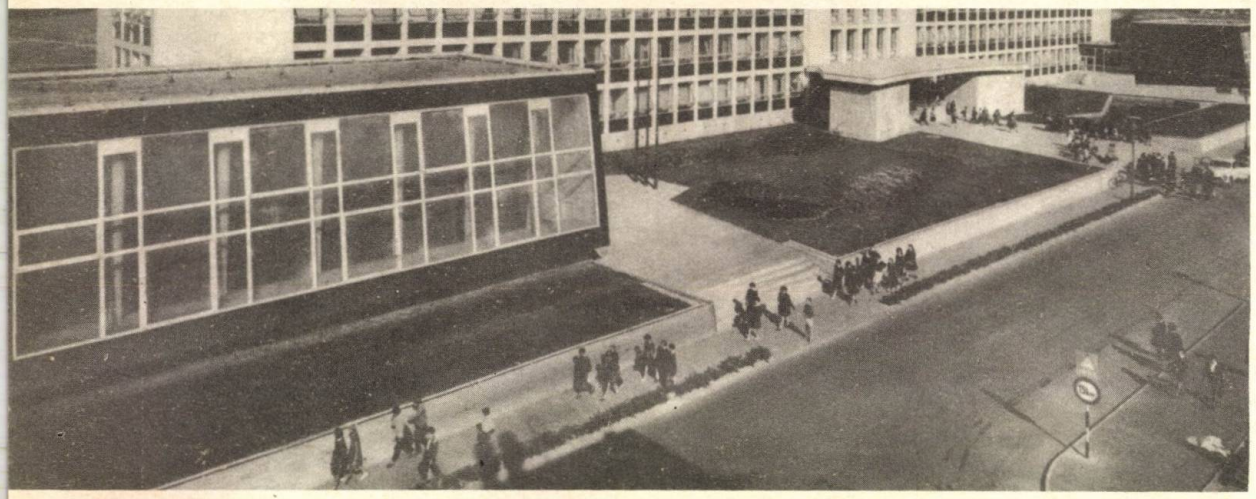

În tînărul oraş industrial ung
Dunaujváros a apărut rece
o nouă construcţie : clădir
şcolii pentru copiii siderurgi
tilor

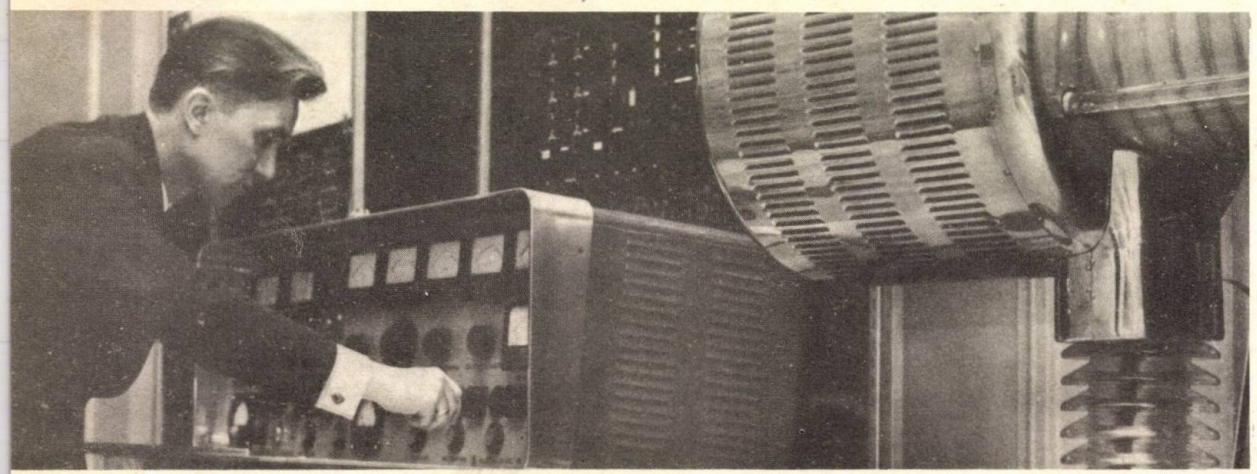

Printre ultimele realizări ale I
stitutului de cercetări nuclea
din Varşovia se numără ace
generator de neutroni accel
raţi KMP-1-A-150

La 50 km de Havana, în or
şelul Mariel, a fost dată
funcţiune cea mai mare term
centrală a ţării. De la tablo
de comandă se dirijează for
celor 500 000 kW

lumea

nr. 18 (183) – 27 aprilie 1967

sumar

O CONTRIBUȚIE DE SEAMĂ LA DEZVOLTAREA RELAȚIILOR ROMÂNO-BULGARE

MERSUL EVENIMENTELOR
4 Reuniuni internaționale. — Intensificarea intervenției militare a S.U.A. — Revizuirea instituțiilor „atlantice". — Sub semnul colaborării internaționale

DE LA CORESPONDENȚII NOȘTRI
7 Ankara — Vizita delegației parlamentare române. *Nicolae Ionescu*
14 Paris — Probleme economice în dezbaterea Adunării Naționale franceze. *Georges Dascal*
15 Londra — Agendă politică încărcată. *John Gritten*

INTERVIUL NOSTRU
10 *Paul Gray Hoffman* despre Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare. *Cristian Popișteanu*

ARTICOLE
8 1 MAI. *Al. Ivan Ghilia*
11 De la Manila la Washington. *Felicia Antip*
13 Situația din Grecia. *Eugen Phoebus*
18 Montréal, „Expo 67". *Gabriela Dolgu*
22 Teatrul „Faptului real contemporan". *Ioana Georgescu*

■ 21 Cuvîntarea rostită de I. B. Tito la conferința organizației Belgrad a U.C.I.

REPORTAJ PE GLOB
16 R. D. Vietnam. Forță și calm. *Bechir Ben Yahmed*

■ 23—24 „Captura cea mare" (fragmente din cartea lui Cristopher Morris)
25—26 Dallas, noiembrie 1963
Pierre Salinger despre cartea lui William Manchester

CONTRAPUNCT
27 Poliția sud-africană, săraca... *Teodor Mazilu*
Noncandidatul. *Art Buchwald*

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ
28—31 The New York Times Magazine, The Times, Izvestia, Le Monde, El Tiempo

PROFIL
31 Adnan al Pachachi, ministrul de externe al Irakului

BREVIAR (4) ● **AGENDA INTERNAȚIONALĂ** (6) ● **POȘTA REDACȚIEI** (32)

O contribuție de seamă la

Vizita delegației de partid și guvernamentale a Republicii Populare Bulgaria, condusă de tovarășul Todor Jivkov, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar, președintele Consiliului de Miniștri, s-a încheiat vineri 21 aprilie, prin semnarea Comunicatului comun și entuziastul miting al oamenilor muncii din Capitală consacrat prieteniei româno-bulgare. În cursul vizitei, delegațiile română și bulgară au avut un larg schimb de păreri cu privire la dezvoltarea colaborării frățești și cooperării multilaterale dintre România și Bulgaria, a raporturilor dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Bulgar, precum și asupra unor probleme privind evoluția vieții internaționale contemporane, mișcarea comunistă și muncitorească.

Convorbirile, purtate într-un spirit de prietenie, înțelegere și stimă reciprocă — spirit caracteristic relațiilor dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Bulgar, dintre conducerile de partid și de stat ale celor două țări — au fost rodnice.

Exprimînd aprecierea partidului și guvernului nostru față de rezultatele vizitei delegației de partid și guvernamentale a Republicii Populare Bulgaria, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea în cuvîntarea rostită la mitingul oamenilor muncii din Capitală : „Constatăm cu satisfacție că relațiile dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Bulgar se dezvoltă în spiritul prieteniei și colaborării tovărășești. Vizitele reciproce și întîlnirile dintre reprezentanții celor două partide și guverne constituie o vie expresie a prieteniei și solidarității frățești dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Bulgar. Hotărîrea pe care am luat-o de comun acord în cursul tratativelor, de a dezvolta relațiile, de a stimula schimburile de experiență între organele de partid, de stat și obștești, pentru mai buna cunoaștere reciprocă a realizărilor și preocupărilor noastre, corespunde pe deplin intereselor celor două partide și țări, cauzei generale a socialismului".

Satisfacția pentru rezultatele obținute în cursul vizitei în România a fost, de asemenea, subliniată — în cadrul mitingului de la București — de tovarășul Jivkov, care arăta : „Este deosebit de îmbucurător faptul că în timpul convorbirilor ne-am manifestat încă o dată dorința și voința noastră comună — dorința și voința comună a celor două partide și guverne — de a întări prietenia și colaborarea bulgaro-română, de a munci și dezvolta relațiile dintre Bulgaria și România, ca relații între două țări socialiste".

Comunicatul comun, semnat la București, exprimă hotărîrea ambelor partide și guverne de a dezvolta în continuare și în direcții multiple relațiile politice, economice, culturale, de a întări prietenia dintre popoarele, țările și partidele noastre. Relațiile dintre România și Bulgaria vor continua să cunoască și în viitor o evoluție pozitivă, folosindu-se în acest scop căi multiple : schimburi de vizite, întîlniri tovărășești la diferite nivele, informarea reciprocă, studierea experienței în construcția socialistă, consultări în probleme de interes comun.

Evoluția pozitivă a relațiilor economice dintre România și Bulgaria a fost consemnată cu satisfacție de delegațiile celor două țări, subliniindu-se că ea constituie baza unei dezvoltări în continuare a acestor legături. În ultimii ani, au sporit și s-au diversificat schimburile comerciale româno-bulgare, s-a dezvoltat și adîncit colaborarea economică și tehnico-științifică pe baze reciproc avantajoase. A cunoscut o creștere continuă volumul schimburilor comerciale, care în 1967 va fi de 2,5 ori mai mare decît cel din 1965, depășind astfel nivelul prevăzut pentru anul 1970 în Acordul comercial de lungă durată. În acest domeniu au avut loc nu numai creșteri cantitative ale schimburilor reciproce de mărfuri, dar și importante îmbunătățiri calitative, reflectate, de pildă, în faptul că mașinile și utilajele constituie acum circa 40 la sută din volumul total al comerțului bilateral dintre cele două state.

Apreciind rolul important al cooperării în producție pentru dezvoltarea economiei, delegațiile celor două țări au hotărît să intensifice activitatea în acest domeniu, să stabilească programe concrete de cooperare în principalele ramuri ale economiei naționale — construcția de mașini, chimia, metalurgia, industria ușoară etc. — corespunzător intereselor României și Bulgariei. Se are în vedere, de asemenea, elaborarea unor forme și metode de cooperare reciproc avantajoasă, care să constituie o bază stabilă și de perspectivă a relațiilor economice și tehnico-științifice dintre cele două țări.

Realizarea prin cooperare a liniei electrice de înaltă tensiune între Craiova și Boicinovți, care leagă sistemele energetice ale României și Bulgariei, creează premise pentru dezvoltarea și pe viitor a colaborării în acest domeniu. Astfel, ținîndu-se seama de importanța pe care o prezintă pentru cele două țări construirea unui complex hidrotehnic pe Dunăre, în zona Izlaz-Somovit, s-a stabilit ca ministerele de resort să ia măsuri pentru rezolvarea tuturor lucrărilor pregătitoare și să supună propunerile lor spre examinare Comisiei mixte guvernamentale româno-bulgare de colaborare economică și tehnico-științifică, astfel încît să se poată începe în cel mai scurt timp construirea acestui obiectiv prin colaborarea celor două țări.

În cursul discuțiilor, cele două părți au apreciat pozitiv rezultatele obținute în colaborarea dintre instituțiile științifice, considerînd că este necesar ca organele lor competente să lărgească cooperarea în domeniul cercetării științifice, schimbul de experiență, contactele între oamenii de știință români și bulgari. Se va acorda o atenție sporită intensificării colaborării în domeniul asistenței tehnice și al cercetării științifice, schimburilor cultural-artistice — învățămînt, artă, presă, radioteleviziune, cinematografie —, sportului. S-au reliefat, cu acest prilej, marile posibilități existente pentru extinderea colaborării în domeniul turismului în folosul ambelor țări.

După cum se arată în Comunicatul comun, procedînd la un schimb de păreri asupra problemelor internaționale, „delegațiile au subliniat creșterea forțelor mondiale ale socialismului, a tuturor forțelor care luptă în întreaga lume pentru pace, independență națională, democrație și progres social, împotriva politicii cercurilor imperialiste și reacționare. Totodată, ele au relevat intensificarea acțiunilor agresive ale imperialismului, în primul rînd al imperialismului american — centrul reacțiunii mondiale — care, încercînd să se opună procesului istoric de transformare social-politică a lumii, atentează la independența și suveranitatea popoarelor, se amestecă brutal în treburile interne, recurge la intervenții armate deschise, comploturi, presiuni politice și economice, se sprijină pe forțele militariste neonaziste și revanșarde din R. F. a Germaniei, pe forțele reacționare de pretutindeni, periclitînd pacea și securitatea internațională. De aceea, în prezent este necesară mai mult ca oricînd mobilizarea tuturor forțelor antiimperialiste, acțiunea lor unită în lupta pentru zădărnicirea planurilor cercurilor imperialiste, asigurarea păcii și salvgardarea civilizației umane".

Delegațiile celor două partide și guverne au subliniat hotărîrea fiecărei părți de a dezvolta relații de prietenie, alianță frățească și colaborare cu toate țările socialiste, pe baza principiilor marxism-leninismului, internaționalismului socialist și întrajutorării tovărășești.

Comunicatul comun româno-bulgar exprimă dorința ambelor părți de a dezvolta colaborarea economică și tehnico-științifică cu țările din cadrul Consiliului de Ajutor Economic Reciproc, cu toate țările socialiste, în interesul popoarelor acestor țări, al sistemului mondial socialist.

Republica Socialistă România și Republica Populară Bulgaria dezvoltă totodată relații cu toate statele, indiferent de orînduirea lor socială, pe baza respectării independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc.

Dezvoltarea unui climat de pace și securitate în Europa — se arată în documentul publicat la încheierea vizitei — corespunde aspirațiilor tuturor popoarelor de pe continentul european, intereselor păcii generale. Delegațiile au reafirmat hotărîrea celor două țări de a acționa și în viitor în spiritul Declarației cu privire la întărirea păcii și securității în Europa, adoptată la Consfătuirea țărilor

dezvoltarea relațiilor româno-bulgare

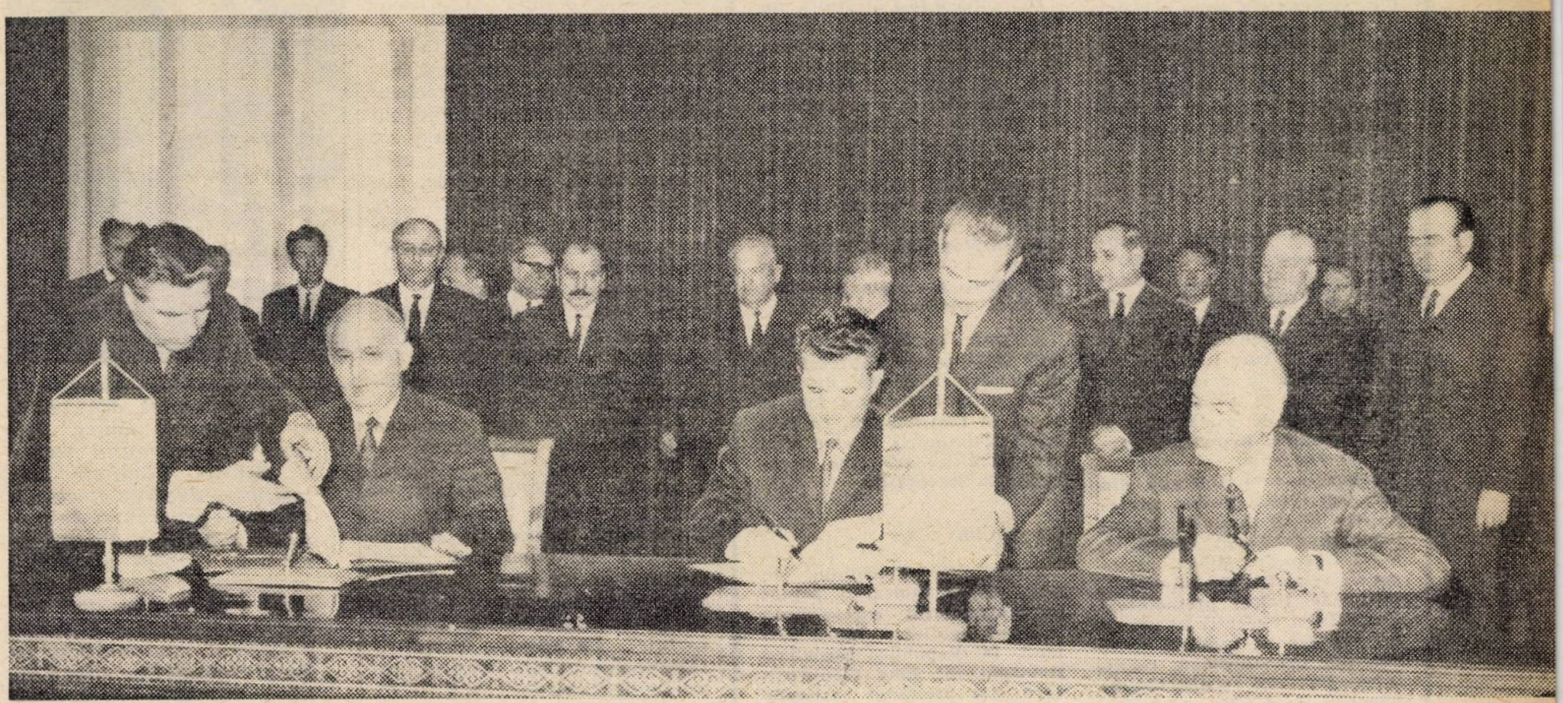

Semnarea Comunicatului comun

socialiste din iulie 1966, la București. Aprecierile și propunerile formulate în acest document își fac tot mai mult loc în conștiința popoarelor, cuprind cercuri mereu mai largi ale opiniei publice, inclusiv factori de răspundere din țările continentului nostru.

Republica Socialistă România și Republica Populară Bulgaria consideră că în abordarea problemei securității europene trebuie să se pornească de la recunoașterea realităților actuale din Europa, în primul rînd a existenței celor două state germane, — Republica Democrată Germană, primul stat socialist german al muncitorilor și țăranilor, și Republica Federală a Germaniei —, a inviolabilității frontierelor stabilite în Europa după cel de-al doilea război mondial, de la necesitatea împiedicării accesului sub orice formă a Republicii Federale a Germaniei la arma nucleară.

Cele două țări și-au exprimat satisfacția față de progresele înregistrate în ultimii ani în colaborarea economică, politică, tehnico-științifică și culturală între țările din Balcani, corespunzător intereselor vitale ale popoarelor din această regiune, ale cauzei destinderii pe continentul european. Ele vor milita și în viitor cu consecvență pentru îmbunătățirea și extinderea relațiilor dintre țările acestei regiuni, pentru transformarea Balcanilor într-o zonă a păcii, colaborării, încrederii și prieteniei între popoare.

„Alături de celelalte țări socialiste, de toate forțele iubitoare de pace, — menționează Comunicatul— Republica Socialistă România și Republica Populară Bulgaria își manifestă îngrijorarea față de continuarea și intensificarea agresiunii S.U.A. împotriva eroicului popor vietnamez. Ele cer cu hotărîre să se pună capăt definitiv și necondiționat bombardamentelor și altor acte războinice ale S.U.A. împotriva Republicii Democrate Vietnam, să înceteze intervenția armată și să fie retrase toate trupele americane și celelalte trupe satelite din Vietnamul de sud ; poporul vietnamez să fie lăsat să-și rezolve singur, fără amestec dinafară, problemele vieții sale interne. Părțile își reafirmă deplina solidaritate cu cauza dreaptă a poporului vietnamez și hotărîrea lor de a-i acorda și în viitor întregul sprijin politic, material și moral în lupta împotriva agresorilor".

Cele două țări dezvoltă relații prietenești cu țările recent eliberate de sub colonialism, sprijină cu consecvență lupta lor dreaptă împotriva imperialismului și neocolonialismului, pentru realizarea aspirațiilor lor de progres social și economic, și își exprimă solidaritatea cu popoarele care luptă pentru dobîndirea independenței naționale.

În cadrul schimbului de păreri, cele două delegații au relevat necesitatea întăririi continue a unității țărilor socialiste, a mișcării comuniste și muncitorești pentru coeziunea tuturor forțelor antiimperialiste, pentru cauza socialismului și păcii. În această ordine de idei, ambele delegații au subliniat însemnătatea hotărîtoare pe care o are promovarea consecventă în relațiile dintre partide a principiilor marxist-leniniste ale solidarității și internaționalismului proletar, egalității în drepturi și neamestecului în treburile interne ale altor partide. „Cele două delegații — se arată în Comunicat — consideră că atunci cînd între diferite partide apar deosebiri de vederi, acestea trebuie să fie discutate în mod sincer și tovărășesc, de la conducere la conducere, în spiritul respectului reciproc, depunîndu-se eforturi perseverente pentru înțelegere reciprocă, în scopul realizării unității de acțiune".

Comunicatul comun, cuvîntările rostite de conducătorii celor două delegații la mitingul oamenilor muncii din Capitală au relevat importanța deosebită a vizitei delegației de partid și guvernamentale a Republicii Populare Bulgaria, vizită ce constituie o elocventă expresie a relațiilor frățești care unesc popoarele celor două țări, a colaborării multilaterale dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Bulgar, dintre România și Bulgaria.

Opinia publică din țara noastră apreciază că vizita delegației de partid și guvernamentale a Bulgariei se înscrie ca un eveniment de seamă în dezvoltarea prieteniei româno-bulgare și, totodată, ca un aport la întărirea unității sistemului mondial socialist, a mișcării comuniste și muncitorești internaționale.

breviar

19 aprilie

A părăsit Capitala delegația Partidului Comunist Marocan, condusă de tovarășul Ali Yata, secretar general al C.C. al P.C. Marocan, care, la invitația Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a făcut o vizită prietenească în țara noastră.

Delegația Comsomolului, condusă de tovarășul Serghei Pavlov, prim-secretar al C.C. al U.T.C.L., care, la invitația C.C. al U.T.C., a făcut o vizită în țara noastră, a fost primită la Comitetul Central al P.C.R. de către tovarășul Alexandru Drăghici, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent, secretar al C.C. al P.C.R.

20 aprilie

A părăsit Capitala, îndreptîndu-se spre Ankara, o delegație a Marii Adunări Naționale a Republicii Socialiste România, care, la invitația Senatului și Adunării Naționale a Republicii Turcia, face o vizită oficială în această țară, ca răspuns la vizita făcută anul trecut de o delegație a Parlamentului Republicii Turcia în România.

Delegația este alcătuită din tovarășii Ștefan Voitec, președintele Marii Adunări Naționale, conducătorul delegației, acad. Gheorghe Mihoc, rectorul Universității din București, Gheorghe Paloș, președintele Comitetului executiv al Sfatului popular al regiunii Oltenia, Ion Cristoloveanu, secretarul Comisiei economice-financiare a M.A.N., C. Paraschivescu-Bălăceanu, președintele Colegiului de avocați-București, și Petre Mocanu, director al Băncii Naționale — filiala regională Iași.

Vicepreședintele Consiliului de Miniștri, Petre Blajovici, a primit pe Abdullahi Issa Mohamud, ministrul industriei și comerțului al Republicii Somalia, cu care a avut o convorbire.

21 aprilie

Președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, a primit pe ministrul comerțului din Pakistan, Ghulam Faruque.

22 aprilie

La invitația Consiliului de administrație al Băncii Naționale a Republicii Socialiste România ne-a vizitat țara Gabriel Ferras, director general al Băncii Reglementelor Internaționale cu sediul la Basel. Cu acest prilej au fost purtate discuții bancare de interes comun. În încheierea vizitei, oaspetele a fost primit în audiență de vicepreședintele Consiliului de Miniștri, Gheorghe Rădulescu.

Ministrul afacerilor externe, Corneliu Mănescu, a primit pe ministrul comerțului al Pakistanului, Ghulam Faruque, care, între 15—22 aprilie, a făcut o vizită în țara noastră la invitația ministrului comerțului exterior, Gheorghe Cioară.

23 aprilie

S-a înapoiat în Capitală, venind din Republica Democrată Germană, delegația Partidului Comunist Român care a participat la lucrările celui de-al VII-lea Congres al Partidului Socialist Unit din Germania.

Delegația a fost alcătuită din tovarășii Chivu Stoica, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R., președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, conducătorul delegației, Virgil Trofin, secretar al C.C. al P.C.R., Nicolae Vereș, membru al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului regional Mureș-Autonomă Maghiară al P.C.R., și Nicolae Ghenea, ambasadorul Republicii Socialiste România în R.D. Germană.

A sosit la București Rudolf Seidl, prim-vicepreședinte al Camerei Federale de Comerț a Austriei, care face o vizită în țara noastră, cu prilejul desfășurării Zilelor tehnico-științifice austriece, organizate la București.

24 aprilie

Președintele Consiliului de Stat, Chivu Stoica, a primit pe ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al Marii Britanii în Republica Socialistă România, Sir John Chadwick, care și-a prezentat scrisorile de acreditare.

Tovarășul Emil Bodnaraș, prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, a primit delegația Asociației de prietenie China-România care, la invitația Institutului român pentru relațiile culturale cu străinătatea, ne vizitează țara.

A sosit în Capitală o delegație a Partidului Comunist Sirian, condusă de tovarășul Youssef Faysal, membru al Biroului Politic al C.C. al P.C. Sirian, care, la invitația C.C. al P.C.R., face o vizită în țara noastră. Din delegație fac parte tovarășii Maurice Salibi, membru al C.C. al P.C. Sirian, Rame Chekmouss, Badre Gazzi și Fayez Jalahech, membri ai unor comitete regionale ale P.C. Sirian.

La invitația președintelui Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă, Pompiliu Macovei, a sosit în Capitală ministrul culturii al R. P. Ungare, Ilku Pal.

25 aprilie

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a primit pe ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al Franței în Republica Socialistă România, Jean Louis Pons, la cererea acestuia.

mersul evenimentelor

20 — 26 aprilie

Reuniuni internaționale

La New York a început *sesiunea extraordinară a Adunării Generale a O.N.U.*, convocată în baza unei hotărîri a celei de-a 21-a sesiuni, pentru dezbaterea problemei Africii de sud-vest. După o ședință consacrată exclusiv problemelor organizatorice, dezbaterile propriu-zise au început luni 24 aprilie, o dată cu prezentarea raportului elaborat de comitetul ad-hoc al O.N.U. pentru Africa de sud-vest. Delegatul etiopian Endalkachew Makonnen a prezentat apoi un plan elaborat de țara sa și de alte trei state africane, care preconizează, între altele, numirea unui reprezentant al O.N.U. pentru Africa de sud-vest, acordarea independenței teritoriului pînă în iunie 1968 și adoptarea unor acțiuni de către Consiliul de Securitate în cazul cînd Republica Sud-Africană va refuza să predea O.N.U. drepturile de administrare a Africii de sud-vest.

La Paris, o altă reuniune internațională importantă — *a 76-a sesiune a Consiliului executiv al U.N.E.S.C.O.* — care și-a deschis lucrările, are înscrisă pe ordinea de zi examinarea și adoptarea unor măsuri în vederea realizării programului de lucru aprobat de conferința generală a organizației. Pe agenda intrunirii figurează punctele privind metodele de lucru ale U.N.E.S.C.O. și aplicarea programelor în domeniile educației, științei, culturii și informației, relațiile U.N.E.S.C.O. cu alte organizații internaționale guvernamentale și neguvernamentale, probleme administrative și financiare.

În cadrul lucrărilor *Comisiei Economice O.N.U. pentru Europa*, care continuă la Geneva, s-au încheiat discuțiile asupra raportului Comitetului pentru dezvoltarea comerțului. În intervențiile lor, delegații români au subliniat, între altele, că intensificarea relațiilor economice corespunde intereselor cooperării generale europene. Ei au arătat că atît comitetul cît și comisia în ansamblul ei pot contribui în mod substanțial la eforturile pentru dezvoltarea schimburilor comerciale între țări cu sisteme sociale și economice diferite.

Luni a încetat din viață, la aterizarea navei „Soiuz-1", cosmonautul sovietic colonel Vladimir Komarov, — după ce efectuase cu succes programul de cercetări științifice. Pentru eroismul, curajul și vitejia sa în timpul efectuării zborului cosmic, Prezidiul Sovietului Suprem al U.R.S.S. a decorat post-mortem pe Eroul Uniunii Sovietice Vladimir Komarov cu a doua medalie „Steaua de Aur" și a hotărît să se ridice un bust al eroului la Moscova.

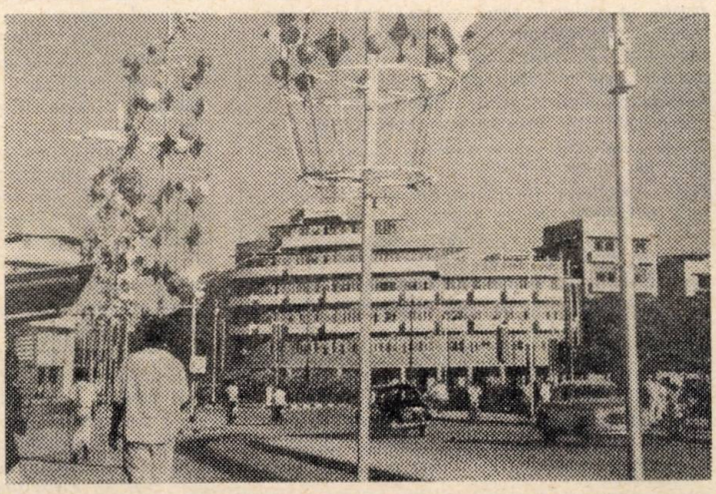

La 26 aprilie s-au împlinit trei ani de la constituirea Republicii Unite Tanzania, prin contopirea Republicii Tanganica cu Zanzibarul. În fotografie : un aspect din capitala țării, Dar-es-Salaam

În ziua de 24 aprilie s-a deschis la Karlovy-Vary — Cehoslovacia, *o conferință în problemele securității europene*. La conferință participă partide comuniste și muncitorești din țări socialiste și din țări capitaliste din Europa.

Întrucît în cursul schimbului de păreri și al consultărilor care au avut loc nu s-a ajuns la un acord comun prealabil privind caracterul, scopul și modul de desfășurare a conferinței, Partidul Comunist Român nu participă la această conferință.

După cum anunță agenția C.T.K., la conferință nu iau parte Uniunea Comuniștilor din Iugoslavia, Partidul Muncii din Albania, Partidul Comunist din Olanda, Partidul Comunist din Norvegia, Partidul Socialist Unit din Islanda, Partidul Comunist din Suedia — informează agenția C.T.K. — nu a trimis o delegație, ci un reprezentant în calitate de observator.

În cursul ședinței de luni, partidele comuniste și muncitorești participante la Conferința de la Karlovy-Vary au adoptat un apel adresat popoarelor europene în vederea intensificării acțiunilor de solidaritate cu lupta dreaptă a eroicului popor vietnamez, și de condamnare a agresiunii militare întreprinsă de S.U.A. împotriva poporului vietnamez.

În aceeași zi, participanții la conferință au adoptat o Declarație prin care condamnă lovitura de stat militară din Grecia.

Intensificarea intervenției militare a S.U.A. împotriva R. D. Vietnam a fost marcată prin bombardarea de către aviația americană a unor zone populate și obiective economice ale orașului portuar Haifong și împrejurimilor sale. Într-o declarație dată publicității la Hanoi, Ministerul Afacerilor Externe a R.D. Vietnam subliniază că bombardarea Haifongului reprezintă un nou pas, de o extremă gravitate, făcut de agresori pe calea extinderii războiului aerian împotriva R.D. Vietnam.

O serie de ziare occidentale evidențiază că această acțiune s-a produs la numai cîteva ore după ce Administrația lansase noi „propuneri de pace". „Deoarece bombardamente de importanța celor de joi trebuie să fie direct autorizate de Casa Albă, rezultă că hotărîrea în acest sens era luată chiar în momentul în care președintele Johnson făcea noile sale propuneri Vietnamului de nord", scrie „Le Monde".

Bombardarea Haifongului a provocat un nou val de critici la adresa politicii vietnameze a Administrației. „Înainte de toate — a declarat senatorul Robert Kennedy — S.U.A. ar trebui să pună capăt războiului din Vietnam, să suspende bombardamentele asupra Vietnamului de nord și să negocieze cu toate elementele reprezentative din Vietnam".

Ziarul „New York Herald Tribune" a publicat după bombardarea Haifongului un editorial în care arată că S.U.A. recurg la strategia acțiunilor iraționale și disperate, „neținînd cont nici de opinia publică mondială, nici de prețul politic al acestor acțiuni". Ziarul relevă obligativitatea președintelui S.U.A. „de a explica țării întregi de ce programul aventurismului militar primitiv al lui Goldwater, pe care l-a condamnat în 1964, a devenit treptat politica guvernului pe care-l conduce".

Evaluînd scăderea prestigiului actualei conduceri americane cu ajutorul unui sondaj întreprins recent în rîndurile membrilor Congresului din partea partidului democrat, agenția „Associated Press" ajunge la concluzia că, dacă nu vor apărea indicii de reglementare a războiului din Vietnam pînă la alegerile prezidențiale din 1968, președintele Johnson va trebui să ducă o luptă dificilă pentru realegerea sa.

Ca o încercare menită să disimuleze poziția tot mai izolată a Administrației pe plan intern și internațional, cauzată de intervenția militară în Vietnam, și să creeze aparența unui sprijin pe un plan larg, în capitala S.U.A. a fost conceput un triptic de reuniuni militare care s-a consumat în decurs de o săptămînă la Washington : sesiunile S.E.A.T.O. și A.N.Z.U.S. și conferința miniștrilor de externe ai țărilor „grupului de la Manila" (participante directe la războiul din Vietnam) — *vezi articolul de la pag. 11.* Cum era de așteptat, documentele finale ale celor trei întruniri au consemnat, invariabil, intenția de continuare și de intensificare a escaladării.

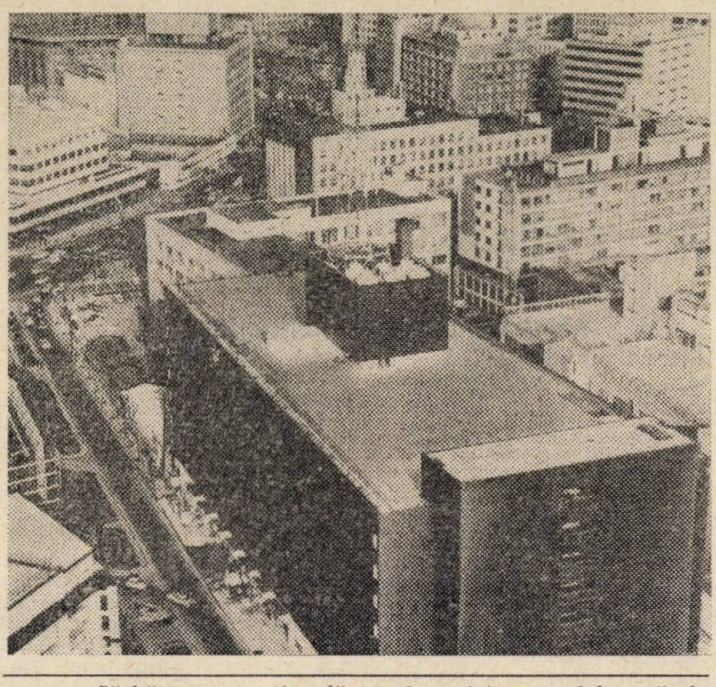

Sărbătoarea națională a Japoniei se celebrează la 29 aprilie, ziua nașterii împăratului Hirohito. In fotografie : vedere din Tokio.

Revizuirea instituțiilor „atlantice" – proces care oglindește condițiile politice în continuă schimbare, noile raporturi de forțe din lumea occidentală — s-a concretizat săptămîna trecută prin cîteva evenimente semnificative.

La Paris s-a anunțat că Organizația nord-atlantică a început efectuarea unui amplu studiu asupra evenimentelor politice care au avut loc de la semnarea tratatului pentru constituirea N.A.T.O., în 1949, și pînă astăzi „pentru a ușura adaptarea alianței la sarcinile sale viitoare" (după cum sună motivarea oficială a acțiunii). Secretarul general al N.A.T.O., Manlio Brosio, s-a grăbit totuși să facă următoarea precizare : „Nimeni nu trebuie să se aștepte că de pe urma acestui studiu, ca atare, vor rezulta vaste reforme și transformări în structura N.A.T.O."

Un alt proiect de reformă „atlantică" vizează planul relațiilor financiare. Noile raporturi de forțe interoccidentale, care constau în faptul că țări cu balanța de plăți excedentară (ca S.U.A. și Anglia) au în prezent balanțe de plăți deficitare, schimbînd astfel locul cu țările Pieței comune, au format obiectul analizei cîtorva reuniuni în ultimele zile.

La München, conferința miniștrilor de finanțe ai C.E.E. s-a ocupat de elaborarea unui proiect de reformă a sistemului monetar internațional și, implicit, de unele modificări în regulamentul instituției care se ocupă de aceste probleme — Fondul Monetar Internațional.

În Europa occidentală a fost salutat consensul celor șase miniștri de finanțe întruniți la München în vederea realizării unui front comun împotriva politicii financiare a S.U.A.

În aceste condiții s-au reunit la Washington Consiliul de administrație al F.M.I. și „Grupul celor 10" (din care fac parte principalele țări occidentale — S.U.A., Anglia, Canada, Suedia, Japonia, Franța, R.F.G., Italia, Belgia și Olanda). Aici, confruntarea dintre „deficitari" (S.U.A., Anglia) și „excedentari" (Piața comună) — presupune presa în lipsa unor informații din sursă directă — a avut mai mult un caracter explorator, de tatonare. Se consideră că la cererile „celor șase" de creștere a ponderii lor în cadrul F.M.I. și față de respingerea propunerilor americane de creare a unei noi „unități monetare de rezervă" — numită de ministrul de finanțe al S.U.A., Fowler, „hîrtie-aur" — se profilează o contraofensivă anglo-americană.

Peste 2 000 de șoferi de taxiuri din Londra au intrat în grevă, adunîndu-se în fața parlamentului și cerînd îmbunătățirea condițiilor de muncă.

Dispariția lui Konrad Adenauer, — cancelar al R.F. a Germaniei între anii 1949—1963 — a reținut atenția presei occidentale atît prin importanța acordată funeraliilor (desfășurate succesiv la Bonn, Köln și Rhoendorf) cît și prin faptul că evenimentul a întrunit la Bonn pentru cîteva zile pe principalii conducători

→

occidentali — Lyndon Johnson, Harold Wilson, Charles de Gaulle, Aldo Moro etc. A surprins, îndeosebi, deplasarea la Bonn a președintelui Johnson și un ziarist se întreba în legătură cu acest act „cîtă spontaneitate și cît calcul politic conține hotărîrea Casei Albe".

Decizia președintelui S.U.A. de a participa la funeraliile fostului cancelar este legată de unii ziariști și de climatul specific în care are loc și care exclude eventuale „inconveniente sau incidente posibile în cazul unei vizite oficiale" („Le Monde"). Oricum, „răstimpul petrecut de președintele Johnson la Bonn capătă cu atît mai mult un caracter politic cu cît el nu s-a deplasat în 1965 la Londra pentru a participa la funeraliile lui Winston Churchill", opina un alt ziar francez, „Paris-Jour".

Pe lîngă cele două întrevederi Johnson-Kiesinger, la Bonn s-au mai desfășurat și alte întruniri, care depășesc cadrul strict protocolar, între personalități politice occidentale ca, de pildă, de Gaulle-Kiesinger și de Gaulle-Wilson.

Un eveniment de oarecare importanță pentru viața politică vest-germană l-au constituit alegerile parțiale din landurile Schleswig-Hollstein și Renania Palatinat, așteptate de comentatori ca prima probă electorală a coaliției „negru-roșu" instaurate la Bonn (U.C.D.-U.C.S. și P.S.D.).

Rezultatele votului au evidențiat un ușor avans al creștin-democraților și o poziție relativ neschimbată a social-democraților (patru mandate pierdute în dieta unui land și unul cîștigat în celălalt land). Mai evident este regresul liber-democraților, de care a profitat și de data aceasta în bună măsură (ca și în cazul alegerilor din Hessa și Bavaria), partidul de extremă dreaptă, național-democrat. Optimismul preelectoral al național-democraților a fost însă exagerat deoarece, după despuierea scrutinului, în declarații publice, liderii lor s-au arătat „dezamăgiți" de numărul, sub așteptări, al voturilor în favoarea partidului lor.

Sub semnul colaborării internaționale, al dezvoltării schimburilor multilaterale între state, s-au desfășurat în ultima săptămînă o serie de acțiuni utile. O delegație guvernamentală economică a R. P. Bulgaria, condusă de Ivan Mihailov, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, se află în Iran pentru a participa la deschiderea expoziției bulgare de la Teheran, iar o altă delegație guvernamentală bulgară, condusă de Tano Țolov, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, vizitează India. La invitația ministrului comerțului exterior al R. P. Polone, Witold Trampczynski, la Varșovia a sosit Tyge Dahlgaard, ministrul comerțului și afacerilor economice europene al Danemarcei. Ministrul de stat în Ministerul de Externe al Angliei, George Thomson, a vizitat R.S. Cehoslovacă, iar un alt membru al guvernului britanic, Anthony Benn, ministrul tehnologiei, a efectuat o călătorie în U.R.S.S.

În Grecia, la numai cîteva zile după începerea campaniei electorale premergătoare alegerilor parlamentare proiectate pentru sfîrșitul lunii mai, o lovitură de stat militară a atentat la dezvoltarea vieții politice a țării pe calea democrației. Reconstituirea faptelor care s-au succedat după preluarea conducerii țării de către armată s-a dovedit o operație dificilă din cauza întreruperii temporare a comunicațiilor cu străinătatea, iar apoi datorită exercitării unei cenzuri severe.

Detalii asupra desfășurării evenimentelor din Grecia cuprinde articolul de la pag. 13.

Nigeria trece printr-o nouă perioadă critică, drept urmare a acțiunilor întreprinse de guvernatorul Provinciei Orientale, locotenent-colonel Ojukwu, de a realiza o autonomie aproape completă a provinciei în cadrul unui stat confederat. Hotărîrea lui Ojukwu de a institui controlul guvernului de la Enugu (capitala Provinciei Orientale) asupra porturilor, căilor ferate, telecomunicațiilor și stațiilor de radiodifuziune federală de pe teritoriul provinciei, constituie o aplicare a unora din prevederile ultimatumului adresat de Ojukwu guvernului federal în legătură cu respectarea acordului de la Aburi. De aceea, în situația actuală, cînd Provincia Orientală — cea mai bogată regiune a țării — și restul Nigeriei nu mai au în comun decît moneda și sistemul bancar, șeful guvernului central de la Lagos, lt.-colonel Gowon, evocă primejdiile transformării Nigeriei „într-un al doilea Congo". În vederea preîntîmpinării unei asemenea alternative, membrii Consiliului militar al țării, întruniți la Lagos, au decis formarea mai multor state în locul celor patru regiuni existente în prezent în țară, măsură care, după părerea lor, ar pregăti condițiile în vederea realizării stabilității politice interne. În direcția relaxării situației politice se așteaptă mult în aceste zile de la o eventuală întrunire, în afara granițelor nigeriene, a principalilor lideri ai țării, perfectată în principiu într-o convorbire telefonică de lt.-colonel Gowon și lt.-colonel Ojukwu.

Corneliu VLAD

Șefi de state, de guverne, personalități ale vieții publice care au participat la funeraliile fostului cancelar al R.F.G., Konrad Adenauer

din agenda internațională

27 aprilie – 3 mai

27 aprilie

La Montréal (Canada), în insulele de pe fluviul Sfîntului Laurențiu, se inaugurează Expoziția Universală 1967. Timp de șase luni vizitatorii vor putea vedea exponatele prezentate de cele 62 de țări participante.

Ministrul de externe al Franței, Maurice Couve de Murville, sosește la Bonn pentru a pregăti vizita pe care președintele de Gaulle o va întreprinde în luna iulie în R.F.G. Cu acest prilej el va avea o întrevedere cu ministrul de externe vest-german, Willy Brandt.

Se întrunește comitetul tripartit anglo-americano-vest-german pentru a pune din nou în discuție problema compensării cheltuielilor în devize necesare pentru întreținerea trupelor britanice și americane staționate pe teritoriul R.F.G.

În Republica Togo se sărbătoresc șapte ani de la proclamarea independenței.

Sierra Leone celebrează proclamarea independenței (1961).

28 aprilie

Paul Hasluck, ministrul de externe al Australiei, începe o vizită oficială în Japonia. El va conferi cu reprezentanți ai guvernului japonez despre posibilitățile de a dezvolta relațiile dintre cele două țări și despre o serie de probleme internaționale.

29 aprilie

Sărbătoare națională în Japonia (ziua de naștere a împăratului).

1 mai

Suleyman Demirel, președintele Consiliului de Miniștri al Turciei, își începe vizita în Iran. Într-un comunicat oficial se arată că această vizită va contribui la întărirea relațiilor de prietenie și la extinderea colaborării dintre Turcia și Iran.

În Olanda se sărbătorește ziua de naștere a reginei Juliana. Sărbătoare națională.

2 mai

Dr. Josef Klaus, cancelarul federal al Austriei, însoțit de ministrul de externe Lujo Toncic, sosește într-o vizită oficială în R. P. Ungară.

Corespondență din Ankara
de la Nicolae Ionescu

Vizita delegației parlamentare române

Istoria civilizației universale a fost, evident, generoasă cu Turcia, acordîndu-i în paginile sale un spațiu amplu. Civilizațiile care s-au succedat de-a lungul mileniilor pe aceste meleaguri, amprentele adînci pe care ele le-au lăsat justifică pe deplin interesul manifestat în lume față de țara și poporul turc. Dar trecutul prestigios nu se substituie și nu estompează prezentul. Cu un interes cel puțin egal sînt urmărite paginile pe care poporul turc le înscrie astăzi în istoria țării sale, eforturile pe care le depune pentru o continuă ascensiune pe scara valorilor materiale, culturale și spirituale, realizările și preocupările sale de viitor. O mai bună cunoaștere determină o mai bună înțelegere reciprocă și constituie o contribuție însemnată la cauza consolidării păcii și securității internaționale.

Vizita pe care delegația parlamentară română, condusă de președintele Marii Adunări Naționale, Ștefan Voitec, o întreprinde în Turcia, la invitația Senatului și Adunării Naționale (Medjilis) este o expresie a unei năzuințe — manifestată reciproc — spre o mai bună cunoaștere și, în același timp, o confirmare a îmbunătățirii continue a legăturilor dintre cele două țări. Acționînd în spiritul bunelor relații cu toate statele, fără deosebire de regim social-politic, România acordă o deosebită atenție fondării unor raporturi de colaborare multilaterală între toate țările balcanice. Evoluția pe o linie ascendentă a legăturilor între România și Turcia demonstrează că pentru realizarea unui climat de destindere și înțelegere internațională, singura bază o constituie afirmarea și dezvoltarea între state a unor relații normale, întemeiate pe respectarea principiilor suveranității și independenței naționale, neamestecul în treburile interne ale altora, egalitatea în drepturi, avantajul reciproc.

Procesul de apropiere între cele două țări a dus, în ultimii ani, la o creștere continuă a schimburilor economice, culturale și științifice, la importante vizite oficiale reciproce.

Evoluția favorabilă a relațiilor româno-turce este atestată din plin și de actuala vizită pe care delegația Marii Adunări Naționale o întreprinde în țara unde se întîlnesc și își dau mîna Europa și Asia — cele două bătrîne continente care au adus o contribuție impresionantă la tezaurul civilizației universale. Căldura cu care delegația a fost întîmpinată, cordialitatea convorbirilor avute cu înaltele oficialități turce au scos în mod limpede în evidență reciprocitatea sentimentelor de prietenie dintre cele două popoare. „După cum se poate constata — a subliniat președintele Republicii Turcia, Cevdet Sunay, cu prilejul întîlnirii cu oaspeții români — relațiile dintre țările noastre sînt în ultimul timp în continuă îmbunătățire. Dorința noastră cea mai mare este ca ele să continue și de-acum înainte".

Aceleași gînduri le-a exprimat și primul ministru, Suleyman Demirel, în timpul întrevederii cu membrii delegației române. „Acordăm o foarte mare importanță — a spus domnia-sa — dezvoltării relațiilor de bună vecinătate între cele două țări ale noastre. Ne-au rămas vii în memorie frumoasele impresii pe care le-a lăsat vizita în Turcia a primului ministru al României, Ion Gheorghe Maurer. Cu acel prilej, am trecut în revistă în amănunțime relațiile dintre țările noastre și am putut constata că ele se află pe un drum bun. Nu există nici o piedică în calea dezvoltării relațiilor dintre țările noastre".

Schimburile utile de vederi și discuțiile avute de delegația română cu președintele Senatului, Ibrahim Sevki, și președintele Medjilisului, Ferruh Bozbeyli, și cu alți parlamentari turci în probleme privind activitatea forurilor legislative ale celor două țări, au scos de asemenea în evidență concordanța de păreri în ceea ce privește valoroasa contribuție pe care o pot aduce parlamentele la opera de apropiere și înțelegere între popoare, la promovarea unor relații de colaborare între toate țările lumii, fie ele mari sau mici, indiferent de orînduirea lor social-politică. „Sîntem bucuroși — a arătat președintele Marii Adunări Naționale, Ștefan Voitec, la dineul oferit de Ferruh Bozbeyli — să constatăm că relațiile tradiționale româno-turce, de bună vecinătate, de înțelegere reciprocă și prietenie, sînt în continuă dezvoltare și sîntem convinși că desfășurarea colaborării pașnice, în interesul celor două popoare, servește cauza păcii în regiunea noastră geografică și în lume. Vizitele delegațiilor parlamentare, ale personalităților de frunte ale vieții politice, ale reprezentanților vieții economice, științifice și culturale, își dovedesc reala lor utilitate".

Vizita în Turcia a oferit membrilor delegației Marii Adunări Naționale o largă posibilitate de a vedea o seamă de aspecte și realizări caracteristice pentru bogata istorie a țării și pentru progresele sale multilaterale actuale. E foarte dificil de a reda, în spațiul restrîns al unei corespondențe, impresiile culese în călătoria prin țară, care poate fi asemuită cu o incursiune de cîteva milenii în istorie. Aici s-a înălțat cîndva, în apropiere de Dardanele, semeața cetate a Troiei, imortalizată de Homer ; aici a rostit Cezar faimoasele cuvinte „Veni, vidi, vici", după ce l-a înfrînt pe Pharnaces, regele Pontusului ; tot aici Marc Antonius s-a întîlnit pentru prima oară cu Cleopatra, pe malul rîului Cidnus, lîngă Tarsus ; aici a trăit legendarul rege Midas care transforma totul în aur printr-o simplă atingere...

Această înșiruire ar mai putea continua mult. Să ne oprim de aceea asupra cîtorva etape principale ale vizitei. Dinamismul și tinerețea Ankarei, sobrietatea monumentală a Mausoleului strălucitului om de stat Kemal Atatürk, exemplarele unice, de o rară frumusețe, adunate în Muzeul Hitit, au completat în mod desăvîrșit activitatea de întrevederi și convorbiri pe care oaspeții români le-au avut în capitala Turciei. Izmirul — „poartă deschisă de 5 000 de ani către lume" — a ținut să demonstreze convingător virtuțile comerțului internațional, în timp ce antica cetate Efes și prima capitală a imperiului otoman — Bursa — au oferit membrilor delegației parlamentare române prilejul să admire perfecțiuni arhitectonice, opere de artă impresionante, rezultate dintr-o succesiune de civilizații. La Istanbul, oaspeții au urmărit cronica de piatră a Europei și Asiei. În acest străvechi oraș, în care monumentele evocă la fiecare pas istoria, ei au fost impresionați nu numai de bogatele vestigii ale trecutului, dar și de ritmul trepidant al unui mare centru economic și cultural.

Impresia cea mai puternică a produs-o însă creația contemporană a poporului turc, drumul important pe care l-a parcurs în cele numai cîteva decenii care au trecut de cînd a început opera de creare a Turciei moderne.

Ankara, 26 aprilie

Un aspect modern din Istanbul

„Arde o stea în multele stele
Arde pe ceruri și pe drapele
Capăt de osie, roșie stea,
Osia trece prin inima mea".

Nicolae Labiș

Trăim un secol al marilor deplasări umane, politice și sociale ; un secol strălucitor în care s-a investit o uriașă cantitate de inteligență umană și geniu, de la eliberarea energiei atomice, pînă la zborul în Lună, de la mașinile cibernetice pînă la fizica nucleară. Putem spune că munca în acest secol își stabilește tot mai pregnant direcția spre înălțimi, spre orizonturile care convin cel mai mult condiției umane, începînd să se definească drept o sinteză a nobleței, inteligenței și demnității. Tot ceea ce este considerat peisaj al secolului XX este produsul muncii și întinderea, adîncimea și frumusețea acestui peisaj ne dau dreptul să considerăm, să denumim munca — munca tuturor, unită, animată de pasiuni și mobiluri pozitive — *creație* în cel mai deplin înțeles al cuvîntului. 1 Mai este sărbătoarea acestei creații la care participă oamenii muncii de pretutindeni.

Trăim un secol al marilor mutații în mintea și în conștiința oamenilor, în harta politică a lumii. Mari surse de energii și forțe umane luptă pentru socialism și afirmarea ființei naționale, pentru justiție socială, pentru sensuri și realități democratice, pentru fondarea unor raporturi între popoare, țări și între oameni, așezate pe temelia justiției și rațiunii, singurele care corespund acestui secol. 1 Mai este zi de luptă pentru împlinirea acestor aspirații, iar coloanele care se revarsă pe străzi și piețe, în toate colțurile globului — o uriașă demonstrație a solidarității oamenilor muncii de pretutindeni. Solidaritate născută și călită în focul bătăliilor de clasă a căror lozincă — „Proletari din toate țările, uniți-vă !" — înmănunchează și sporește forța de acțiune și de luptă a tuturor celor ce muncesc.

De la prima manifestație de 1 Mai — cu 81 de ani în urmă — mișcarea muncitorească, dobîndind conștiință de sine și de rolul ei în viața economică, socială și politică a contemporaneității, a ajuns forța cea mai combativă, pusă în slujba progresului, păcii și înțelegerii între popoare. Proletariatul de pretutindeni, clasa cea mai nobilă în aspirațiile ei, străine de egoismul, rapacitatea și brutalitatea de castă a claselor avute — devorate de ambiții belicoase și pofte dominatoare — s-a impus ca forță principală în lupta pentru progres social, pentru pace între popoare. Dinamica dezvoltării industriale, avîntul impetuos al tehnicii în lume, introducerea tot mai largă a științei în producție și perfecționarea mijloacelor de producție au dus și duc neîncetat la o creștere numerică a proletariatului și, ceea ce e esențial, la mutații superioare în pregătirea și gîndirea muncitorilor. Conștiința forței pe care o reprezintă și rolul lor în făurirea istoriei au fost aduse pe avanscena istoriei de partidele comuniste, grandioasă forță politică mondială care se găsește în primele linii ale luptei duse de masele muncitoare de pretutindeni pentru dezvoltare națională și socială. Acestui rol de avangardă al comuniștilor i se datorește influența pregnantă pe care mișcarea muncitorească o exercită asupra destinelor umanității.

1 MAI

Al. Ivan Ghilia

Istoria României din ultimele decenii are în centrul ei lupta și creația (am putea afirma că cele două noțiuni sînt sinonime) maselor de oameni ai muncii. *„Clasa muncitoare — clasa cea mai înaintată a societății* — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R. — *eliberîndu-se pe sine, a eliberat de exploatare și asuprire toate păturile muncitoare, întreaga națiune română. Ea a dus greul luptei și muncii pentru construirea socialismului, îndeplinindu-și cu cinste îndatoririle ce-i revin în procesul transformării revoluționare a societății"*.

Eliberat din cătușele exploatării, independent și liber, stăpîn pe propria lui soartă, poporul român, călăuzit de partidul comuniștilor, și-a concentrat toate forțele creatoare, inteligența și hărnicia, spre valorificarea resurselor patriei, spre restructurarea întregii societăți pe principiile științifice, obiective, ale construcției socialiste, în opera de producere a bunurilor materiale și spirituale, începînd cu vasta muncă de pe șantiere, hidrocentrale, uzine și fabrici, pînă în laboratoare, institute științifice de cercetări și uniuni de creație. Munca a devenit o chestiune de onoare și patriotism, adevărată creație a întregului popor. Păstrînd, valorificînd și îmbogățind neîncetat tezaurul de valori materiale și spirituale produs în decursul veacurilor pe meleagurile de la Dunăre și Carpați, clădind edificiul strălucitor al României moderne, pentru bucuria noastră și a urmașilor noștri, poporul român, prin ce are el mai original și valoros, își aduce contribuția sa la întărirea sistemului socialist, la îmbogățirea civilizației și culturii umane.

Angajate cu întreaga lor energie creatoare în făurirea vieții noi, popoarele din țările socialiste își îmbogățesc continuu avuția materială și spirituală, punînd în valoare bogățiile naturale, dezvoltînd impetuos economia, știința, cultura, în folosul oamenilor, al celor ce muncesc. S-a statornicit această nouă tradiție a întîiului Mai, ca la sărbătoarea primăverii și a muncii, popoarele țărilor socialiste să raporteze noi și mari izbînzi în activitatea lor dăruită propășirii patriei socialiste, progresului și păcii.

Lupta pentru transpunerea ideilor de dreptate socială în realități sociale este prezentă, în diferite forme, în lumea capitalului. Bătălia împotriva exploatării, împotriva discriminărilor, împotriva înveninării atmosferei internaționale, unește muncitori, țărani, intelectuali, tineri și femei, atrage în arena confruntărilor sociale toate forțele progresiste, îi apropie pe comuniști și socialiști, iar din convergența acestor eforturi — care, în limbajul dialogului politic, se numește, simplu și concis, unitate de acțiune — rezultă spor de forță și impetuozitate în slujba progresului și păcii. Alegoria lui Thomas Mann din „Mario și Vrăjitorul" — confruntare simbolică dintre forțele destructive și cele care li se opun — este valabilă și azi dar, pe scena istoriei contemporane, Mario — spiritul sănătos, bunul simț și rațiunea — triumfă. Zeul imoral al iraționalismului, al violenței mai poate provoca daune, dar partea cea mai înaintată a omenirii, a popoarelor, coloana lor vertebrală, clasa muncitoare, proletariatul, marea armată adunată sub drapelul roșu al muncii și angajată în războiul glorios al progresului este mai puternică. În înfruntarea, pe scena contemporană, a lui Mario cu Vrăjitorul, conștiința și lupta muncitorimii reprezintă steaua polară a viitorului, axa direcțională pe care se mișcă istoria.

Telegramele de presă — căci în deplină concordanță cu ritmul progresului tehnic, cu graba sa, trăim și într-un secol al informației, din toate părțile și în mii de chipuri sîntem asaltați literalmente de uluitoare și neașteptate surse de informație, adevărate reflectoare ale conștiinței și spiritualității contemporane a umanității — telegramele de presă reproduse pe pagina externă a ziarelor difuzate în tiraje de masă aduc imagini, știri și reportaje ale neîncetatei, neobositei lupte pe care o desfășoară oamenii muncii din țările capitaliste pentru drepturi economice, pentru libertăți democratice. Ca o omniprezentă maree, proletariatul își strînge și își regrupează forțele, mișcîndu-le cînd într-o fabrică sau uzină, cînd într-alta, din Japonia pînă la Montevideo, din Sidney pînă la Londra. Cu doi ani în urmă, telegramele de presă anunțau cea mai grandioasă acțiune muncitorească din Argentina : peste cinci milioane de oameni ai muncii participanți la o grevă generală. Accentuarea contradicțiilor dintre muncă și capital a dus la intensificarea mișcărilor greviste în ultimul deceniu. Statisticile înregistrează cifre de sinteză impresionante : în perioada 1956—1960, media anuală a greviștilor a fost de 7,8 milioane, între anii 1961—1965 — de peste zece milioane, în 1966 — de peste 11 milioane. În Japonia, cu ocazia „Zilelor acțiunilor unite", făcînd parte din ofensivele muncitorești în preajma reînnoirii contractelor colective de primăvară, milioane de muncitori, încolonate în fluvii nesfîrșite mărșăluind pe străzile principalelor orașe, au manifestat și în acest an pentru mărirea salariilor, stabilirea unui minim garantat de existență, împotriva concedierilor, pentru reducerea zilei de lucru. Au luat o amploare deosebită acțiunile populare de protest împotriva agresiunii Statelor Unite în Vietnam. Să răsfoim doar ziarele din ultimele săptămîni. Roma, Paris, Amsterdam, Londra — marșuri și demonstrații care înfierează războiul dus de S.U.A. împotriva poporului vietnamez. Chiar în S.U.A., protestul împotriva agresiunii americane dobîndește proporțiile unei acțiuni de masă. 400 000 de americani au manifestat recent, la New York și San Francisco, sub lozincile : „Încetați războiul", „Duceți tratative cu Frontul Național de Eliberare".

Însăși cifra — 40 000 de muncitori greviști din Chicago care au sărbătorit primul 1 Mai 1886, și cifrele zecilor de milioane reprezentînd numărul manifestanților ieșiți în piețele marilor orașe și pe largile bulevarde cu steaguri și flori pentru a celebra astăzi ziua de 1 Mai — și încă ar indica elocvent — capacitatea muncitorilor de a se uni în acțiuni comune, de a atrage în desfășurarea lor pături largi ale populației. Înfruntarea dintre exploatatori și exploatați, dintre forțele opresiunii și forțele democratice evoluează în funcție de condițiile concrete din fiecare țară, de gradul unității celor ce muncesc. Se adeveresc întru totul și azi aprecierile clasicilor marxism-leninismului că unitatea este arma cea mai de preț a clasei muncitoare internaționale.

Secolul nostru — și acest 1 Mai 1967 o confirmă din plin — este secolul marilor mișcări sociale, al ofensivei tot mai hotărîte și mai unite a celei mai înaintate clase împotriva inegalităților, a obscurantismului, a opresiunii imperialiste. Un secol al conștiinței de sine a clasei care va atinge de bună seamă parametrii propuși în cursa ei neîntreruptă spre fericire și care reprezintă în marea conștiință a istoriei contemporane steaua ei polară.

Paul Gray HOFFMAN

Vizita în România a directorului P.N.U.D. ne-a oferit posibilitatea unei convorbiri în legătură cu diferitele aspecte ale activității pe care dl Paul G. Hoffman o coordonează în cadrul Națiunilor Unite. Deținînd vreme de mulți ani importante posturi de conducere în economia americană (președinte al Consiliului de administrație al companiilor Studebaker-Packard, Hoffman Speciality Manufacturing Co., Time Incorporated, Encyclopaedia Britannica Films Inc., New York Insurance Co., United Air Lines), autor al mai multor lucrări din domeniul economiei — interlocutorul nostru a ocupat de asemenea, începînd din 1942, o serie de funcții în administrația guvernamentală a S.U.A., între care aceea de președinte al Consiliului de administrație pentru dezvoltarea economică în Departamentul Comerțului și de administrator al Planului Marshall. P. G. Hoffman a condus și Consiliul Fundației Ford ; este membru al Consiliului de administrație al Camerei de Comerț internaționale, care reunește organisme economice din 75 de țări ale lumii. Însărcinările primite din 1959 în cadrul O.N.U. au fost acelea de director general al Fondului special, iar din 1965, după unificarea acestuia cu Programul lărgit de asistență tehnică, de director al P.N.U.D.

Redactorul nostru CRISTIAN POPIȘTEANU a solicitat domnului Hoffman un interviu în cadrul căruia directorul P.N.U.D. a expus principalele trăsături ale Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare.

PROGRAMUL NAȚIUNILOR UNITE PENTRU DEZVOLTARE

— Scopul programului de dezvoltare al Națiunilor Unite, al cărui director sînt, este de a sprijini țările în curs de dezvoltare în vederea fortificării economiilor lor naționale, ceea ce implică întărirea independenței lor economice și politice. Programul Națiunilor Unite își propune a contribui practic, printr-o serie de proiecte de preinvestiții, la accelerarea dezvoltării acestor țări. Națiunile Unite și-au asumat nu numai sarcina de a se strădui să mențină pacea prin mijloace politice, dar și aceea de a contribui la promovarea progresului economic și social al națiunilor. Condițiile economice și sociale reprezintă o preocupare esențială a lumii contemporane. Prea mulți oameni în lumea de astăzi trăiesc în condiții de mizerie. Aș putea spune chiar că aproape jumătate din oamenii de pe acest pămînt merg seara la culcare înfometați. Programul de dezvoltare al O.N.U. se realizează în primul rînd prin trimiterea de experți de înaltă calificare, care să contribuie la ridicarea țărilor în curs de dezvoltare în toate domeniile vieții economice. Între 1955 și 1967, peste 30 000 de specialiști au îndeplinit programe de asistență tehnică în calitate de experți, iar în 150 de țări și teritorii au fost aplicate 2 500 de proiecte de mici dimensiuni. Aceasta este o parte a muncii noastre. Dacă un anumit sistem de învățămînt nu există într-o anumită țară, Națiunile Unite ajută la instituirea unor burse pentru tinerii din țara respectivă spre a le oferi posibilitatea de a studia în alte țări. Aceasta este o altă componentă a asistenței tehnice a programului. În decurs de 15 ani, peste 150 000 de specialiști din 130 de țări și teritorii s-au format prin intermediul programului.

Acordăm asistență tehnică și în alt domeniu. Prospectînd resursele naturale de care dispune țara respectivă, ajutăm apoi la efectuarea de studii pentru a le putea pune în valoare în scopul dezvoltării economiei naționale. O altă latură a acestei probleme este formarea de cadre. Există un mare număr de oameni, aproximativ 750 000 000 în lumea de azi, care nu au nici o calificare. De aceea, una dintre sarcinile imense ale națiunilor este de a asigura o pregătire profesională acestor oameni. Ne străduim să ajutăm și în această privință. O altă direcție în care acționează Programul nostru este crearea de instituții de cercetări. E remarcabil avîntul care se realizează în prezent atît în știință cît și în tehnologie. În România am remarcat un mare număr de instituții de cercetări foarte avansate, care contribuie desigur la dezvoltarea industriei și agriculturii românești. Este foarte important să știm să profităm de avantajele pe care ni le oferă știința și tehnologia.

Aș vrea să subliniez că Programul de dezvoltare al O.N.U. are o dată recentă, asistența tehnică reprezentînd o funcție relativ nouă pentru organizațiile internaționale. În concluzie, am spus aceasta pentru a ști că și noi acumulăm experiență. Cred că eforturile O.N.U. pentru accelerarea progresului economic și social al națiunilor în curs de modernizare reprezintă un mod bun de a stimula cooperarea internațională.

Vorbindu-ne despre actualele acțiuni ale P.N.U.D., oaspetele ne-a spus :

— În 1957, O.N.U. a dispus doar de aproximativ 30 milioane de dolari pentru a-și îndeplini programul de asistență tehnică. În perioada 1966—1967 avem la dispoziție aproape 175 milioane dolari pentru a ne desfășura munca în țările în curs de dezvoltare. Și totuși, pot să vă spun că nu avem destui bani. Cu alte cuvinte, așteptăm cu nerăbdare ziua în care aceste fonduri se vor mări și sperăm că ea nu va fi chiar atît de departe. Perspectivele sînt în orice caz încurajatoare și faptul că am trecut într-un deceniu de la 30 la 175 milioane reprezintă de asemenea un mare și cert progres. Avem în momentul de față la dispoziție un studiu cu privire la nevoile țărilor în curs de dezvoltare pînă în 1970. Pe baza acestui studiu probabil că vom avea nevoie de dublul actualei sume de care dispune P.N.U.D. În momentul de față avem de îndeplinit o serie de sarcini pentru ridicarea materială a țărilor slab dezvoltate, sarcini care au fost amînate. În perspectivă, vom căuta să intensificăm acțiunile P.N.U.D. pentru a deveni și mai utili.

În decursul convorbirii, Paul G. Hoffman s-a referit în mai multe rînduri la experiența cooperării cu România. Iată ce ne-a declarat interlocutorul nostru în această privință :

— Programul nostru realizează proiecte de cooperare și cu o serie de state europene (pe lîngă România, amintesc Bulgaria, Grecia, Cipru, Islanda, Cehoslovacia, Irlanda, Iugoslavia, Malta, Polonia, Turcia). Pot să vă spun doar atît : cooperarea cu țara dumneavoastră decurge excelent. Și deosebit de eficient. Aș vrea de asemenea să spun că, datorită numeroaselor ei acțiuni și inițiative, România se bucură de un deosebit prestigiu în cadrul Organizației Națiunilor Unite. Subliniez că toți experții care au fost la dumneavoastră au vorbit despre înalta competență a partenerilor ce le-au fost desemnați de către România în cadrul proiectelor de asistență tehnică. La rîndul lor, toți românii care au studiat prin burse ale P.N.U.D sînt excelent dotați, ei fiind întotdeauna extrem de judicios selecționați. Repet, cooperarea cu România este excelentă. Și în timp ce noi discutăm aici, dl Etchats, care se ocupă de Biroul nostru european de la Geneva, și dl Spoelberch, adjunctul său, stau de vorbă cu doi specialiști români despre un proiect special românesc care mi se pare deosebit de interesant. El se referă la posibilitatea unor irigații cu ajutorul apelor Dunării. Proiectul prevede, de asemenea, crearea unei stații de cercetări care să se ocupe de problema îngrășămintelor. Sperăm că și acest proiect se va realiza în condiții corespunzătoare, deoarece există în momentul de față o bună tradiție a cooperării stabilită între noi. Vreau să precizez că proiectele economice, la finanțarea cărora contribuie P.N.U.D., se realizează efectiv prin agențiile specializate ale Națiunilor Unite (F.A.O., O.M.S., O.I.M., U.N.E.S.C.O.). Cînd vorbesc despre finanțare, înțeleg faptul că guvernele țărilor cu care cooperăm suportă cea mai mare parte a cheltuielilor de investiții. P.N.U.D. se ocupă doar de cheltuielile externe : studii, trimiterea de experți, calificarea unor specialiști, achiziționarea unor utilaje experimentale etc.

Aș dori să-mi exprim marea satisfacție pentru contactele avute în România cu înalte personalități guvernamentale, precum și mulțumiri pentru amabila ospitalitate. Sper că aceste contacte vor fi tot atît de folositoare pentru oficialitățile românești, pe cît s-au dovedit a fi fost ele pentru noi, reprezentanții Programului de dezvoltare al O.N.U. Noi am învățat din aceste întrevederi o serie întreagă de lucruri despre situația de aici și mai ales cum am putea eventual îmbunătăți în continuare cooperarea cu România.

Înainte de a încheia, dați-mi voie să vă spun cît de mult ne-a plăcut, soției mele și mie, această primă vizită la București. Am fost pînă acum în toată lumea, am văzut cea mai mare parte din orașele de pe pămînt și pot să vă asigur că Bucureștiul se clasează printre primele orașe din lume în ce privește frumusețea și farmecul. Am fost încîntați de vizita noastră aici.

În vizita făcută în țara noastră, directorul P.N.U.D. a fost însoțit de domnii R. Etchats, reprezentantul pentru Europa al Programului, și de G. de Spoelberch, asistent special al directorului. Raymond Etchats, pe care am avut prilejul să-l prezentăm cititorilor revistei „Lumea" în vizitele sale anterioare în România, a binevoit să ne exprime opiniile sale despre dezvoltarea cooperării europene și contribuția țării noastre în acest domeniu.

— Sînt foarte bucuros că pot să vorbesc ca unei vechi cunoștințe despre cooperarea europeană. Mai ales în acest moment, cînd la Geneva s-a marcat o aniversare importantă — a 20-a aniversare a Comisiei Economice pentru Europa, a cărei activitate demonstrează interesul pe care Națiunile Unite îl acordă cooperării dintre diferitele țări ale Europei. Aș dori să-mi permiteți o paranteză. Cînd te gîndești că, la urma urmei, ceea ce separă o capitală de alta sînt o oră, două sau trei de zbor cu avionul, și în foarte multe cazuri durează mai mult ca să mergi din centrul orașului la aeroport decît de la o capitală la alta, această evoluție a transporturilor moderne ne face să ne gîndim că Europa a devenit mai mică în sensul rapidității cu care pot fi străbătute distanțele. Nu mai e vorba de țări îndepărtate unele de altele. Pe de altă parte, cred că Europa însăși va fi mai mare datorită faptului că fiecare țară va putea să dea mîna celeilalte, formînd un ansamblu de cooperare reciprocă. Un alt lucru pe care nu mă pot împiedica să-l relev este că, mai ales cînd ajungi la București în momentul în care primăvara invadează toate străzile, îți dai seama de două aspecte de-a dreptul extraordinare : adevărata frumusețe a Bucureștiului și efortul considerabil pe plan uman pe care îl implică această frumusețe. Este vizibil că s-a lucrat imens pentru a se ajunge aci. Construcțiile ridicate la București, care la fiecare nouă vizită îmi apar mai impresionante, demonstrează, ca și în multe alte țări europene, că omul a adus o substanțială contribuție naturii. Pentru că, mai presus de frumusețea naturii, trebuie spus că s-a făcut un efort considerabil în România, ca și în alte țări ale Europei, din punctul de vedere al dezvoltării economice.

de la MANILA la WASHINGTON

Reprezentantul Vietnamului de sud a schimbat scaunul de „observator" cu cel de participant cu drepturi depline, ministrul de externe al Angliei a fost înlocuit de cel al Coreei de sud și Consiliul ministerial S.E.A.T.O. s-a transformat în reuniunea țărilor implicate în agresiunea din Vietnam. Succesiunea imediată a celor două conferințe organizate la Washington pentru dezbaterea unor probleme ale Asiei de sud-est a făcut mai evidentă o tendință care se conturează de cîtăva vreme : cadrul tratatului Asiei de sud-est nu mai este adecvat actualelor planuri americane privind această parte a lumii. Absența demonstrativă a Franței și Pakistanului, prezența aproape întîmplătoare și strict formală a Angliei, au făcut din consiliul S.E.A.T.O. un organism mutilat, lipsit de eficiență, iar din întrunirea lui — un simplu preambul. Din punctul de vedere al Statelor Unite, cea mai importantă dintre conferințele de săptămîna trecută a fost cea a statelor intervenționiste în Vietnam. Instituționalizate prin pactul semnat la Manila în octombrie anul trecut, aceste „consultări" în șapte au șanse să devină principalul instrument de aplicare a politicii asiatice a Statelor Unite. Cum la ele nu participă decît state-cliente ale S.U.A. și state cărora le convine retragerea Franței și a Angliei din zona Pacificului, nu există riscul unei rezistențe reale în fața presiunilor americane.

Recriminările exprimate la conferința S.E.A.T.O. au avut semnificația unei adevărate puneri sub semnul întrebării a acestei alianțe militare. Chiar de la început, ministrul de externe al Tailandei, Thanat Khoman, a acuzat Franța, Pakistanul și Anglia că „beneficiază de pe urma S.E.A.T.O." (cum oare ?) „fără să-și achite însă obligațiile față de pact". El a precizat că ar fi de datoria tuturor membrilor S.E.A.T.O. să acorde sprijin militar Statelor Unite în războiul din Vietnam. Ministrul de externe al Australiei, Paul Hasluck, a învinuit Franța de „lipsă de interes pentru Asia".

Se știe că ministrul de externe al Angliei, George Brown, anunțase inițial că nu va putea participa la reuniune. S-a dus, totuși, și a avut două prilejuri să regrete această călătorie : primul — atunci cînd a fost pus în situația de a se scuza în legătură cu hotărîrea Marii Britanii de a nu trimite în nici un caz trupe în Vietnam, iar al doilea — la semnarea comunicatului final redactat în termeni pe care presa engleză îi apreciază ca mult prea duri pentru a fi pe placul guvernului britanic. În plus, George Brown a fost supus unui foc concentric de întrebări în legătură cu intenția Angliei de a-și retrage o parte din trupele aflate în Extremul Orient. Se știe că dintre cei aproximativ 40 000 de militari staționați în marea lor majoritate la Singapore, ar urma în orice caz să se înapoieze în patrie în anul următor încă cinci pînă la zece mii, pe lîngă cei 10 000 care au fost retrași anul trecut. Brown s-a menținut într-o rezervă prudentă, considerînd probabil că subiectul va putea fi discutat într-o atmosferă mai calmă la 2 iunie, cînd premierul Harold Wilson va face o vizită la Washington.

„Inactiv și neputincios", acestea sînt calificativele care, după părerea ministrului tailandez, se potrivesc cel mai bine astăzi blocului S.E.A.T.O. „Guvernele și statele membre ale Organizației Tratatului Asiei de sud-est rămîn hotărîte să mențină și, în măsura posibilităților, să-și sporească eforturile pentru a ajuta Vietnamul de sud, în conformitate cu prevederile constituționale ale țărilor lor". Așa se spune în comunicatul final al sesiunii de la 18—20 aprilie a S.E.A.T.O.

În comunicat există însă și un pasaj care explică indirect fervoarea agresivă a unora dintre partenerii asiatici ai S.U.A. Este vorba de „intensificarea activităților subversive în insula filipineză Luzon" și de „primejdia unei rebeliuni antiguvernamentale în Tailanda". Două guverne nepopulare se cramponează deci de un scut străin și sînt dispuse să contribuie la reprimarea armată a mișcării de eliberare națională din altă țară pentru a avea, la rîndul lor, garanția că, la nevoie, vor primi sprijin extern împotriva unei eventuale mișcări insurecționale în propria lor țară. Pe aceeași linie se înscrie și argumentarea prin care președintele Coreei de sud a considerat potrivit să explice la un miting electoral ținut la 17 aprilie trimiterea a 45 000 de soldați sud-coreeni în Vietnam : este prețul cerut de Statele Unite pentru continuarea prezenței lor militare în Coreea de sud.

Neinhibați de participarea unor aliați mai reticenți, miniștrii de externe ai Statelor Unite, Vietnamului de sud, Coreei de sud, Australiei, Tailandei, Filipinelor și Noii Zeelande au trecut la stabilirea amănuntelor concrete ale viitoarei etape a escaladării. Fără martori, cu ușile închise, ei au elaborat planuri despre care comunicatul final vorbește doar în linii mari : vor continua nelimitat și vor intensifica eforturile militare în Vietnam. Și pentru că „războiul din Vietnam este adesea greșit înțeles în străinătate", este

→

necesar — menționează comunicatul — să se pornească „o ofensivă psihologică" în întreaga lume. Vor fi create „grupuri de propagandă" cu misiunea de a „schimba imaginea pe care o are lumea despre războiul din Vietnam". Această primă recunoaștere oficială a nepopularității agresiunii americane împotriva poporului vietnamez a fost însoțită de o nouă încercare de a obține un efect propagandistic, de felul celor care însoțesc fiecare nou pas al escaladării : secretarul de stat a lansat iar o așa-zisă „ofertă de pace" : trupele americano-saigoneze și forțele armate ale R. D. Vietnam să se retragă cu încă 10 mile la sud și respectiv nord de zona demilitarizată și apoi să înceapă tratative. Corespondenții de presă au atras din prima clipă atenția asupra caracterului diversionist al acestei propuneri : fără a fi însoțită de o încetare a bombardamentelor asupra R. D. Vietnam, mișcarea de trupe de la frontieră nu ar constitui în nici un caz o acțiune de natură să ducă spre o reglementare pașnică a conflictului. Parcă pentru a indica și mai precis că propunerea nu are nici o valoare concretă, că este doar un punct al noului program propagandistic, forțele armate americane au făcut-o să coincidă cu o nouă escaladare periculoasă : bombardarea sălbatică a orașului Haifong și a unei mari uzine siderurgice din apropiere de Hanoi.

Este de notat de asemenea că, în timp ce Rusk lansa această „ofertă" — pe care Ministerul de Externe al R. D. Vietnam o califică drept înșelătoare și menită a camufla escaladarea războiului și încălcarea de către S.U.A. a acordurilor de la Geneva și a statutului zonei demilitarizate — strategii americani dezbăteau un plan de-a dreptul opus : construirea unui brîu de fortificații, a unui fel de „linie Maginot", de-a lungul întregii frontiere nordice a Vietnamului de sud. Fie că se va încerca realizarea lui, fie că el va rămîne doar pe hîrtie, acest din urmă plan dezvăluie adevăratele intenții ale Statelor Unite în privința Vietnamului : un război pe termen foarte lung, nedefinit, în speranța zadarnică de a măcina voința poporului vietnamez de a-și apăra libertatea și independența națională.

În timp ce statele asiatice care depind de S.U.A. subscriau cu zel la planurile de acest gen, secretarul general al O.N.U., U Thant, făcea cunoscut la New York punctul de vedere al altor state asiatice — Ceylonul, India, Nepalul, Afganistanul și Pakistanul pe care le-a vizitat luna aceasta : „Problema vietnameză a dominat toate întrevederile pe care le-am avut cu șefii de stat ai acestor țări... Am căzut de acord cu ei asupra următoarelor trei puncte : nu se poate obține o soluție pașnică decît prin tratative, nu prin mijloace militare ; problema vietnameză ar trebui reglementată de vietnamezi înșiși ; obiectivul principal trebuie să fie reîntoarcerea la acordurile de la Geneva din 1954".

Opiniile de acest gen nu au însă audiență la Washington. Guvernul american preferă să se consulte cu guverne care, fiindu-i îndatorate, se mulțumesc să se facă ecoul punctului de vedere american.

Cum numărul celor cu care se poate discuta de pe această platformă este tot mai mic, cercul interlocutorilor obișnuiți ai Statelor Unite se restrînge continuu. Recenta călătorie a vicepreședintelui S.U.A., Hubert Humphrey, în șapte state vest-europene a fost edificatoare în această privință. Se relatează că, vorbind la o reuniune despre această călătorie, Humphrey a plîns. A plîns cu lacrimi. Motivul durerii : statele vest-europene nu înțeleg, nu vor să înțeleagă politica americană. Ulterior, în fața societății redactorilor șefi ai ziarelor americane, Humphrey a tras concluzia că „este necesar un nou tip de relații și de înțelegere între S.U.A. și Europa occidentală" pentru că, altminteri, „s-ar ajunge rapid la îndepărtarea aliaților și în cele din urmă la izolarea Statelor Unite". Pînă atunci însă ? Statele Unite neavînd pentru moment disponibilitatea necesară unei asemenea reconsiderări, la înapoierea lui Humphrey la Washington hotărîrea a fost adoptată rapid : în actualul stadiu al relațiilor americano-vest-europene e contraindicată o vizită a președintelui Johnson peste Atlantic.

Și, totuși, președintele Johnson a venit în Europa ; în ultimii ani, de cînd deteriorarea relațiilor interoccidentale a avansat rapid, funeraliile oamenilor de stat au început să fie privite ca un teren neutru pentru întrevederi neoficiale între lideri. De două ori s-au întîlnit președinții Johnson și de Gaulle : cu trei ani și jumătate în urmă, la înmormîntarea lui John F. Kennedy, și săptămîna aceasta, lîngă catafalcul lui Konrad Adenauer (la fel, funeraliile lui Winston Churchill au prilejuit o întrevedere Wilson—de Gaulle într-un moment cînd relațiile anglo-franceze erau destul de încordate). Johnson și de Gaulle fiind singurii șefi de stat străini prezenți la solemnitatea de la Köln, cerințele protocolare i-au așezat tot timpul alături, în primele rînduri ale asistenței. Va fi avut oare loc o discuție politică de fond ? De obicei lucrurile de acest fel se află, în cazul cînd se află, abia mult mai tîrziu. Fără cartea lui William Manchester, „Moartea unui președinte", nu s-ar fi știut nici astăzi nimic despre discuția pe care au avut-o cei doi șefi de stat în cabinetul lui Dean Rusk în noiembrie 1963.

De data aceasta, Casa Albă a avut grijă să dezmintă, încă înainte de plecarea președintelui în R.F.G., toate zvonurile referitoare la o eventuală „conferință la nivel înalt" cu participarea celor doi președinți, a cancelarului Kiesinger și a premierului Wilson. Numai cancelarul Kiesinger a fost desemnat ca interlocutor politic al președintelui S.U.A., prilejul fiind considerat binevenit pentru a pregăti auspicii mai favorabile apropiatei vizite a lui Kurt Georg Kiesinger în S.U.A. În ceea ce privește eventualitatea unei discuții de fond de Gaulle—Johnson, cercurile Casei Albe au subliniat că ea ar necesita o muncă pregătitoare „de lungă respirație", fără de care ar fi nu numai inutilă, dar chiar inoportună.

Este o practică diplomatică uzuală ca întrevederile la nivel înalt să fie organizate numai atunci cînd există șanse rezonabile ca ele să fie încununate de succes. Ce lucruri agreabile ar avea să-și spună astăzi președintele Statelor Unite, angajate în războiul împotriva poporului vietnamez, și unii lideri ai Europei occidentale care consideră acest război ca un obstacol serios în calea destinderii ?

Felicia ANTIP

ESCALADAREA ÎN VIETNAM ȘI GRAFICUL PIERDERILOR SUFERITE DE TRUPELE AMERICANE

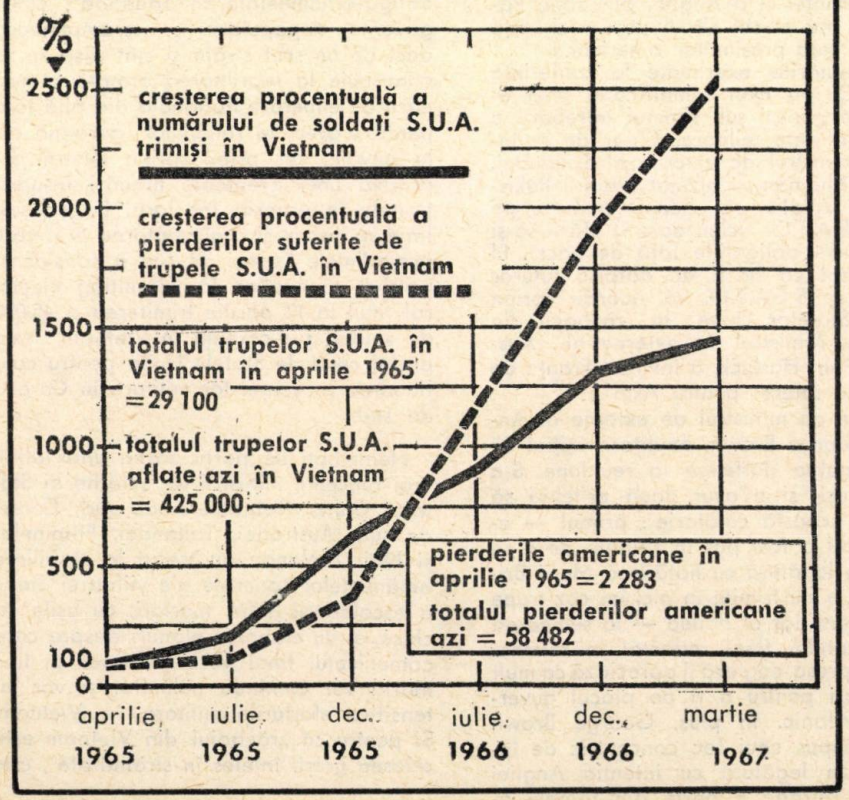

Situaţia din Grecia

Agenţia danezō „Politikens Presse Foto" transmite această fotografie făcută de un turist străin : tancuri pe străzile Atenei

Cu puţin timp înaintea deschiderii oficiale a campaniei electorale, vineri la miezul nopţii armata a preluat conducerea ţării. Unii comentatori diplomatici prevăzuseră de mai multă vreme cursul pe care avea să-l ia viaţa politică grecească după înlocuirea guvernului Papandreu, în vara anului 1965. După eşecurile înregistrate de Novas şi Tsirimokos, a putut fi format un guvern, sub conducerea lui Stephanopoulos, bazat pe o majoritate parlamentară de un singur vot, care a rezistat pînă în decembrie 1966. Venirea la conducere a unui guvern format de Paraskevopoulos, la 20 decembrie 1966, a apărut multora ca fiind rezultatul unui acord de culise între Papandreu şi Canellopoulos, ca un prim pas pe calea formării ulterioare a unui guvern comun de centru-dreapta. Viaţa politică s-a complicat tot mai mult şi, trei luni mai tîrziu, acţiunile celor doi politicieni, conjugate sau separate, au dus la căderea guvernului Paraskevopoulos şi formarea unui guvern sub conducerea liderului E.R.E., Canellopoulos.

După cum rezultă din unele informaţii de presă, pentru a fi sprijinit să preia puterea, Canellopoulos ar fi promis lui Papandreu că va acţiona în parlament pentru adoptarea unei legi electorale pe baza proporţionalităţii simple, ceea ce ar fi fost în avantajul grupării de centru. Dar, imediat după ce a format guvernul, Canellopoulos a dizolvat parlamentul.

Pe la începutul acestei luni s-au făcut speculaţii în legătură cu intenţia anumitor cercuri de a impune o dictatură. În zilele imediat anterioare preluării puterii de către armată, s-a înregistrat o încordare a atmosferei politice. La 28 martie s-a anunţat numirea unor noi conducători ai statului major, forţelor maritime şi poliţiei.

La 21 aprilie, ora 2 noaptea, armata a ocupat punctele strategice ale capitalei şi a izolat oraşul de restul ţării. După cum afirmă unii observatori, declanşarea acţiunii şi modul ei de desfăşurare ar fi luat prin surprindere majoritatea ofiţerilor superiori din armată ca şi pe unele înalte personalităţi. Un decret regal difuzat la radio prevedea suspendarea unor prevederi ale Constituţiei, fără să precizeze pericolele care ar fi ameninţat ordinea publică şi securitatea ţării. În temeiul legii pentru decretarea stării de asediu, s-a permis arestarea şi deţinerea preventivă a oricărei persoane, s-au interzis adunările publice, s-a instituit cenzura, s-a interzis circulaţia între anumite ore şi s-au închis un număr de instituţii şi şcoli.

La 22 aprilie a fost dat publicităţii textul unei declaraţii în care se afirma, printre altele, că misiunea noului cabinet condus de Constantin Kolias constă în „a aplica legea", în a „înfăptui modificări radicale adecvate în toate domeniile activităţii statului, a crea condiţii potrivite pentru revenirea ţării la regimul parlamentar pe o bază sănătoasă şi a reînsănătoşirii aparatului de stat". După ce afirmă că guvernul „va rămîne ferm ataşat faţă de ideea de pace şi libertate potrivit principiilor Cartei O.N.U.", declaraţia proclamă ataşamentul Greciei „faţă de N.A.T.O. şi de aliaţii săi occidentali, dar în acelaşi timp îşi revendică drepturile ca membră a alianţei pe bază de egalitate". În continuare se spune că „guvernul va urmări menţinerea şi dezvoltarea relaţiilor prieteneşti cu toate statele străine fără excepţie". Premierul Kolias a declarat că „alegerile nu puteau fi o soluţie în impasul creat" întrucît „în condiţiile actuale era imposibilă desfăşurarea normală a acestora" şi pentru că „oricare ar fi fost rezultatul lor ne-am fi îndreptat în mod fatal spre vărsare de sînge şi haos". Premierul a mai afirmat că guvernul nu are nici o culoare politică şi a declarat că orice opoziţie faţă de îndeplinirea misiunii sale „va fi reprimată prin toate mijloacele".

Agenţiile de presă au anunţat că în întreaga ţară au fost operate arestări. Un purtător de cuvînt oficial a declarat ziariştilor străini că numărul celor arestaţi — pentru a fi protejaţi sau anchetaţi — este inferior cifrei de 8 500 despre care s-a vorbit în străinătate. Un purtător de cuvînt al Ministerului presei a declarat că listele de arestări ce urmau să fie efectuate erau pregătite dinainte făcînd parte din „planul de stat de urgenţă". Ministrul de interne al noului guvern militar grec a declarat, potrivit relatării ziarului cipriot *Kypros*, că cei arestaţi vor fi eliberaţi „atunci cînd vor declara că nu se vor revolta". El a confirmat eliberarea lui Canellopoulos (între timp s-a aflat şi de cea a lui Ghiorghios Papandreu).

La începutul acestei săptămîni, comunicatele oficiale au afirmat că în întreaga Grecie domneşte calmul. Unele măsuri luate după introducerea stării de asediu au fost atenuate şi se menţionează restabilirea comunicaţiilor urbane şi reapariţia unor ziare de dreapta şi de centru.

Fostul deputat Merkuris, plecat din Atena cu puţin timp înaintea loviturii de stat militare, a declarat că preluarea puterii de către forţele militare ar fi avut loc cu sprijinul S.U.A. El a afirmat că în zilele anterioare, ambasadorul american a avut o serie de întrevederi cu personalităţi proeminente ale vieţii politice greceşti.

Evoluţia evenimentelor a avut un puternic ecou în străinătate. Majoritatea ziarelor cipriote s-au declarat în dezacord cu cele întîmplate.

Presa engleză încearcă să descifreze rolul unor personalităţi de frunte în evoluţia evenimentelor. *Daily Telegraph* afirmă, printre altele : „În mijlocul confuziei care înconjoară încă lovitura de stat din Grecia, tot ceea ce se poate spune pînă acum este că ea nu oferă multe speranţe în ce priveşte rezolvarea disensiunilor din această ţară". Ziarul apreciază apoi că „o violenţă de acest gen ar putea fi germenele unei noi violenţe. Ar putea avea repercusiuni asupra Ciprului şi ar putea contribui la înrăutăţirea relaţiilor, şi aşa încordate, cu Turcia". *The New York Times* scria : „Impunerea în Grecia a unei dictaturi sprijinită de armată nu poate fi justificată... Armata va constata că este mult mai uşor să pui mîna pe putere decît să te debarasezi de ea pe cale constituţională şi paşnică".

După ce afirmă că „alegerile generale de la 28 mai ar fi constituit cea mai bună posibilitate de a pune capăt perioadei de nesiguranţă", *Financial Times* apreciază că „în prezent nu se poate face mare lucru în afară de a încerca să coordonezi o situaţie confuză. Faptul că Atena este calmă pentru moment înseamnă foarte puţin. Este necesar să se stabilească ce se întîmplă în restul ţării, şi evenimentele din capitală ar putea lua o cotitură surprinzătoare."

Întrebîndu-se dacă noul guvern va fi viabil, ziarul turc *Milliyet* afirma că „în ciuda promisiunilor făcute tineretului, ţăranilor sau clasei muncitoare, este îndoielnic faptul ca noul guvern să poată păstra mult timp sprijinul poporului grec. Desigur, pînă în prezent nu s-a înregistrat nici o reacţie... dar această situaţie va fi trecătoare. Este probabil că reacţiile vor începe după ce va trece prima surpriză. Poporul grec nu va suporta la nesfîrşit să fie lipsit de drepturile sale politice şi nici menţinerea unui regim dictatorial".

Agenţiile de presă relatează că o serie de partide politice din Occident şi unele organizaţii internaţionale au protestat împotriva arestărilor care au fost operate. În cercuri diplomatice din unele state occidentale, partide politice au cerut guvernelor respective să nu recunoască noul regim instaurat în Grecia. În Italia, Suedia, Republica Federală a Germaniei, Franţa şi în alte ţări s-au înregistrat manifestaţii studenţeşti la care au participat şi studenţi greci.

Eugen PHOEBUS

Probleme economice în dezbaterea Adunării Naţionale

Georges Dascal

Primul ministru Georges Pompidou deschide în parlament dezbaterile de politică generală

Noua Adunare Naţională şi-a început activitatea prin tradiţionalele dezbateri de politică generală pe marginea declaraţiei guvernamentale rostită de primul ministru Georges Pompidou.

Foarte curînd s-a văzut că dezbaterile aveau să se desfăşoare într-o atmosferă schimbată faţă de cea care a caracterizat discuţiile parlamentare în precedentele legislaturi ale celei de-a V-a Republici. De data aceasta, guvernul dispune de o majoritate extrem de redusă, iar opoziţia s-a afirmat încă de la început ca mult mai activă — în aşa fel încît comentatorul ziarului „Le Monde" remarca o „schimbare de atmosferă", consecinţă a modificării raportului de forţe care s-a produs de la trecuta consultare electorală în Adunarea Naţională". S-au înregistrat astfel „tumulturi cum n-ar fi putut fi auzite în precedenta legislatură", iar guvernul a fost atacat nu numai de reprezentanţii opoziţiei, ci şi chiar de către unii aliaţi, cum ar fi republicanii independenţi, care declaraseră că-l vor sprijini în linii generale.

Premierul s-a referit în partea cea mai importantă a discursului său tocmai la problemele interne, punînd accentul pe chestiunile de ordin social, economic şi financiar. El a vorbit, desigur, şi despre problemele externe şi aici a subliniat importanţa relaţiilor între state cu orînduiri sociale diferite, a contactelor personale în această direcţie şi a preconizat interesul guvernului Franţei de a contribui, alături de toate celelalte guverne interesate, la o apropiere şi la instalarea unui climat de bună înţelegere pe continentul european şi în întreaga lume. În ce priveşte relaţiile cu partenerii occidentali ai Franţei, declaraţia guvernamentală a folosit o expresie remarcată de ziarele pariziene — „optimism măsurat", adăugînd că proiectata „construire a Europei", adică îndeplinirea obiectivelor Pieţei comune şi a diferitelor planuri de integrare vest-europeană, comportă încă „îndelungate eforturi şi multe menajamente".

Un examen al situaţiei economico-sociale în momentul de faţă ar putea arăta, în mod superficial, că toată lumea este de acord asupra aprecierilor şi recomandării măsurilor necesare. Căci toată lumea admite că „trebuie să se facă ceva". Pe de o parte, se recunoaşte amploarea manifestaţiilor principalelor centrale sindicale şi, în acelaşi timp, a rezultatelor consultării electorale care au dus într-o măsură importantă la schimbarea raportului de forţe în parlament. Pe de altă parte, perspectivele pe care le implică pentru economia franceză accentuarea concurenţei din ţările vest-europene, dacă şi cînd se va realiza intrarea definitivă în vigoare a regimului Pieţei comune, sînt apreciate ca destul de grave.

Pe aceasta se sprijină argumentele cercurilor guvernante cînd vorbesc despre necesitatea menţinerii stabilităţii economice, adică în primul rînd a stabilităţii preţurilor şi salariilor. Este vorba de aşa-numita politică a „adevărului preţurilor" care, pentru a apăra stabilitatea competitivă a economiei franceze, respinge mobilitatea salariilor şi a preţurilor şi, în acelaşi timp, impune autorităţilor economii traduse în primul rînd prin reducerea subvenţiilor faţă de anumite sectoare. De aici ar putea urma o serie de măsuri nepopulare, cum ar fi sporirea tarifelor la serviciile publice, transporturi feroviare şi urbane, gaz şi electricitate etc.

Pompidou a vorbit despre „mutaţii profunde a căror îndeplinire este indispensabilă" în diferite sectoare ale economiei şi a anunţat în acest sens măsuri financiare printre care unele îşi vor găsi expresia într-un proiect de lege pe care guvernul s-a angajat să-l prezinte Adunării încă săptămîna aceasta. El a vorbit, de asemenea, în general despre „intervenţia autorităţilor publice în industrie, mai ales în sectoarele expuse în mod deosebit concurenţei internaţionale", adăugînd că asemenea intervenţii ar putea fi încercate şi în alte sectoare, acolo unde situaţia se va dovedi periclitată ca urmare a „întîrzierilor structurale, dispersiunii întreprinderilor, gravităţii concurenţei străine".

În legătură cu această apreciere se poate sublinia faptul că ea e confirmată de anumite simptome de încetinire a ritmului de dezvoltare economică, apărute în ultima vreme. În luna februarie, de exemplu, indicele a rămas acelaşi ca şi în luna precedentă. În luna martie, balanţa comercială s-a degradat, remarcîndu-se un deficit de aproximativ 7 la sută. Ministrul economiei şi al finanţelor, Michel Debré, a dat şi explicaţia acestui fenomen : „El provine, a spus Debré, ...mai ales din restrîngerea cererilor în cele mai multe dintre ţările vest-europene, mai ales în Germania occidentală".

O declaraţie ca aceasta subliniază interferenţa economiilor şi producţiilor ţărilor membre ale Pieţei comune şi influenţa sensibilă asupra economiei franceze a stagnării economice a principalilor parteneri şi concurenţi din cadrul comunităţii europene. Accentele puse în declaraţia guvernamentală în acest sens pe „menţinerea şi extinderea capacităţii de concurenţă" a industriei franceze i-au făcut pe unii comentatori să se întrebe dacă de aici nu va decurge o accentuare a proceselor de fuzionare şi de concentrare între diferite întreprinderi industriale şi comerciale care se văd ameninţate de concurenţa străină şi care doresc să-şi asigure dimensiuni „internaţionale".

Însă măsuri ca fuzionarea unor întreprinderi şi, în general, ca cele fiscale anunţate de guvern cînd s-a referit la influenţa şi participarea statului în anumite sectoare economice, s-ar putea traduce prin accentuarea unor fenomene negative pentru salariaţi şi muncitori. „Întărirea capacităţii de concurenţă" în anumite sectoare ale industriei ar putea accentua fenomene ca reduceri de orare, concedieri, reduceri de salarii, aşa cum este cazul şi acum în unele sectoare ale economiei fran-

Muncitorii din Lyon demonstrează cerînd patronatului îmbunătăţirea condiţiilor de muncă şi de salarizare